

COLECTIVUL DE REDACȚIE

Director:

Ilie Serediuc

Redactor-șef:

Silvia Hodaș, tehnoredactare

Redactor-șef adjunct:

Valeriu Lupu

Secretar general de redacție:

Mihaela Săvuc, corector

Seniori editori:

Martha Eșanu

Mariana Bendou

Grigore Radoslavescu

Redactori: Ioan Hodaș,
Solo Rotenstain, Vasile Rușeți,
Ilie Serediuc, Constantin Vasilache

Au colaborat la acest număr:

Mariana Bendou,
Elena Bostan-Delavicov,
Maria Panciuc Bucătaru,
Elena Butnariu, Florin Buraga,
Tatiana Buzubac, Doina Codreanu,
Anatolie Coșuleanu, Răzvan Ducan,
Martha Eșanu, Vasilica Grigoraș,
Ioan Hodaș, Silvia Hodaș,
Ecaterina Lungu, Valeriu Lupu,
Angelica Manole, Elena Milea,
Rodica Murgu, Ionel Pintilii,
Mimi Rotariu, Vasile Rușeți,
Solo Rotenstain, Ilie Serediuc,
Mihaela Săvuc, Maria V. Stoica,
Al. Florin Țene,
Constantin Vasilache,
Clemența Vasilică-Ciubotariu

Corespondenți din străinătate:

Veronica Rusu-Bucico,
Simina Lazăr-Huser,
Ion Marius Tatomir

FOTOREPORTERI: Silvia Hodaș, Mihaela Săvuc
Lucrări ale pictorilor: Doina Codreanu, Ecaterina Lungu

Revistă editată de Liga Scriitorilor Români – Filiala Iași – Nord Est

Adresă: Strada Moara de Vânt
Nr.4, Corp B, Iași
Județul Iași
Tel. / Fax: 0232 278 345

Email: Silvia Hodaș - hodassilvia@yahoo.com; Ilie Serediuc - ilie.serediuc@gmail.com

ISSN 2668-611

Responsabilitatea pentru forma și conținutul fiecărui text publicat aparține în exclusivitate autorului.

Textele vor fi redactate în Word, Times New Roman, mărimea 12, la un rând, cu diacritice.

CUPRINS

EDITORIAL

Civismul eminescian între patriotism și naționalism / Valeriu Lupu / 5

CRONICĂ LITERARĂ ȘI RECENZII

Trăiri sufletești în flori de câmp / Silvia Hodaș / 12

Un cronicar de elită între două secole / Ilie Serediuc / 15

Eseu despre surzenie / Martha Eșanu / 18

Micul botezător - finul lui Dumnezeu / Mariana Bendou / 24

Zbor „Peste granița visării” / Angelica Manole / 26

„Poezie și agonie – Tinerețea poetului” de Al. Florin Țene, sau Cartea care trebuie citită! / Răzvan Ducan / 29

POEZIE

Veronica Rusu-Bucico / 32

Tatiana Buzubac / 33

Anatolie Coșuleanu / 34

CRONICĂ LITERARĂ ȘI RECENZII

Gânduri despre locuri și oameni, despre natură și viață... / Martha Eșanu / 35

Cronică a romanului „A treia mână”, Editura Letras, autoare Ana Văcărașu / Elena Bostan-Delavico / 40

Matei Millo - un martir al teatrului românesc / Vasile Rușeți / 42

Ucis de propriul vis / Mariana Bendou / 44

POEZIE

Angelica Manole / 46

Mimi Rotariu / 47

Doina Codreanu / 48

EVENIMENT CULTURAL

Gala Culturii Ieșene, Ediția a VI-a 2024 și Prerevelion 2025 / Silvia Hodaș / 49

Cultura – punte între trecut și viitor / 41

Dublă lansare de carte / 52

POEZII

Ecaterina Lungu / 55

Elena Bostan-Delavico / 56

Elena Milea / 57

PROZĂ

„Ellada dragostea mea” / Ilie Serediuc / 58

Fragment din romanul „Ucis de propriul vis” / Silvia Hodaș, Constantin Vasilache / 61

Arborele cu holograme / Clementa Vasilică-Ciubotariu / 63

Camelia – simbol, legendă și parfum / Solo Rotenstein / 64

CREDINȚĂ, CULTURĂ, SPIRITUALITATE, ISTORIE

Repere psihologice ale ciclurilor vieții umane / Mihaela Săvuc / 65

Profunzimea spiritualității românești pe tărâm botoșănean / Maria V. Stoica / 68

Unire-n cuget și-n simțiri – 24 ianuarie 1859 / Maria V. Stoica / 71

Pagini veridice din istoria neamului / Vasilica Grigoraș / 72

Memoria locului. Oameni și locuri pe valea Cuțignei / Florin Buraga / 77

POEZIE

Rodica Murgu / 80

Elena Butnariu / 81

Clementa Vasilică-Ciubotariu / 82

DESPRE PERSONALITĂȚI

Doi titani: Mihai Eminescu și Matei Millo / Vasile Rușeți / 83

O poveste cu tâlc / Solo Rotenstein / 85

Gică Petrescu – o viață dedicată cântecului / Solo Rotenstein / 87

DIN DIASPORA

Mihai Eminescu sărbătorit în 2025 / Simina Lazăr Huser / 91

2025 - Comemorare la Unirea Principatelor Române paralelă între ieri și azi / Simina Lazăr Huser / 93

Expoziția „Plain sight” de la Londra a celebrei artiste Mariana Mordan / Ion Marius Tatomir / 98

Ionela Van Rees-Zota: prima româncă aleasă în conducerea Consiliului de integrare a orașului Nürnberg! / Ion Marius Tatomir / 99

UMOR CONTEMPORAN / Ioan Hodaș / 101

INTERVIU

În liniștea bibliotecii / Ionel Pintilii / 102

OPINII DESPRE REVISTA „NORD – EST CULTURAL” ȘI LSR - FINE

Al. Fl. Țene / 107

Maria Panciuc Bucătaru / 108

CĂRȚI PRIMITE LA REDACȚIE / 109

VALERIU LUPU

CIVISMUL EMINESCIAN ÎNTRE PATRIOTISM ȘI NAȚIONALISM

*“Sămânța din care a răsărit acest popor e nobilă și
poporul nu va muri de cât atunci când românii
vor uita noblețea seminției lor”*

Mihai Eminescu

Ne amintim de civism arareori, iar atunci când abordăm tema o facem cu oarecare stângăcie, limitându-ne la interpretări și uneori chiar la răstălmăciri care adesea-i golesc conținutul. Termen străvechi, derivat din latinescul *civitas-civitates* (cetățean - cetățeni), civismul însemna o anumită atitudine a locuitorilor unei colectivități față de cetate, față de locuitorii ei și față de normele de conviețuire din respectiva cetate. Cine are curiozitatea să caute în dicționarul explicativ al limbii române va găsi cel puțin cinci definiții, de la simplu patriotism (reținut ca sinonim), la *“atitudine politică și etică de bun cetățean”* (fără a face precizarea, față de cine și față de ce?), *“devotament patriotic”* (?), sau *“sentiment profund de dragoste și devotament civic – patriotism”* și nu în ultimul rând *“atitudine, zel, devotament de care dă dovadă un bun cetățean”* pentru fiecare din aceste definiții ridicându-se aceleași întrebări; față de cine? față de ce? și, în raport cu cine și cu ce?

Indiferent cum am privi aceste definiții, cel puțin două neajunsuri majore pot fi ușor remarcate. În primul rând se referă doar la patriotism, ceea ce pare insuficient, chiar la o analiză sumară, pentru că este ca și cum te-ai închina la o icoană fără să crezi în ea. În al doilea rând, invocă o atitudine politică și etică de bun cetățean ceea ce pare a fi un nonsens, pentru că noțiunea de etic și mai ales politic, cu caracterul lui partizanal, este greu de abordat din perspectiva patriotismului.

Este adevărat că civismul presupune o atitudine civică, dar aceasta nu poate fi limitată doar la cetate, patrie, baștină sau proprietate, pentru simplul motiv că astfel s-ar rezuma doar la un soi de atașament pasiv pentru o zonă existențială de care individual se simte oarecum legat afectiv. Cu atât mai puțin s-ar putea rezuma la ceea ce îndeobște înțelegem prin politică, pentru că atitudinea civică s-ar limita astfel la un grup de cetățeni reuniți prin interese comune, nu întotdeauna concordante cu interesele comunității.

„Nu voim să trăim într-un stat poliglot unde așa numita patrie este deasupra naționalității (....) Dacă e vorba ca acest stat să înceteze de-a fi românesc, atunci o spunem drept că ne e cumplit de indiferentă soarta pământului lui” (Timpul, 31 iulie 1880)

Pentru a fi complet civismul ar trebui să acopere trei aspecte principale care să privească colectivitatea în ansamblul ei. Primul ar fi respectul pentru valorile colectivității în care individul viețuiește, fie ele ereditare sau patrimoniale. Al doilea ar fi implicarea afectivă în viața colectivității, iar al treilea aspect ar fi făptuirea, adică participarea activă, constructivă la emanciparea materială și spirituală a respectivei colectivități.

Pe de altă parte trebuie subliniat faptul că civismul, așa cum îndeobște este înțeles, nu se poate manifesta deplin decât în cadrul colectivității căreia-i aparține afectiv și efectiv individul, prin urmare noțiunea de apartenență etnică sau națională se impune ca necesară și obligatorie în

definirea acestui sentiment. Atâta timp cât cel în cauză nu satisface dezideratul acestui tip de apartenență, civismul său își pierde din importanță, pentru că se rezumă doar la aspectul său exterior, și anume la acel tip de respect care în ultimă instanță nu poate fi asimilat decât unui comportament civilizat. Un străin de colectivitate poate să îndeplinească acest deziderat când vizitează o țară străină, sau chiar atunci când viețuiește temporar în acea țară, fiind suficient să se rezume doar la respectarea legilor și valorilor locale, asta neînsemnând altceva decât o bună educație sau atitudine civilizată, dar în nici un caz nu satisface noțiunea de civism în plenitudinea sa, pentru că nu răspunde celorlalte aspecte, adică implicarea și făptuirea constructivă.

„Iubim țara și nația noastră astfel cum n-o iubește nimeni, cum nimeni n-are puterea de-a o iubi. În noi trăiește restul de energie pe care voi în viața publică ați știut a-l nimici” (Timpul, 22 februarie 1879) spunea Eminescu cu durere și cu furia disperării în fața realităților timpului său generate de demagogia politicianistă a “păturii superpuse” formată din alogeni, postulanți și cumularzi. Ca și în citatul de mai sus, Eminescu, deși individualizează termenii, nu-i conține decât împreună.

Iată de ce avem convingerea că civismul, pentru a se manifesta deplin, presupune o anumită doză de afecțiune, afinitate și apartenență prin care individul să se regăsească în colectivitatea respectivă, pornind de la relațiile de familie, etnie și în cele din urmă în colectivitatea națională, **De aceea credem noi că civismul în ansamblul său asociază patriotismului încă un pilon de bază și anume naționalismul, fără a se putea substitui unul altuia, pentru că doar împreună definesc și se regăsesc în noțiunea de civism.** A reduce civismul doar la patriotism, așa cum se încearcă adeseori, înseamnă a-i trunchia semnificația și a-i limita conținutul. Este ca și cum ai încerca să separi trupul de suflet.

De aceea nu trebuie uitat că atât naționalismul cât și patriotismul au o puternică amprentă biologică și spirituală prin care au realizat de-a lungul istoriei acel sentiment de unitate care au făcut colectivitățile naționale să se simtă solidare ca origine, ereditate, limbă, credință, istorie, tradiție, cultură, perimetru geografic etc. **„A aparține unei națiuni e un fapt firesc de la care nu te poți sustrage, ca nici de la naștere sau de a avea părinți. Dacă deci apartenența la o națiune e un fapt firesc, naționalismul trebuie să fie și el o atitudine firească”** spunea Nae Ionescu. (Naționalism și ortodoxie, Predania, 1937, nr 8-9, pag. 121-123)

Este de-a dreptul dezarmant să constăți astăzi că personalități de talie și lideri de opinie din cultura noastră, în încercarea de a eluda naționalismul, amestecă noțiunile de o manieră mai mult decât jenantă, deturnându-le chiar înțelesul (G. Liiceanu, A. Pleșu, H. R. Patapievici, A. Cioroianu etc.). A exclude naționalismul din structura civismului înseamnă a-i nega în bună parte înțelesul, pentru că în ultimă instanță naționalismul și patriotismul, chiar dacă definesc domenii oarecum diferite (biologic și spiritual), ele se regăsesc în civismul cotidian al fiecărei națiuni sau colectivități naționale.

“Națiunea nu e numai categorie logică, ci și colectivitatea reală care ne definește pe fiecare din noi, locul, cadrul și principiul întregii noastre acțiuni și existențe în veac; iar naționalismul nu e numai o doctrină politică ci o atitudine polivalentă care acoperă tot așa de bine sectorul spiritual sau economic, politic sau cultural-estetic al activității noastre” (Nae Ionescu – Naționalism și ortodoxie, Predania, 1937, nr. 8-9, 121-123).

Pornind de la cele de mai sus se poate concluziona că; dacă patriotismul definește dragostea și atașamentul față de patrie (perimetrul geografic în care sălășuiește colectivitatea

națională din care faci parte), naționalismul definește dragostea și atașamentul pentru neamul căruia-i aparții; dacă patriotismul definește atașamentul față de casa și baștina natală unde ai văzut lumina zilei, naționalismul definește respectul și atașamentul față de părinți, bunici, moși și strămoși cu tradițiile lor; dacă patriotismul presupune respect pentru țara ta, pentru simbolurile naționale, pentru legile țării și tot ce aparține patriei tale, naționalismul presupune respect și atașament pentru limba, istoria și cultura neamului tău. **Este mai mult decât evident că este vorba de o asociere biologică și spirituală care nu se poate concepe în afara naționalismului și patriotismului.**

Prin urmare, patriotismul definește dragostea și atașamentul față de patrie cu tot ce presupune acest sentiment; casa, baștina, perimetrul geografic, simbolurile naționale, legile țării și tot ceea ce aparține organic patriei tale, în fapt este ceea ce anticii defineau prin jus soli, adică dreptul pământean, consacrat istoric, pe care o colectivitate națională îl are ca un dat natural.

La rândul său naționalismul presupune dragostea și atașamentul față de neam sau națiune; părinți, filiație ereditară, încrengătură familială care se va regăsi apoi în colectivitatea națională sub forma iubirii naționale, pe care Paulescu o definea ca acel sentiment instinctiv, asemănător iubirii familiale (conjugale, filiale, parentale, și frățească) pentru toți cei care au origine comună, vorbesc aceeași limbă, împărtășesc aceleași tradiții și valori culturale. Este mai degrabă o realitate biologică ce ține în bună măsură de zona instinctuală și nu reprezintă de fapt altceva decât suportul natural al entităților etnice, naționale și statale (N. C. Paulescu – Fiziologie filosofică, Ed. Fundația regală pentru literatură și artă, Buc. 1944)

În acest fel și naționalismul poate fi regăsit în ceea ce anticii consacrau prin jus sanguinis (dreptul sângelui) prin care se consfințeau drepturile patrimoniale ale unei colectivități date pe seama dreptului natural și istoric. Sub acest aspect chiar și patriotismul până la un punct, poate fi considerat o reflecție a iubirii naționale, pentru că în fapt nu reprezintă altceva decât atașamentul afectiv față de perimetrul geografic în care viețuiește o colectivitate etnică sau națională, din care faci parte și căreia-i aparții biologic.

Aprofundând cele două noțiuni și corelându-le semnificația, ne putem da seama de ce civismul individual și colectiv, filtrate prin gândirea naeionesciană, nu poate fi decât o categorie logică ce se înscrie în firescul lucrurilor și nu poate fi înțeles ca firesc fără cele două componente ale sale.

Eminescu a știut foarte bine și a trăit din plin aceste sentimente pe care le-a pus viguros în pagină, atât în scrierile sale poetice, dar mai ales în proza social-politică și jurnalistică. Deși în opera lui se observă o asociere constantă a naționalismului cu patriotismul, el nu a confundat niciodată cele două noțiuni. **“Naționalitatea trebuie simțită cu inima și nu vorbită numai cu gura. Ceea ce se simte și se respectă se pronunță arareori”.** Această percepție face parte din trăirile fără cuvinte ale omului, ca o necesitate a intimității lui pe care o îndeplinește și o simte structural, organic, ca un dat biologic a cărui chintesență se traduce prin ceea ce îndeobște denumim sentimentul național.

Astfel naționalismul devine cea mai înaltă treaptă de percepție a sentimentului național care, cu toată evoluția sa istorică extrem de sinuoasă, rămâne o realitate atâta timp cât vor exista națiunile. **“Singura realitate este națiunea, dincolo de ea nu este nimic”** spunea D’Israeli în secolul al XIX-lea. Sub forma interesului național, spațiului vital, interesului superior al națiunii, naționalismul a rămas o constantă în viața popoarelor și nu rareori exacerbara acestui sentiment

a produs adevărate drame în istoria umanității (vezi fascismul italian și național-socialismul german din perioada interbelică). De aici și derapajele sângeroase datorită alunecării în xenofobie și rasism a unor doctrine naționaliste într-o conjunctură dată. Este și motivul pentru care naționalismul a fost și rămâne din nefericire încă ostracizat, mai ales după cel de al doilea război mondial, când valențele sale au fost stângaci preluate de patriotism.

Despre naționalism vorbesc astăzi mai ales cei care doresc dispariția acestui sentiment din viața popoarelor, în numele unor doctrine globaliste sau hegemonice. Ce s-a ales de homo sovieticus din epoca expansiunii sovietice? Ce s-a ales de omul de tip nou al comunismului târziu? Ce s-a ales de omul superior al doctrinei rasiale din perioada interbelică? Este exact ce se va alege și din supermanul american (invincibil, atotputernic, atotștiutor, perspicace), care de aproape un secol promovează o adevărată subcultură, și probabil că se va alege și din omul european dacă cumva comisarii europeni vor avea ideea de a lansa o asemenea sintagmă nefericită din turnul lor kafkian.

Este un adevăr probat istoric astăzi că cel mai redutabil adversar al acestor doctrine s-a dovedit a fi tocmai naționalismul, de aici și pornirea atât de agresivă a adeptilor globalizării împotriva acestui sentiment, imposibil totuși de eradicat tocmai datorită suportului său biologic, ceea ce par să nu înțeleagă cei care se manifestă astăzi vehement în spațiul public.

Atașamentul pentru poporul său pe care Eminescu îl mărturisește mereu cu afecțiune, compasiune și durere, îl face să-și iubească conaționalii cu toată ființa sa. **“Ce să spun, iubesc acest popor bun, blând și omenos pe spatele căruia diplomații clădesc castele și răzbele (...), popor nenorocit care geme sub măreția palatelor de gheață ce i le așezăm pe umeri”** (Timpul, 25 aprilie 1882). Incapabil de a se opune mișeliei *“păturii superpuse”* poporul român își duce crucea în tăcere și înfruntă vicisitudinile vremurilor pentru că ***“rău sau bun Românul e adevărat. Inteligent fără viclenie, rău – dacă e rău - fără fățarnicie; bun fără slăbiciune; c-un cuvânt ni se pare că atât calitățile cât și defectele românului sunt întregi, neînchircite; el se arată cum este. N-are o cocoasă intelectuală sau fizică ce caută a o ascunde, nu are apucăturile omului slab”*** (Timpul, 15 martie 1880), sau, altfel spus “nu are cocoșa intelectuală și fizică a defăimătorilor de neam și țară” cum s-ar putea rezuma ceea ce Eminescu demonstra cu atâta convingere.

De altfel, această temă Eminescu o va dezvolta mai ales în polemica sa cu “Românul” cotidian liberal (al partidului roșilor, liberal n.n.) care practica un antiromânism uneori de-a dreptul scandalos. De aici și faptul că majoritatea articolelor sale referitoare la evenimentele cotidiene naționale și internaționale, vor fi pătrunse de o adâncă simțire național-patriotică, atitudine care avea să-i aducă nenumărate necazuri, nu numai în timpul vieții ci și postum.

Convins de calitățile poporului său Eminescu nu obosește în a milita pentru structurarea statului român după talentul națiunii române **“cestiunea de căpetenie pentru istoria și continuitatea acestei țări este ca elemental românesc să rămâe cel determinant, ca el să dea tiparul acestei forme de stat, ca limba lui, înclinările lui oneste și generoase, bunul lui simț, c-un cuvânt geniul lui să rămâe și pe viitor norma de dezvoltare a țării și să pătrundă pururea această dezvoltare”** (Timpul, 17 decembrie, 1881)

Din această iubire nedeazămințită pentru poporul său nu putea decurge în mod necesar decât patriotismul eminescian, sentiment care atinge sublimul prin frumusețea versurilor dedicate iubirii de țară și sacrificiului suprem în apărarea ei. Trebuie remarcat faptul că patriotismul în

opera eminesciană se manifestă de timpuriu, fără fasoane și cosmopolitisme de circumstanță și va rămâne, ca și naționalismul său, o constantă a întregii sale opere. **“E mică țărișoara noastră (principatele unite, apoi regatul României n.n.), îi sunt strâmte hotarele, greutatea vremilor au știrbit-o, dar această țară mică și știrbită, e țara noastră, e țara românească, e patria iubită a oricărui suflet românesc; într-nsa găsim toate putințele dezvoltării, întocmai ca într-una oricât de întinsă”** (Misiunea noastră ca stat – Timpul, 2 nov. 1879). Nu cred că îngemănarea naționalismului cu patriotismul poate fi exprimată mai convingător decât o face Eminescu în afirmația de mai sus.

Trăirile sufletești se vor regăsi în poeziile sale sub forma unor adevărate subtilități lirice, pline de căldură și avânt patriotic.

“Un suflet numai plânge, în doru-i se avântă

L-a patriei dulci plaiuri, la câmpii răzători”

Doru-i nestăvilit pentru plaiurile natale ating suprema trăire în dorința fierbinte de ași revedea baștina natală atunci când este departe;

“Da, da a-și fi ferice, de-aș fi încă odată

În patria-mi iubită, în locul meu natal”

(Din străinătate)

Maniera în care Eminescu se exprimă, tumultul sufletească și trăirile afective ce răzbat din scrierile sale, atunci când se referă la patrie și neam, dovedește faptul că el și-a însușit cu asupra de măsură ceea ce înțelepciunea populară reține ca postulat existențial, că pentru om; mama, casa și baștina, sunt legăturile cele mai puternice care-i marchează existența pe întreg parcursul viețuirii sale, că nostalgia copilăriei creează spațiul celei mai duioase reverii care-l va însoți toată viața.

Desigur, în acest context patria nu poate fi percepută decât ca leagăn existențial și spiritual pentru toți acei care încearcă asemenea trăiri. Mai mult, din conștiința faptului că aparții unei patrii a părinților, moșilor și strămoșilor tăi, dar mai ales a copiilor copiilor tăi, trebuie să rezulte neapărat acea emulație spirituală care să stea la baza acelei atitudini civice, de respect, implicare și făptuire, capabilă să aducă bunăstare și prosperitate poporului tău. **“Cu cât ne iubim mai mult țara cu atât mintea noastră trebuie să fie mai nepărtinitoare, cu atât cugetarea trebuie să rămână mai rece, pentru ca ea să ne fie o bună călăuză și să ne împiedice de la agitații în întuneric și lupte cu fantasmе. Numai o astfel de țară poate fi îndreptată pe căile bune, zbuciumările deșarte pot fi ferite, relele pot fi stârpite”**

Dacă pentru gândirea și analizele sale necruțătoare, prezentul național era o constantă, Eminescu nu uită nici o clipă că țara sa are un trecut pe care-l venerează și un viitor pe care reușește să-l prefigureze cu binecunoscuta-i intuiție profetică. Viitorul patriei sale trebuie să fie măsura poporului său în ansamblul națiunilor lumii. De aici și optimismul eminescian care prin modul cum străpunge timpurile capătă dimensiuni atemporale pentru poporul și patria sa.

Mai mult, optimismul său se va afirma de o manieră atât de convingătoare încât poezia **“Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”** de exemplu, poate fi oricând ridicată la rang de imn național. Și asta datorită modului cum își evocă patria cu trecutul ei glorios și poporul cu caracterul și aspirațiile sale în drumul său spre viitor. Pentru că admirația pentru istoria țării și națiunii sale, îndemnul ce țâșnesc din versurile sale înaripate, sunt atât de mobilizatoare încât

citindu-le, efectiv te regăsești ca entitate românească într-un spațiu binecuvântat care nu este altceva decât patria străbună.

Ce-ți doresc eu ție dulce Românie,
Țara mea de glorie, țara mea de dor,
Brațele nervoase, arme de tărie,
La trecutu-ți mare, mare viitor.

Dincolo de efuziunea sentimental-patriotică cu care te înfiorează această strofă cititorul va avea surpriza să constate mai apoi delicatețea și suavitatea sentimentului iubirii și al păcii, caracteristică poporului său, care-l orbește până și pe Marte;

Îngerul iubirii, îngerul de pace
Pe altarul Vestei, tainic surâzând,
Ce pe Marte-n glorie să orbească-l face
Când cu lampa-i zboară, lumea luminând.
El pe sânu-ți vergin, încă să coboare
Guste fericirea raiului ceresc,
Tu îl strânge-n brațe, tu îi fă altare,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Finalul apoteotic al poeziei este măsura civismului eminescian care se ridică în fața posterității ca o strălucită pildă de iubire înflăcărată și nemărginită pentru patria sa, nația sa și viitorul ei.

Ce-ți doresc eu ție dulce Românie,
Tânără mireasă, mamă cu amor,
Fiii tăi trăiască numai în frăție
Ca a nopții stele, ca a zilei zori,

Viață în vecie, glorie, bucurie
Arme cu tărie, suflet românesc
Vis de vitejie, fală și mândrie,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

Îmbinarea perfectă a naționalismului cu patriotismul străbate ca un fir roșu această minunată poezie, ca de altfel întreaga operă eminesciană, și stă la baza civismului său de care nu s-a dezis niciodată. Ceea ce este interesant este faptul că noblețea acestor sentimente Eminescu nu le găsește la nivelul "*păturii superpuse*" ci la nivelul României profunde, acea Românie a omului obișnuit, aflat la talpa țării, prin jertfa căruia avea să capete contur România Mare de mai târziu. Din acest civism avea să izvorască nedezmîțitul optimism eminescian, care visa mereu la o țară puternică, frumoasă, cu oameni cinstiți, preocupați de destinul și viitorul patriei lor. **"S-o facem mare pe țărișoara noastră, prin roadele muncii noastre și prim mărirea vredniciei noastre, căci de astăzi înainte nimeni nu ne mai jignește în lume și dacă nu putem să ne urmăm în pace dezvoltarea atunci e bine să știm că nu mai sunt copitele sălbaticilor vrăjmași care strivesc sămânța abia încolțită, ci hula, vrajba și ura ce ne-o facem noi înșine"** (Timpul, 2 noiembrie 1879)

Aceste generații aveau să vină așa cum le prefigura Eminescu în scrierile sale, iar mesajul său nu va rămâne fără ecou în inimile lor, pentru că el arăta fără echivoc că fundamentul acestui tip de civism nu poate fi altul decât respectul pentru valorile neamului tău și patriei tale, respectul pentru istoria, limba și cultura neamului tău, respectul pentru părinții și străbunii tăi, în sfârșit pentru moștenirea pe care aceștia ți-au lăsat-o și pentru care și-au dat viața în momentele de

cumpănă ale neamului. Pentru că tulburătorul avertisment eminescian **“sămânța din care a răsărit acest popor e nobilă și poporul nu va muri de cât atunci când românii vor uita noblețea seminției lor”** (Timpul, 16 aprilie 1878) avea să fie preluat și trăit în chip jertfelnic, în spiritul unui civism desăvârșit, de tineretul naționalist al perioadei interbelice, cunoscut în istorie ca Mișcarea Legionară.

Ceea ce știa Eminescu la fel de bine este faptul că formarea acestor convingeri pornesc încă din fragedă pruncie, prin ceea ce familia reușește să sădească în sufletul generațiilor care se succed. Educația prin școală preia aceste valori, le adâncește prin metode specifice și le dă aureola unor principii etice și morale, puternic susținute de tipologia spirituală a poporului nostru și fericit întruchipate în biserica strămoșească, prin tot ce a însemnat și înseamnă ea în istoria poporului nostru.

Aceste principii capătă consistență și contur în sufletul urmașilor sub forma respectului pentru valorile culturale ce-i aparțin. Iată de ce răstălmăcirea trecutului istoric, cosmetizarea lui, sau mai rău, subordonarea lui unor interese politice conjuncturale, nu fac decât să stârnească resentimente și chiar să fie contraproductive. Pentru că până la urmă educația în familie, școală și biserică poate clădi acel edificiu maestuos al românului adevărat, al cetățeanului adevărat, iubitor de neam și țară pe care-l visa Eminescu. **“Nu cu fraze și cu măguliri, nu cu garde naționale de florile mărului se iubește și se crește nația adevărată”** (Conservarea naționalității, suprema lege – Timpul, 27 mai 1871)

Acestor piloni educaționali (familie, școală, biserică) li se adaugă astăzi mai mult ca oricând impactul massmediei, atât de accesibilă și la îndemână astăzi și, din nefericire, atât de frivolă și distructivă sub aspectul moralității individuale și colective, pentru că în goana sa după rating dezbină și demobilizează, bagatelizând noțiunile de patrie - patriotism și națiune - naționalism. **“Măsura patriotismului nostru va fi dată de faptele pe care vom avea ocaziunea de a le împlini în viitor, iar nu de profesarea nimic costisitoare a unor idei pe care individual și le alege după plac”** ceea ce jurnalismul contemporan nu pare să aibă în vedere

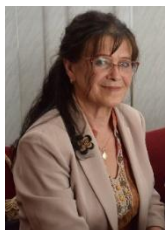
Urmărind filonul gândirii eminesciene sub aspectul civismului, atât de cald și impetuos în același timp, până și Emil Cioran, cu tot pesimismul și negativismul său a exclamat entuziasmat **“Ce-a căutat pe aici acel pe care și Buddha ar fi gelos? Fără Eminescu, am fi știut că nu putem fi decât esențial mediocri, că nu este ieșire din noi înșine, și ne-am fi adaptat perfect condiției noastre minore. Suntem prea obligați față de geniul lui și față de tulburarea ce ne-a vărsat-o în suflet”**.

Prin această nobilă tulburare, strecurată pentru veșnicie în sufletul poporului său, generațiile posteminescu aveau să treacă în marile încercări ale istoriei noastre, realizând visul milenar al națiunii – România Mare - care astăzi, mai mult ca oricând, merită din partea fiilor ei aureola unui adevărat civism, croit pe măsura visului și geniului eminescian, în care cele două sentimente, naționalismul și patriotismul, două trăiri până la urmă, să se regăsească puternic îngemănate în sufletul românului trăitor de veacuri al spațiului său mioritic și hărăzit lui prin grație divină.

Pentru că **„A fi bun român nu e un merit, nu e o calitate ori un monopol special, ci o datorie pentru orice cetățean al acestui stat, ba chiar pentru orice locuitor al acestui pământ, care este moștenirea, în exclusivitate și istorică, a neamului românesc. Acesta este un lucru care se înțelege de la sine”** (Adevărul doare – Timpul, 1 aprilie, 1881).

SILVIA HODAȘ

TRĂIRI SUFLETEȘTI ÎN FLORI DE CÂMP

În volumul *Dialog nocturn*, poeziile sunt născute din harul poetic. Din sufletul ascuns în adâncimi au răzbătut versuri de o rară frumusețe și sensibilitate. Cele două autoare Corina Matei Gherman și Viorica Alexa, în poemele scrise cu naturalețe și uneori cu umor, au tratat o tematică de o mare diversitate. Pe un ton confesiv, modelat în armonie cu simțirea poetică, surprind prin amintirile teaurizate: universul familiei și al copilăriei, viața la țară cu frumusețea locurilor natale și natura înconjurătoare, plecarea din sat, adolescența și studenția, itinerariul tinereții și maturității, iubirea fără vârstă, evenimente și personalități din trecut și prezent, dar și meditații profunde asupra vieții în general.

Versurile poetei Corina Gherman sunt ca o întinderea nesfârșită peste care cad raze și acolo se întâlnesc imagini vizuale, auditive, olfactive, de mișcare sau statice. Privești și le vezi ca într-o horă în care intră fiecare la momentul oportun pentru a crea atmosferă de mister. Tematica poeziilor sale este amplă: iubirea, existența vieții și cea individuală, copilăria cu bucurii și tristeți, satul, comunicarea cu natura, dar și despre locuri și personalități.

Cele mai multe poezii sunt dedicate iubirii. Purtătoare de cuvânt a iubirii, o cântă într-un mod unic, surprinzând-o în toate ipostazele și complexitatea sentimentelor. Își adună mijloacele literar-artistice, le strecoară în versuri când *inima arde pe un rug răgușit*. Nu se oprește, pornește pe firul iubirii, cercetării și descoperirii vieții alergând printre metafore, epite, comparații și personificări. Când iubirea clocotește, o așteaptă la geam *cu ochii plânși mușcând din zori* și de atâta așteptare *umplut e universul*. După meditație profundă conchide că *iubirea-i rațiunea de a fi*. Cuprinde pământul, stelele, constelațiile. Peste tot foșnesc șoaptele iubirii. Când o întâlnește, în sfârșit, după căutări îndelungate, o păstrează ca pe *candela iubirii veșnice*.

Drumul iubirii e nesfârșit, imaginea iubitului apare neclară uneori, se pierde. Iubirea devine *mai grea ca o cătușă*, o împresoară și drumul nu-l găsește și apoi *visele se duc*. Alteori constată cu luciditate amară că iubirea pleacă. Un freamăt interior o cuprinde, suferințele iubirii dau năvală. Stă singură în seri la fereastră și tot mai așteaptă iubitul să zboare *pe o aripă*, dar rămâne cu dorul *fără sfârșit*, privind la Luceafăr care îi vede tristețea. Treptat, durerea se risipește și e conștientă de *căile întortocheate ale iubirii* pe care încearcă să le descifreze, iubirea văzută la hotarul dintre realitate și vis. Imaginația triumfă. Crede că vede iubitul la geam, venind cu o floare ca să-i aprindă *iubirea*. Și dacă se încurcă în clipe, îl cheamă: *Tu vino!* În așteptarea sa *răscolește urcând astrii* și cuprinsă de dezamăgire îi spune: *vino când vrei*. Apoi, supărată: *nu te mai chem* și pe dată se răzgândește și-i propune atunci: *pe un nor să ne iubim*. Simte vibrația iubirii și timpul e pietrificat într-un gest. Visează, în serile senine, să zugrăvească iubitul *în stele și rubine*, apoi să-l ducă într-un castel zidit la malul mării de unde să-i trimită dulci mângâieri. Amărăciune și doar vis. Se așterne *tăcerea de gheață* și-i *cade valul pe-o aripă*, pleacă să culeagă amurgul serii. De atâta durere, universul întreg *s-a destrămat*, iar zorii au găsit-o tot singură. Și totuși a răpit o clipă de iubire *timpului hoinar*.

Singurătatea rătăcește prin labirinturi în căutarea *rugului de fericire*. Și tot caută iubirea pură pe un *cânt de licurici*. *Neprezența e rece și străină* atunci *Când inima și dorul de lanțuri*

sunt legate. Imaginea iubirii se stinge, rămâne tot singură în *visuri destrămate*, cu mângâierea că-i tot mai aproape de *marginii luminate*. Poezia *Jertfa-i prea mare* e un poem frumos al iubirii sublime, cu durere și bucurii. Autoarea pleacă cu gândul la drum spre iubit, dar potecile ferecate, *se-ntind prea departe* și *crudul destin* îi desparte și atunci poarta rămâne deschisă, plânge și așteaptă semne de iubire. Într-un târziu, realizează că nu vine *prințul din vis* și simte *fericirea din mine cum fuge* și *lumânarea se stinge spre marginea filei* și *Noaptea-i prea mare în candela zilei*.

Poeta are propriul spațiu - *spațiul meu divin*, unde să trăiască sublimul iubirii fără *legi* sau *restricții*, de unde să contemple la propria ființă, la aspectele vieții... Gândește în planul existenței, al terestruului, dar și al cosmicului. Multe dintre reflecții ies la iveală din întuneric la lumină, alteleori se conturează fără a se materializa. Existența, spune autoarea, va fi *umbră* și *dorință*, *rostul vieții mormânt de neființă*. Călător *zănatec*, omul pleacă spre asfințituri, o potecă cu sens unic, despărțind *tăcerea*, să ia paharul și să verse din el *uitarea*. Existența-i *o rană în lumină*. Îndoielile îi străbat ființa, ce este: *om, jucărie, talisman*? *Nu știu de ce-s venită pe pământ*? *De unde am venit*? Căutând prin *cenușa enigmelor*, nu a reușit să dezlege *destinul*, să afle despre lume, despre marile probleme. Alteleori nu a putut culege din multele *răsărituri nici binele, nici răul* și atunci *Reîntoarcerea* la sine însăși e hotărâtă, iar *fulgerul iubirii* să ardă-n veșnicie; nu renunță, iar *dragostea-i icoana la care mă închin*.

Pornește pe *Râul dorului*, același dor de iubirea pură, de mama, de casa părintească și satul natal cu împrejurimile sale. Dorul de toate. A plecat în lume, să-și facă un rost, cu povara *dorului în spinare*. Rana din suflet mai sângerează încă la amintirea acelor vremuri. Se întoarce în copilărie, în căutarea timpului care a înghițit totul: clipe, bucurii, tristeți, locuri. A găsit *odaia plină de tăcere*. Abia așteaptă să se așeze în liniștea *curată și profundă*, de unde să extragă esența și să transmită mai departe înțelepciunea strămoșilor concentrată în zicale, proverbe, tradiții.

Spirit contemplativ al naturii, se identifică întru totul cu ea: *Cu mugurii din ramuri eu înfloresc din nou*, înțelege limbajul florilor – *mă strigă al florilor ecou*. Fântâna, plopul singuratec, bradul, stejarii, pădurea se îndurerează la plecarea din sat a poetei, iar dânsa simte durerea lor și parcă aude: *Tu unde pleci? De ce ne lași?* De fapt, întregul Univers ia parte când cu plecarea sa *tulbură destinul*, până și o stea se *stinge în rugă*.

Răsună ecourile anotimpurilor peste sat în toată splendoarea și tristețea lor. Fire nevăzute, ca un păienjenis, aprind sufletul poetei. Mai aude cum cântă din *lanțuri* ciutura fântânii și ecoul dangătelor de clopot de la Paști și Crăciun, clinchetul clopoțelilor de Anul Nou.

Spirit neobosit pentru cunoaștere, culege o rază din văzduh și pornește în descifrarea „Prin miturile lumii” și constată că monștrii nu mai tulbură *civilizația și progresul*. Caută să dezlege taina rotirii galaxiilor. A cercetat și secolul luminii sau enigmele din Evul Mediu. Meditând profund asupra mersului vremurilor ajunge la concluzia că *totul e mișcare - totul e nimic*.

Dedică poezii lui Eminescu, Gheorghe Blănaru și poartă un dialog plin de înțelepciune cu Ștefan cel Mare, despre schimbările survenite în prezent.

Se întoarce deseori cu duioșie la anii de studenție. Aici se schimbă tonul poeziilor și zburdă vesel umorul printre versuri, ...mai *sădește un doctorat*. Nu renunță la versuri umoristice și prelucrează motivul din fabulele cu găina romantică sau cu măgarul încăpățânat. În poeziile cu iz de politică, satirizează politicianul care ține discursuri pompoase numai să fie ales, prea tare chibzuit reduce totul la *un leu*. Cu mintea în *nouri* redă întâmplări despre zilele aniversare. O notă optimistă și umorul străbate versurile.

Vine din satul natal, în actualitate, în orașul celor șapte coline, surprinde Buciumul în sărbătoare, Durăul – *colț de rai*, Ceahlăul – *floare de colț*, Mănăstirile – *căsuțe din icoane*. Poezii prin care pătrunde: ruga, dialogul cu Dumnezeu, iertarea, credința, momentele sfinte.

Când liniștea cuprinde totul, autoarea se destăinuie *Scriu versuri fulgerate de destin*, cu *slova din lumină, scânteele cuvinte și ne mântuim prin iubire*. Se definește ca o trecătoare pe *urmă de ecou* și care a înflorit cuvinte *din haos și mișcare*. *Eu sunt un suflet rătăcit / Iar tu ești omul însetat*. Din izvor alege cuvinte, limba română e *izvorul de lumină*. *De ce scriu poeme?* Liniștea și tihna le-a aruncat în *hău*, *absurdele ipoteze* - le-a abandonat pe drum.

Universul poeziei e pătruns de sufletul poetei. Epitete, comparații, personificări, metafore izvorăsc din sensibilitate și neostoita sete de copilărie, iubire și cunoaștere și le potrivește în versuri redând o lume a simțămintelor: *noapte obosită, șoapte mute, reci amăgiri; pâraie ca o ață, burlane rupte precum dorul, fântâna e ca veșnicia; scară de lumină, drum cu stropi de infinit, poala nopții, nori de gelatină, ochiul unei frunze*. Inversiunile folosite adesea: *reci amăgiri, albul ghiocel, crudul senin, zbuciumata uitare, lăcrimații struguri* dau un anumit farmec versurilor, le face să devină muzicale, așezate așa ca într-o simfonie de primăvară.

Sentimentele și emoțiile sunt strecurate în fiecare cuvânt, când tu cititorule descoperi freamătul lăuntric din cuvinte, misterul te determină să meditezi. Apoi emoția rămâne. Așa cum spune Octavian Goga „Adevăratele poezii încep acolo unde se sfârșesc pe hârtie.” Uneori durerea poetică se intensifică, auzi strigătul liric emoționant, dureros al iubirii, al singurătății, al tristeții, alteori se domolește, cade în meditație adâncă și mai apoi se înalță triumfător asupra vieții.

Artist plastic,
Ecaterina Lungu

ILIE SEREDIUC

UN CRONICAR DE ELITĂ ÎNTRE DOUĂ SECOLE

Am fost plăcut surprins de propunerea autorului pentru prefațarea noului volum cu numărul 30 care cuprinde cronicile manifestărilor culturale, istorice și sportive petrecute ”...în pragul primăverii” anului 2022, în lunile februarie, martie și aprilie. Cu intensă curiozitate am citit cartea cu peste 800 de pagini, unde neobositul scriitor și jurnalist Dan Teodorescu a inventariat toate manifestările din cetatea Iașului (și nu numai!) așternându-le în paginile cărții cu multă pricepere și pasiune de scriitor.

Pasiunea scriitoricească a autorului este destul de veche și a început cu mai mult de cincizeci de ani în urmă, în perioada gimnazială când debuta în presa vremii din Iași cu poezii specifice vârstei.

Continuând plăcerea de a scrie, în scurt timp autorul se apropie de ”Asociația Literară Păstorel” din Iași unde devine ofițerul de presă al Asociației. Domeniul reportajului la pasionat și consacrat pe autor, fiindcă reportajele din domeniul sportiv, cultural și istoric au fost orânduite și editate în peste 18.000 de pagini înserate în treizeci și două de volume de carte.

Pasiunea pentru scris a prietenului, jurnalistului și scriitorului Dan Teodorescu, sau DanTe (cum îl dezmiardă cunoscuții și prietenii), este foarte puternică și prolifică deoarece volumul mare de scrieri a început într-un timp relativ scurt, după ieșirea scriitorului la pensie cu peste șapte ani în urmă.

Neapărat trebuie să amintesc un fapt deloc de neglijat despre activitatea culturală din România grav afectată de lipsa fondurilor bugetare, ceea ce face ca această activitate importantă să fie suportată din buzunarul propriu sau în cazuri fericite din mici fonduri de sponsorizare primite de la binevoitori, iubitori de artă și cultură.

Dar cum necazurile nu vin singure, anul 2020 a sosit cu un dezastru care a lovit planeta noastră cu pandemia SarsCov producând îngrijorare, teamă, frică, multe lacrimi și moarte în rândul bătrânilor și tinerilor. Cheltuielile alocate pentru protejarea populației lumii au fost imense, producția a scăzut, s-au închis multe societăți, spitalele au devenit neîncăpătoare, școlile și grădinițele sau închis iar învățământul și munca la distanță au fost încurajate și chiar au dat rezultate în unele domenii.

Încrezător în forța divină, cu tenacitate și calm, protejat antivirus doar de masca de față, DanTe a reușit să mobilizeze creatorii de cultură la foarte multe spectacole de lansare de carte împreună cu conducerea Cercului Militar Iași, Liga Scriitorilor Români, Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România și Uniunea Artiștilor Plastici.

Scriitorul și jurnalistul Dan Teodorescu nu s-a mulțumit cu puțin și a ieșit din hotarele României, propulsând Liga Scriitorilor Români Filiala Iași spre alte zări și îndepărtate țări ale mapamondului. Apariții ale Ligii scriitorilor Români Filiala Nord-Est Iași, sunt prezente în diverse publicații din Germania, Israel, Ucraina, SUA, Canada, Anglia, Franța, Australia, Spania și Republica Moldova, creând un adevărat Schengen Cultural, titlul ultimului volum lansat în data de 26.03.2022.

Desigur lista activităților acestui neobosit cronicar și promotor cultural dintre cele două secole, 20-21, s-a extins cu organizarea unor excursii tematice la Cernăuți, Chișinău, Comuna

Vama jud.Suceava, Vaslui, Bacău, Brăila și Cluj unde au participat personalități ale culturii românești: actorul Petru Ciubotaru, Emil Coșeru, actrița Wanessa Radu, Doina Deleanu, Prof. Dr. Dumitru V. Marin și măștrii clujeni Dorel Vișan, Al. Florin Țene și scriitorul Dr. Ionuț Țene.

Așa cum am mai spus, volumul "În pragul primăverii" este scris de autor în primele luni ale anului 2022 când temperaturile crescute anunțau cu adevărat sosirea primăverii, iar din zvonurile guvernamentale speram cu toții în scăderea intensității pandemiei de gripă și relaxarea măsurilor impuse anti omicron.

Bucuria sosirii primăverii, renașterea naturii și dorul de libertate, a dus autorul cu gândul spre Caucaz la scriitorul armean Hagop Baronian, născut în anul 1843 și școlit în Constantinopole care spunea că "...primăvara este dimineața anului".

Mare păcat că această splendidă dimineață a anului 2022 a fost tulburată de zgomotul armelor, a tancurilor și rachetelor produs de armatele rusești care au atacat o țară liberă - Ucraina. Bucuria și tihna care o produce venirea primăverii, sosirea rândunelelor și a cârdurilor de cocori, au fost brusc înlocuite cu teama războiului, cu lacrimile refugiaților ucrainieni, cu plânsetul copiilor și groaza amenințărilor de atacurile armelor chimice, bacterologice și atomice.

Cum dragostea dintâi nu se uită niciodată, prima cronică a volumului de "primăvară" debutează cu manifestarea culturală din cadrul ALPI condusă cu har și pricepere de prozatorul, scriitorul și ziaristul Mihai Batog-Bujeniță, Membru al Uniunii Scriitorilor din România-Filiala Iași.

A pătrunde în detaliu în volumul cronicarului DanTe nici nu se pune problema, deoarece evenimentele din cetatea Iașului, din România și din lume, abundă cu foarte multe informații despre personalități, locuri și date petrecute, ce sunt înscrise cu mare grijă și atenție, asemănător marilor scribi ai timpurilor antice. Voi aminti doar despre câteva evenimente importante care au fost înregistrate de autorul scriitor și ziarist în cartea sa.

Răsfoind cartea document, autorul vorbește despre ziarul "Vocea ta" (al cărui redactor șef este!), editat și redactat pentru românii din Germania și în special pentru cei care locuiesc în zona metropolitană a orașului Nürnberg. Postul de radio "Radio România Iași" a transmis a XIV-a ediție a evenimentului "În memoriam Grigore Vieru". Desigur "Ziua Brâncuși" celebrată în Transilvania la Cluj-Napoca, în data de 18 februarie, a ținut prima pagină a presei românești mai multe zile unde marii specialiști brâncușologi au prezentat arta și operele marelui artist român.

Tot în Transilvania, marele maestru Al. Florin Țene, Președintele Ligii Scriitorilor Români, a publicat în gazeta "Napoca News" articolul "Memorialistica, pagină de istorie în cărțile lui Ilie Serediuc". Romanele memorialistice "Anul tigrului de oțel" și "Constructor în cuibul salamandrelor" au atras atenția maestrului Țene care a apreciat și analizat cu multă atenție cele două romane ale scriitorului și constructorului ieșean.

În continuare, scriitorul cronicar DanTe, este la zi cu evenimentele urbei și ne descrie Legenda Mărțișorului și istoria zilei de 1 Martie, sărbătoarea de primăvară a românilor Dragobetele, Baba Dochia și istoria zilei de 8 Martie, Ziua Internațională a Femeii. Ziua internațională a scriitorilor din data de 3 Martie, este marcată în carte printr-un frumos motto al scriitorului Eugene Ionesco care spune că: „Un scriitor nu își ia niciodată vacanță. Viața înseamnă pentru el fie să scrie, fie să se gândească la ce va scrie”. Grupajul despre scriitori este realizat de Solo Rotenstain - membru al Ligii Scriitorilor Români Filiala Iași. Epigrama scriitorului ieșean Vasile Larco concluzionează foarte bine despre statutul scriitorului, astfel: „Tot scriitorul are un

statut, Statornicit de-o veșnicie, Scriind enorm când nu e cunoscut, Și-i cunoscut când nu mai scrie.”

Autorul ne informează mai departe de colaborarea frumoasă între muzeul Municipal Regina Maria din Iași și Muzeul Național Brukenthal din Sibiu, privind organizarea la Iași în premieră a expoziției de icoane ale Maicii Domnului, colecționate din zona Transilvaniei. Picturile pe lemn sau sticlă, provin din muzeul sibian ori din colecții private și sunt realizate de autori cunoscuți sau iconari meșteri anonimi. Colaborarea dintre cele două muzee din Moldova și Ardeal, a fost extinsă prin expoziția de fotografie ”Mărginimea Sibiului” a cărui vernisaj a avut loc în data de 10 martie 2022.

Un eveniment organizat de postul de televiziune ProTV cu emisiunea ”Românii au talent” au adus pe scena concursului pe talentatul cântăreț ieșean de muzică ușoară, Aurel Niamțu. La o vârstă destul de înaintată dar cu o voce de aur, cântărețul nostru a impresionat juriul, a obținut ”golden buzz” și a intrat în semifinala concursului, fiind cel mai aplaudat cântăreț de la acest tip de concurs.

”Lección de istorie” din 20 martie, prezintă pe domnul moldovean Alexandru Ioan Cuza, domnitor al Principatelor Unite Române și primul șef de stat al României. Născut în Fălciu, județul Vaslui, într-o familie de boieri moldoveni, domnitorul Cuza și Mihail Kogălniceanu, prim ministru, au rămas întipăriți pe veci în istoria neamului românesc.

Ziua internațională a poeziei, a fost declarată de UNESCO pe data de 21 martie începând cu anul 1999. Această zi reprezintă o recunoaștere a faptului că oamenii de litere și de cultură, poeții și scriitorii din întreaga lume și-au adus o contribuție deosebit de importantă la îmbogățirea culturii și spiritualității universale.

Acțiunile sportive internaționale ocupă un loc important de peste 100 de pagini în cartea scriitorului cronicar Dan Teodorescu. Redactorul sportiv din sânge își spune bucuria prezentării cu mare lux de amănunte a competițiilor sportive de iarnă. ”Jocurile olimpice” și ”Jocurile Paralimpice” de iarnă de la Beijing-China au pus la încercare un mare număr de sportivi din lume inclusiv din România care a participat la olimpice cu 22 de sportivi și nu au reușit să aducă în țară nici o medalie. Cea mai bună clasare pentru sportivii români a fost locul 9, ocupat la proba de sanie. Aceleași rezultate au avut și paralimpicii români care nu au urcat pe podium.

”Festivalul Olimpic al Tineretului European Vuokatti 2022” desfășurat în Finlanda, precum și interviul cu fotbalistul Andrei Cristea sunt teme plăcute descrise de autorul cărții.

La finalul cuvântului meu introductiv, transmit felicitări autorului cărții ”În pragul primăverii”, colegului și prietenului DanTe, pentru pasiunea și devotamentul lui asupra culturii, poeziei și ziaristicii. Recomand să citiți cartea fiindcă altfel veți pierde începutul unei primăveri din viață.

MARTHA EȘANU

ESEU DESPRE SURZENIE

Prin volumul „Eseu despre surzenie”, apărut în anul 2024 la Editura PIM Iași, autorii Calistrat Robu (C. R.), Romeo Romila (R. R.) și Mircea Țîmpău (M. Ț.) aduc în fața cititorilor o problemă diversă legată de surzenia politică, economică, socială, educațională. În volum găsim o multitudine de întrebări despre originea și existența noastră pe pământ, întrebări la care cei trei autori, distinși poeți, prozatori, artiști plastici, fini observatori ai realităților cotidiene, dau răspunsuri diverse, foarte

interesante.

În volum apare un personaj, Cititorul Anonim (C.A.), care moderează discuția colocvială despre evoluția lumii contemporane. Prin rolul său în alcătuirea volumului el poate fi considerat a fi chiar al 4-lea autor, nenominalizat, al eseului.

Oameni de cultură, autorii caută mereu răspunsuri la tot mai complicatele probleme ale vieții în vremurile actuale. Într-un anumit moment al existenței, ei au conștientizat că au căpătat o țară, au devenit surzi. Și-au dat seama că toți vorbesc dar nimeni nu ascultă, nimeni nu aude...

Pentru înțelegerea lumii înconjurătoare, cercetătorul dr. ing. Vasile Avădanei, autorul prefetei volumului, a ales ca metodă de investigare extemporalul. El prezintă 25 de extemporale cu subiecte strâns legate de tematica cărții; încearcă să ne „lumineze” în privința acestora prin diverse întrebări despre alegerea de a citi cartea, implicit despre motivație; despre valoarea literară a cărții; definirea concurenței literare; despre timp și răbdare; despre carte ca spectacol; despre om, umanitate și evoluție; despre viața în comunism și în capitalism; despre postmodernism; mesajul transmis; sensuri ale comunicării; recunoștință...

Volumul „Eseu despre surzenie” realizează o frescă economică, socială și politică a societății contemporane nuanțând bunele și relele ei.

M. Ț., cel care a avut ideea realizării volumului, îi mulțumește lui Dumnezeu că a găsit doi oameni minunați, cu comportament artistic modern care au acceptat colaborarea pentru realizarea unei cărți ce prezintă realitățile prin trei gândiri diferite.

Fiecare dintre autori are propria lui nișă: C. R. se orientează către valori, cultură, familie fiind un spirit liber, contestatar al realității cotidiene; R. R. are aspirații către economie, creație, credință și este un modest observator al vieții contemporane iar M. Ț. are predilecție pentru concepte, sentimente, sociologie, istorie și este omul care ne învață despre viață. Împreună ei aduc în discuție timpul și-l abordează cu subtilitate iar din această abordare se naște ca formă de lucru răbdarea, care poate fi privită ca o virtute, o trăsătură de caracter, un buchet de valori.

Cei trei autori au și preocupări literare și din domeniul artelor plastice, iar volumul este presărat cu reușite secvențe lirice semnate de M. Ț. și C. R. și cu fotografii ale unor picturi și sculpturi realizate de C. R. și R. R.

Într-un articol publicat în numărul 4 (8) / 2024 al revistei „Iașul literar”, scriitorul Ionel Pintilii relevă faptul că volumul „Eseu despre surzenie” este conceput cu dialoguri de către 3 oameni de cultură ieșeni, cu mentalități și caractere diferite care, la rândul lor, se regăsesc într-o anumită perspectivă în titlul cărții. Totodată, scriitorul face foarte interesanta remarcă: „Analizat

prin altă prismă SUR – ZEN – IE poate căpăta și alte conotații prin care regăsim caracteristici comportamentale și de atitudine la cei 3 autori.

Cel SUR este înțeleptul, sfătosul, omul cu bogată experiență, caracter bine definit, inginerul și inventatorul M.Ț..

ZEN – ul acestui trio este R. R. romancierul, cel care meditează la relațiile personajelor, mediază și temperează conflictele.

Nu în ultimul rând, primul dintre autori, C.R., cel care prin IE reprezintă tradiția, culoarea din spațiul componistic și în același timp este cel ce ilustrează vizual volumul.

SUR – ZEN – IA celor trei este o alăturare binevenită, unică în felul ei, ceea ce dă lucrării un flux literar aparte ce va atrage atenția cititorului pasionat indiferent de genul literar agreat”.

Democrația, cred autorii, ne salvează creând premisele cooperării. Smerenia, religiozitatea sunt și ele trăsături definitorii ale ființei umane. Familia este un concept foarte complex, un reper al societății.

M.Ț. consideră că familia este locul de înălțare morală a omului, iar pentru C. R. familia rămâne valoarea care definește omul de mâine al fiecărei nații.

R. R. crede că „Eseu despre surzenie” dorește să fie o atenționare adresată celor care par a nu pricepe plusul de cultură propus Iașului de grupurile de creatori neafiliați unei asociații de creație profesională. El consideră relevantă paralela cu romanul „Eseu despre orbire” scris de Jose Saramago. Subliniază că într-un cotidian copleșit de multiple frământări sociale și politice, rolul artiștilor este să arate frumosul, firescul, echilibrul și bunul simț.

După părerea lui C. R. șarpele demonic al banului și lipsa de demnitate domină așa zisa elită a zilelor noastre.

M. Ț. este convins că valoarea care duce la dezvoltarea societății este credința. Atașamentul românului pentru artă evidențiază caracterul modern și național al poporului și dorința lui de democrație. Peisajele redată de artiștii noștri încă mai păstrează viața românească. Suntem un popor tare fiindcă putem vorbi de istoria noastră și prin artă.

R.R. își pune întrebarea de unde venim și constată că regulile lumii de astăzi sunt banii, puterea, lăcomia, lipsa iubirii față de semenii. Acestea, ca o ceață, ne acoperă gândurile, ne paralizează mintea, ne ascund soluțiile. Și ajungem să ne întrebăm: noi încotro? Concurența dezvoltă cunoașterea intelectuală dar trebuie limitată pentru a nu aluneca spre distrugerea gândirii omenești.

C. R. afirmă că valoarea se definește diferit față de domeniul de referință. Valoarea morală este acea valoare care ține de respect, loialitate, solidaritate, bunătate, sinceritate, religiozitate. Valoarea culturală se referă la un grup de oameni care au o credință comună estetică, respectă tradiții și obiceiuri comune. Valoarea materială diferă de celelalte două și domină lumea de astăzi.

R. R. ne îndeamnă să nu uităm că regula de aur a lucrului bine făcut este de a pune omul potrivit la locul potrivit. Și ne amintește că majoritatea relelor ce ni se întâmplă este generată de incompetența aleșilor noștri. Din păcate, oamenii capabili care ar putea schimba România nu doresc să se implice în politică și își văd, cu succes, de carierele lor profesionale.

Cuvântul concurență provine din latinescul concurrere, a concura într-o întrecere sportivă, economică, artistică... până la o concurență a înarmării!

C. R. remarcă: concurența militară este cea care umple timpul nostru și ne face viața de netrăit.

Trăim într-o mirare
 Stând la porțile lumii!
 Heiii! Mai e cineva în lumea asta!?
 O lume lipsită de sens și rost
 Hoți ce se ascund în mască
 Falși farisei vremelnici
 Aduși de demonii din vest
 Au stors până și visul lumii

Și ne tratează cu dispreț
 Concurența
 Minciuna libertății
 Durerea căderii în propria lașitate
 Doare ca o ură pusă în ramă
 E o durere a ruperii
 Mă urăsc nepoți și nenăscuți
 Mor în chinul rușinii! Mor!

M.Ț. crede că respectul față de concurență trebuie să însemne și respect față de viața personală, trebuie să se manifeste în mod pozitiv. Concurența trebuie să-l facă pe om să se găsească pe sine și să-și mențină legăturile corecte cu lumea înconjurătoare. Concurența prin creație este identificată cu-n lucru sensibil și trebuie să fie accesibilă cunoașterii omenești. Familia pentru M. Ț. este mereu forța principală a creației. El crede că aceasta trebuie să fie vatra în care focul dragostei să nu se stingă niciodată și de la care să se încălzească omul și societatea omenească.

E greu să fii eu
 ca și cum
 aș vrea să am tot și,
 totodată nimic.
 E greu să ai pretenții
 să scoți din nimic tot,
 să fii rău
 să te chinui singur
 să întrebi pe toți
 de dimineața
 până seara,
 de ce, de ce, de ce

nu vor să iasă
 din lașitatea lor
 să apere țara?
 E greu să iubești
 pe ascuns,
 să vorbești în somn
 cu iubirea,
 să lași să treacă
 ca o amintire.
 cum ai iubit
 demult.
 E GREU.

R. R. ne spune: „Familia nu ține întotdeauna de legăturile de sânge. Ea este formată din oamenii din viața ta care te vor în viața lor. Cei care te acceptă pentru cine ești. Cei care ar face orice ca să te facă să zâmbești și care te iubesc indiferent ce faci”.

M. Ț. se întreabă unde și spre ce ne îndreptăm dacă ne lăsăm seduși de gândirea viscerală și de gașcă și riscăm să nu mai vedem corect principiile și valorile. El consideră că ne trebuie mai multă rațiune și moralitate și mai puțină pasiune și nesimțire. Ne îndreptăm spre o societate care vine din mahala și inundă strada.

Mare noroc că
 am lumină
 e prietena mea,
 trăiesc lângă
 trupul ei și
 o bucur cu ce-i place.

Ea mi-arată piatra
 pe care pot să-mi ascut
 sculele, să taie
 mai bine,
 mi-a arată și fiara
 cu două picioare

care furnăie aburi
pe sub nas
cu dorința
de a se lupta
să-i fie pământul
sub stăpânire.

Nu voi cere niciodată
mai mult luminii
decât să-mi dea
sănătate și
lumină cerească.

După cum remarcă C. R., omul nu prea a reușit să se definească pe sine dar este dotat cu capacități încă necunoscute. Fiind dotat cu o capacitate distructivă de neimaginat, el a reușit de-a lungul timpului să distrugă multe animale în perioada glaciațiunii, să defrișeze întreaga planetă, să polueze oceanele și să distrugă viețuitoarele acvatice, iar acum se pare că pregătește o confruntare mondială în care probabil vor fi și lovituri nucleare. Și toate datorită violenței, lăcomiei și urii.

R. R. este convins că ne îndreptăm spre o lume nouă care treptat rupe legăturile cu lumea actuală.

M, Ț. vorbește despre frica de moarte care influențează relația omului cu Dumnezeu. Moartea este un fenomen spiritual, este despărțirea sufletului de izvorul vieții lui Dumnezeu. Neascultarea omului ca rupere a legăturii lui cu Dumnezeu este aceea care a adus moartea. Neascultarea l-a înstrăinat pe om de izvorul vieții și l-a dus la moartea spirituală. Omul modern trăind în vacarmul și anonimatul societății globaliste se înstrăinează și uită de hotarele vieții sale. El creează impresia unui neîncetat progres și se antrenează în căutarea de noi lucruri, ca și cum ar goli moartea de sens. Meditarea la moarte este o lucrare spirituală care îl duce pe om la priveghere și înțelepciune. Fără pomenirea morții nu ne apropiem de adevărul vieții.

R. R. consideră că lumea occidentală pierzându-și credința, afișează o mască menită să-i ascundă neîmplinirile și moartea valorilor de altă dată. Această lume pare hotărâtă să distrugă toate valorile care au dat un sens altădată vieții. Abundența a îndemnat omul la lene spiritual, iar decadența societății occidentale pornește de la o „psihologie colectivă a complicității și a eșecului moral”.

Pentru M. Ț. viața omului implică și suferință, iar între gelozie și suferință sunt multe relații. Acolo unde lipsește pacea interioară apare gelozia.

Nu te-am chemat,
dar ai venit
să îmi perforezi
sufletul.
În fiecare mișcare
mi-apare durerea.
Mi-ai scos ochii
din gândul meu,
m-ai făcut orb,
nu mai știu când
trec prin beznă

sau lumină.
Ora de vis
mi-e destrămată.
Inima mă îndrumă
să fac antrenament
ca să rezist luptei
cu tine.
De când ai apărut
în nici un sertar
nu-mi mai găsesc visul.
Liniștea

caută locul
unde se poate întoarce
spre mine,

pentru a învinge
vraja căzută
pe mine și pe stele.

C. R. consideră că merită trăite toate sentimentele ce ne sunt date, omul fiind suma acestor emoții, iar trăirile sunt numai ale noastre.

Moderatorul discuției, C. A. a păstrat pentru final un citat rostit cândva de un bătrân preot: „Dacă datorită unui cataclism ar dispărea toate bibliile din lume și ar rămâne doar o biblie, dacă acea biblie ar avea doar o singură pagină și pe acea pagină ar exista o singură propoziție și care propoziție ar fi: Dumnezeu este iubire atunci lumea ar fi într-adevăr mântuită”.

Iată cum autorii eseului aduc în prim plan iubirea, cel mai nobil și mai înălțător sentiment omenesc.

R. R. îl reamintește pe Lucian Blaga: „Căci rostul iubirii este să restabilească pentru o clipă haosul inițial din care să se nască o lume nouă”. Fără bucurii, fără pace în gânduri, fără liniște în suflete și fără speranță, noi ce facem cu viața noastră?, se întreabă R. R..

C. R. amintește tuturor că iubirea este o temă principală a folclorului, muzicii și literaturii românești. Doina românească, fie ea de jale sau de dor, exprimă fantezia sentimentului de dragoste, puritatea și suferința pe care acesta o poate provoca. Iubirea este o temă inepuizabilă și oricât s-ar scrie despre iubire, mai rămân multe de scris.

M. Ț. relevă faptul că dragostea este cel mai admirabil și mai îmbelșugat rod al intelectului, e lait motivul bucuriei de a trăi, antidotul tristeții și deznădejzii de fiecare zi.

Mă rog ție iubire
vindecă-mă de tine.
Te aud și în tăcere,
mă orbești cu întuneric
îmi frigi lacrima
cu drumul vieții din palmă
rugându-mă să uit
durerea
frunzelor ce cad.
Tu, iubire, în tandrețe
porți atâta nepăsare,

care mă fulgeră
mă doare.
Raza de soare
îmi bate în fereastră,
să-mi amintească de iubire,
că vrea să renască.
Mă rănește clipa
mă tremură gândul
că îmbătrânesc.
Și dacă iubire
vei vindeca ceva?

Dragostea trebuie să inspire încredere și să arate că poate aduce la împlinire planurile și proiectele tale.

Citind cele scrise de autori despre iubire, ne revin în gând cuvintele cântecului: „Și dacă dragoste nu e, nimic nu e...”

R. R. concluzionează că iubirea este cel mai puternic analgezic, este cea mai la îndemână terapie a spiritului uman.

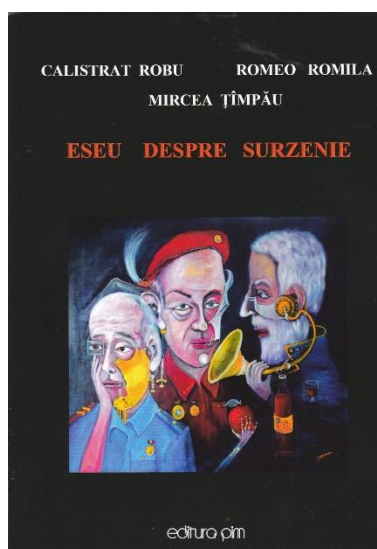
C. R. subliniază că iubirea și ura sunt cele mai profunde sentimente umane și îl citează pe George Călinescu care scrie: „Poezia românească prin Eminescu îndeosebi, a arătat înclinarea de a socoti iubirea ca o forță implacabilă, fără vreo participare a conștiinței. Ca mărturie stă poemul Călin (file de poveste) inspirat din basmul popular Călin Nebunul”.

Vasile Rușeți și Mariana Bendou, semnatarii postfeței ”Eseului despre surzenie” consideră că ”Surzenia este tara societății actuale vinovată de nepăsare și de neimplicare, de inerție și de incultură, de lipsă de civism.(...) Cei trei autori ai eseului, împreună, sunt <<trei mușchetari >> ai vremurilor noastre, care s-au ridicat împotriva relelor și a răilor lumii actuale.(...) Volumul este greu de încadrat într-un anumit gen literar și constituie un binevenit și valoros protest la conformismul și platitudinea obositoare a majorității cărților publicate în România ultimilor ani”.

Încă de la începutul volumului, unul dintre autori, Calistrat Robu, afirmă: „Ineditul e totuși neașteptat căci măcar trei indivizi umani, de diferite facturi social/culturale își exprimă părerile în mod diferit față de același subiect. Iar partea distractivă e a celor care le vor citi la rândul lor, care sigur le-ar fi tratat în mod diferit”.

Prin tematică și prin abordarea ei, ”Eseu despre surzenie” este un autentic manifest socio-cultural care încearcă să conștientizeze cititorii asupra multiplelor probleme ale vremurilor pe care le trăim...

Inspirație și mult succes autorilor pentru viitoare colaborări cu conținut tematic interesant și atractiv!

MARIANA BENDOU

MICUL BOTEZĂTOR - FINUL LUI DUMNEZEU

Preotul Dumitru Ichim este un binecunoscut poet, eseist și prozator canadian de origine română ce reușește prin scrierile sale să apropie într-un mod extrem de fericit Occidentul de Orient, ortodoxia de modernismul vieții cotidiene, promovând valorile universale.

Colaborarea noastră pe tărâm literar are vechime și s-a concretizat mai ales prin publicarea unor materiale ale sale în paginile revistelor "EXPRESIA IDEII", pe care le-am fondat, continuând și acum, prin cronica unei cărți ce i-a apărut recent la Sibiu. Este vorba despre "Micul Botezător - finul lui Dumnezeu", o surprinzătoare alegorie în care Dumitru Ichim, face, o dată în plus, dovada măiestriei sale scriitoricești și a unei serioase pregătiri pluridisciplinare: religie, istorie, astronomie, medicină, filozofie, folclor etc. Așa cred că se pot explica și surprinzătoarele sale construcții literare de tipul: "uruiala hrănește porcul și e materia primă pentru distilării de alcool, crâșme și măcelării, fraternitatea omului cu filosofia porcului de a te întoarce la natură, porcizarea dialectică și fizică cu rezultate extraordinare în domeniul medicinei, fiecare organ uman constatându-se că are o dublură care prin manipulare genetică poate fi folosit prin altoire cu organul porcin ca o cutie de remote control la TV cu sute și sute de canale."

Titlul cărții "Micul Botezător - finul lui Dumnezeu" atrage atenția de la bun început vorbind și el despre valoarea și formarea de excepție a lui Dumitru Ichim pentru că necesită o abordare complexă și profundă. El face aluzie la faptul biblic, aparent paradoxal, că Ioan a fost botezat în Duh de către Dumnezeu Adevărat pe care avea să îl boteze la rândul său cu apa din râul Iordan, la Bobotează.

Cartea "Micul Botezător - finul lui Dumnezeu" este alcătuită din două părți: prima are texte în proză cuprinzând periplusul Micului Botezător și cea de a doua, în versuri, o culegere de psalmi considerați "ai Micului Botezător" cu mesaje profunde și moralizatoare.

Personajul principal al cărții este desigur Micul Botezător, un personaj important și oarecum intrigant chemat să descopere, să analizeze și să transforme lucrurile și spațiile universale prin care trece. Despre el, autorul precizează că: "Spre deosebire de alte ape, Râul Micul Botezător, când a fost adoptat de Dumnezeu de la Munte, a primit și darul din când în când să se prefacă în om și să trăiască în orice timp i-ar fi plăcut. Când vremea trupului de om i se termina dispărea într-un mod ciudat. Intra într-o pădure și seara oamenii vedeau deasupra codrilor un curcubeu despre care spuneau că este un semn că vor veni din nou necazuri în lume."

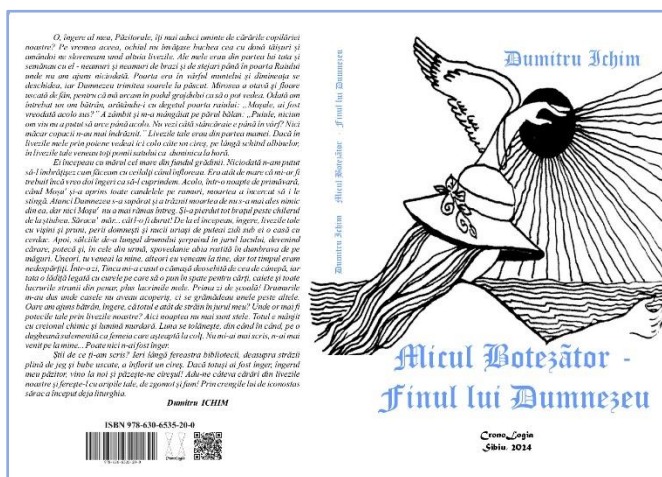
Cadrul narativ al cărții este fantastic, iar personajele sunt gândite și realizate divers. Astfel că ele sunt toponime sau elemente naturale personificate, sunt eroi mitici ori oameni obișnuiți. Unele personaje sunt oameni care au ocupații ce țin de domeniul vieții: doctor, gropar, profesor, călugăr etc. Faptul că personaje precum: Samuel, Veniamin, Tobie etc. se întâlnesc și interacționează cu un Ion sau cu Ilie denotă faptul că zicerea scriitoricească a lui Dumitru Ichim nu este doar una atent aleasă ci și că aceasta își trage seva atât din ortodoxie cât și din mitologia românească.

Lucrarea "Micul Botezător - finul lui Dumnezeu" este o extraordinară alegorie în care abundă măiestre construcții și figuri de stil pe care nu te mai saturezi să le admiri și să le pătrunzi: "numai furca rămăsese ca o cruce peste oasele morții.", "amin-urile lui de aramă", "lumânări

aprinse cu scăpărici de stea" sau "Inima lor e mai curată decât apa izvoarelor, pe unde luceafărul își face cuib dimineța" ori "făcând iarba crudă să înmiresmeze aerul, mai puternic, cu acea tămâie pipărată a vegetalului sălbatic" ori "soarele și luna încă nu fuseseră slobozite la păscut." și "focul adormise cu botul în câțiva tăciuni" sau "Prin frunzele galbene se cerneau ultimele raze ale soarelui" etc.

Această nouă carte semnată de preotul Dumitru Ichim este un interesant prilej de inspecție, de introspecție și de meditație: "Micul Botezător se întreba de ce nimeni nu poate să se urce la Dumnezeu" sau "De unde să știe săracii câini că firea omului e diferită de firea viețuitoarelor și că ochiul omenesc e pe jumătate orb și nu e ca ochiul copacilor, sau animalelor curate, și nici urechea lui ca urechea câinelui care e atât de fină că aude chiar și luceafărul" și "Ochiul omului nu-i prea deosebit de ochii vacilor neroade care nu văd decât numai ceeace bârdăhanul gol le poruncește să vadă". Autorul cărții pune în gura personajelor sale adevăruri menite să sensibilizeze, să corecteze ori să îmbogățească spiritual, fraze ce denotă o profundă și complexă cunoaștere: "Descoperind alt om, te descoperi pe tine care ești ceea ce cauți" sau "În lemn este ideea, zborul care ne învață ca omul să devină nu pasăre zburătoare, ci să deslușească în lemn aripa de înger și cu aripile îngerilor să zboare dincolo, unde nici ei nu pot să ajungă."

Prezența în carte a unor elemente și personaje care țin de satul vechi românesc, susține, în opinia mea, pledoaria lui Dumitru Ichim pentru o viață simplă, curată și în comuniune cu natura, sub ascultarea lui Dumnezeu, la care ar trebui să râvnească orice muritor, o binevenită lectură în pragul Sărbătorilor creștine de iarnă.

ANGELICA MANOLE

ZBOR „PESTE GRANIȚA VISĂRII”

Cronică a volumului cu acest titlu, al autoarei **Ana Văcărașu**,
publicat la Editura Stef, în 2024

Avem în față volumul de poezii al poetei **Ana Văcărașu** intitulat „**Peste granița visării**” și ținem în mână mai mult decât un gram de suflet. Ținem emoție și lumină, zbor peste visuri și visuri care zboară dincolo de granița gândului. „Visătorii nu sunt cei care visează, ci aceia pentru care viața este un vis” - spunea Costel Zăgan.

Chiar autoarea acestui volum spune: „Dacă n-ar fi desenate zboruri/pe pereții inimii mele,/pășările nu i-ar trece pragul,/ nu i-ar ciuguli/ niciodată din palmă,/ înainte de a urca/ la cuiburile agățate printre stele” (Dacă...).

Totuși, pentru poeta Ana Văcărașu, viața nu este un vis, este o realitate din care a cules toată roua sufletului și gândul frumos. „Poezia e atunci când emoția și-a găsit gândul și gândul și-a găsit cuvântul” – spune Robert Frost despre poezie. Și autoarea acestui volum zboară peste „zarea visării” șoptind duios: „Îmi leg sufletul de-aripă.”

Credeam că poeta și prozatoarea Ana Văcărașu nu ne mai poate surprinde cu nimic, pentru că ne-a convins cu frumusețea versurilor sale, cu acuratețea scrierilor în proză și știm cât de mult iubește poezia în vers clasic. Dar iată că, neașteptat de emoționant, poeta ne surprinde cu un volum de suflet, închinat nepoatei sale, Ilinca, în care găsim mult vers liber, plin de candoare și bogăție.

Poezia domniei sale are emoția care a căutat cuvântul și cuvântul s-a transformat în lacrima iubirii. Versul liber își dezvăluie partea aceea a sufletului pe care vrei s-o așezi în căușul palmei și s-o mângâi cu degete de lună, de viață și de dor.

Ana Văcărașu a trecut „Peste granița visării” și a sărutat „petala pură din călcâiul Ilincăi, învățând-o s-adune pășări/ ce i-au zburat din piept afară.../ Să fure stelele din ceruri,/ să le mpletească-n coronițe”. Dar, cel mai important lucru este că o va învăța „Să-i fie sete de lumină”.

Am găsit în volumul de față cuvintele cheie cu care deschide universul cunoașterii: cuvânt, visare, dor, lumină, rouă. Poeta zboară „Peste granița visării”, pentru că „visul a devenit amnezic”. Spune că „Te-aș recunoaște după umbra de visare”, sau „un vis fumuriu condamnat la risipă”, dar o auzim și „Cerșindu-i vieții un strop de vis”.

Spuneam că printre poeziile în vers clasic găsim poezii cu vers liber, de o rară frumusețe. Însăși autoarea ne explică ce se întâmplă uneori cu versurile sale: „Versul meu/ și-a ascuns lacrima sub aripă,/ presimțind setea crudă/ a verbului ce-mi mușcase din clipă” (E timpul).

Noi știm că la baza poeziei stă cuvântul. Iată câteva exemple edificatoare care ne explică ce simte autoarea, iar noi găsim eul liric în versurile următoare: „În spatele oricărui cuvânt/ stă o tăcere ascunsă.../ își sfășie hainele de pe ea/ să nu țipe.../ e o văduvă a cuvântului,/ disperată și plânsă...”. Și „de atunci/ a rămas numai un eu derutat/ care viețuiește/ cu o întristare/ și tot trage cu ochiul/ în spatele cuvintelor,/ acolo unde văduvele/ ar striga cel mai tare...” (Eul derutat).

Citind pagină cu pagină, am găsit în volum multă lumină. Încă de la început, autoarea precizează: „I-am dedicat nepoatei mele/ acest volum de poezie,/ Să știe c-am adus lumină/ nu doar o umbră străvezie”.

În continuare, apar cuvintele legate magic de lumină: „Și-n cuvinte pun o vrajă/ Ca să lumineze-n carte...”, apoi: „Dacă n-aș fi aflat/ că lumina/ o poți prinde cu mâna,/ o poți frământa/ și o poți transforma în pâine/ s-o dăruiești tuturor.../ aș fi murit de foame/ pe întuneric...”. Și aceste gânduri sunt redată prin vers liber, plin de conținut și înțelesuri ascunse.

Asta este Ana Văcărașu, poeta care respectă poezia clasică, dar luminează între dorurile cuprinse de versurile lăsate să zboare liber. Legat de dor, se întreabă: „Care dor își crește puii/ lângă cord, în partea stângă,/ Îi hrănește cu luceferi/ și-i învață cum să plângă?”

Apoi, în altă poezie, își răspunde: „E prea-ndărătnic dorul și nu se cumințește”, iar ea, omul, simte că se frânge ades în sine... Și, ca să înțelegem mai bine acest sentiment arzător, trebuie să citim poeziile „Puii-doruri”, „A rămas doru-n cărare”, „Care dor și care clipă?”, „A dorului cărare” sau „De dor”. Deci, ce este mai românesc decât cuvântul dor?

Eul liric se dezvăluie în fața noastră cu delicatețe și pudoare: „Mă iau câteodată de mână,/ da, pe mine, cea din umbră,/ alteori pe cea din lumină.../ și mă întreb/ care dintre ele sunt eu,/ cea adevărată?”.

Apoi vorbește despre poeziile sale ca despre ferestre deschise: „dar tot cu grija ferestrelor/ stau și acum,/ sperând să se uite prin ele/ toți căutătorii de ferestre/ care trec pe drum”. În același timp, poeta mai are o fereastră, una prin care privește spre viitor, și anume, nepoata sa, Ilinca. De aceea spune în una dintre poeziile scrise pentru ea: „Și viața asta parcă-i mai frumoasă/ De când ai devenit fereastra mea!”

Volumul „Peste granița visării” are o tematică diversă. Se succed: anotimpuri, dorul de nepoțică sau dorul de mamă și de satul natal, femeia și universul ei... Dar poeziile închinat mamei au un statut aparte: amintirea mamei este o icoană vie. Autoarea speră la o reîntâlnire cu ea într-o viață viitoare, iar gândurile acestea îi sunt legate vital de sat și copilărie: „Măicuța mea, eu simt că n-ai plecat,/ Lumina asta blândă te ascunde,/ Ori sufletu-ți, de ea stă agățat/ Și-n zori de zi, în casa ta pătrunde?” (Pe-a dorului cărare). Apoi, apare ca o promisiune: „Voi veni, mamă, la tine/ Când florile s-or usca,/ Iar pe văi și pe coline,/ Chiar și vântul s-o-ntrista.”

Din punct de vedere stilistic, volumul de față este o bijuterie, poeta Ana Văcărașu fiind o artistă desăvârșită în crearea metaforelor și a rimelor perfecte, folosind cuvântul frumos și încărcat de semnificații: „Puii speranței au rămas fără părinți”, „răscrucea căderii”, „Caii nu mai umblă slobozi, cum umblau odinioară,/ Când și când mai galopează... pe-năuntru, nu-n afară”.

Vedem o lume constrânsă la „nezbor”, cineva care „plângea pe dinăuntru”, uneori se aude „un sunet necântat”, „o rugă e nerostită”... Aceste cuvinte compuse au un înțeles aparte: nezbor, neuitare, nevisare, necântat – de parcă ar fi o negare a unor dorințe.

Personificarea este un alt mijloc artistic folosit des în acest volum, pentru a da viață cuvintelor: „două umbre-și vorbeau”, „să nu cazi lângă trup, că-i un abis de stele”, „Se-așază un dor cu mâinile întinse”, „Primăvara aleargă desculță”, „Desculț în zori cuvântul lumina o așteaptă”, „Primăvara mă bate pe umăr” etc.

Uneori, epitele își ocupă locul lor firesc, după substantiv (vis fumuriu, păsări rănite, zboruri frânte), alteori, preced substantivul pe care îl determină (înșelătoare căutare, tristă numărătoare). Imaginile vizuale ca: vis frumos, lumină legănată, brațe de jăratec, clinchet de promoroacă, toate fac un tablou feeric din poeziile prezentate în fața noastră.

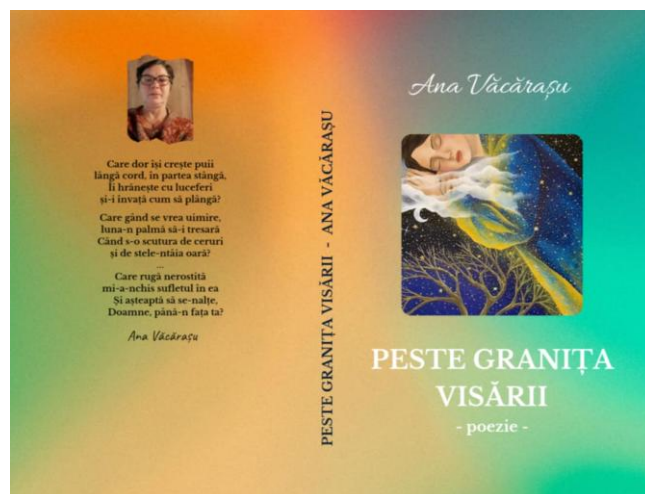
Găsim și cuvinte compuse din două substantive care, alăturate, formează noi înțelesuri: stele-copile, puii-doruri, cuvinte-ferestre. De asemenea, este folosită repetiția, pentru a accentua

unele acțiuni: „Să plângă ori să râdă”, „coboară rânduri, rânduri”, „Verde-ncepe dimineața,/ Verde-mi colorează viața,/ Verde curge doru-n sânge,/ Verde murmur talpa frânge”. Și comparația apare sporadic: „dansează goale.../ nebune ca visele agățate de stele” sau „gutuia-i ca o lună rotofeie”. Vedem și câteva arhaisme, folosite pentru diferite caracterizări de stare: zălude, năuc, slobode...

După asemenea bogăție lexicală, încheiem cu versurile poetei: „Nu mai am glas,/ mi l-a smuls vântul,/ să-i facă lumii,/ din cuvintele mele/ o cingătoare.”

Felicitări, Ana Văcărașu, pentru minunatul volum dăruit nouă, iubitorilor de lumină! Acum ne bucurăm noi de frumusețea acestor poezii, iar mai târziu se va bucura și Ilinca, atunci când va înțelege rostul și importanța cuvintelor în viața noastră.

Adâncă reverență!

RĂZVAN DUCAN

**„POEZIE ȘI AGONIE – Tinerețea poetului” de Al. Florin Țene,
sau CARTEA CARE TREBUIE CITITĂ!**

Trebuie să mărturisesc că de mult timp n-am mai citit un roman "dintr-o suflare", adică, să-l iau în mână și să nu-l las jos până nu l-am terminat, și nu pe "diagonală" să-l citesc, ci pe orizontală, "din scoarță-n scoarță", cum se spune. Și astfel, în acest timp, "*fugit irreparabile tempus*", dar în mod foarte plăcut, condensat și scurs pe nesimțite, fiindcă ea, cartea, are pe acel "vino-ncoa", la care nu ai cum să rezști.

Este despre "Tinerețea poetului", între "agonie și extaz", cu poezia la mijloc, petrecută în două lumi: cea a "socialismului multilateral dezvoltat" (și decedat, așa adăuga eu), inclusiv cu prima perioadă, cea proletcultistă, ideologie leninistă, adusă de Stalin pe tancurile sovietice și a ceea ce a urmat, după "marele deranj", cu fuga lui Ceaușescu, din decembrie 89, cu perioada ei de căutări, de 35 de ani, nicicând găsite.

Cartea "lungului drum al nopții către ziua" (parafrizare răsturnată a piesei de teatru lui Eugene O'Neill) este cea al căutărilor unui tânăr de la țară, din ultima clasă de liceu, supus vitregiilor (cu mama moartă și tatăl bețiv și leneș), căruia timpul, cel puțin într-o primă fază, nu i-a fost deloc favorabil. "*Dă-l dracului de citit, treci la sapă*" era îndemnul părintesc deloc părintesc, deși Mircea era și harnic și gospodar, dar și avid de literatură: "*Citise toată seria de cărți ale lui Jules Verne, poezii de Eminescu, Guillaume Apollinaire și mulți alții*", (romanul "Martin Eden" de Jack London, așa adăuga eu, amintit mereu în carte) ca să scrie apoi și poezii, și nu oricum, ci din mai bine în mai bine, rod al unui neastâmpăr ce îl măcina.

Devenirea lui ca poet, de la o primă poezie, pusă de către preotul satului la "Avizierul" bisericii, până la a publica (după plecarea la București) în "Convorbiri literare" și "România literară", și apoi chiar de a debuta cu un volum de versuri în limba arabă, volum lansat la Riyad, în Arabia Saudită (datorită colegului de cameră de la internat, Arafat, fiu de ministru al Culturii, în respectiva țară arabă, cu mamă româncă din județul Botoșani) a fost posibilă datorită seriozității, prieteniei și talentului său literar, dar și a unor întâlniri favorabile cu scriitori (Mihai Beniuc, Radu Albala, Nicolae Manolescu etc), și nu numai, legate de o muncă la ziar, unde a avut șansa de a realiza interviuri pentru "Informația Bucureștiului", dar și o muncă de tipograf, pentru care a dovedit chemare, inclusiv cu un spirit managerial. În final, după 89, moștenește o astfel de tipografie, inclusiv clădiri, de la un scriitor fără copii, căruia i s-a așezat lângă inimă, după o serie de fapte convingătoare.

Cel care va semna ulterior cu Mircea Tănăsescu, trăiește în paralele o frumoasă poveste de dragoste, cu o consăteană, Liliana, profesoară de Limba Română, care îi va deveni soție. Lucrurile se așează și prin înscrierea în ultima clasă de liceu, la venirea în capitală, la "Liceul Gheorghe Lazăr, de lângă Cișmigiu", dar și de sprijinul nesperat, de a găsi cazare la internatul școlii, iar apoi și serviciu, în lumea scrisului și tipăriturilor. Ulterior, reușita la facultatea de litere...

Modul în care intră în contact cu scriitori, pe atunci în vogă, dialogurile avute, inclusiv tăcerile, reprezintă frumoase pagini de istorie literară "cu și despre scriitori,, Subiectele politice tabu, au reverberații în conștiința sa, unde personajul principal face radiografii necruțătoare, mai ales perioadei "comuniste", cu și fără ghilimele: *"Dacă vă aduceți aminte noi,ăștia mai în vârstă, am învățat la școală că această poezie ("Mama" - n.m.) a fost scrisă de George Coșbuc. Adevărul este altul. Fusese scrisă și publicată, între cele două războaie mondiale, de Vasile Militaru. Dar, pentru faptul că acest poet a refuzat să colaboreze cu regimul criminal comunist, Dej a dat ordin să fie introdusă în manualele școlare sub semnătura lui George Coșbuc."* Mai este amintit și poetul Traian Dorz.

E foarte interesantă infuzia în text al propriului nume de autor, în diverse contexte: *"Iar scriitorul Al. Florin Țene, a scris șase cărți despre acești "Sfinți ai închisorilor"; "A deschis valiza și a scos cartea lui Al. Florin Țene: "Citesc să mai treacă timpul."; "Am citit de el (Mircea Vulcănescu - n.m.) în cartea "Nu se schimbă ispitele, se schimbă numai sensul lor" de Al. Florin Țene."; "- D-le Albala, puteți să-mi confirmați că Al. Florin Țene a publicat două cărți de poezie la editura "Litera", unde lucrați ca director? - Da! - Și... faptul că Al. Florin Țene era interzis să publice, pentru că l-a criticat pe Ceaușescu, totuși i-ați publicat "Fuga statuiilor" cu numele Florin Țene. - Da! Tinere, am șters pe Al. De la Alexandru. Cei de la cenzură și de la Secția de propagandă din cadrul CC-ului m-au întrebat cine este. Le-am spus că este o altă persoană. - Am înțeles. Ați făcut o mare faptă. - Mircea... cum să-ți spun... eu nu o să mai pot fi în tipografie... te rog pe tine să preiei, vorba aceea, comanda! - Mulțumesc domnule Radu Albala..." Etc. Și sunt mai multe astfel de gesturi, unde sunt amintite titluri de cărți și rânduri elocvente de autor, care nu deranjează cu nimic, din contră, transmit informații și adevăruri, știute mai puțin.*

Trimiterile și interacțiunile m-au dus la întrebarea, deloc gratuită: Este sau nu romanul "POEZIE ȘI AGONIE - Tinerețea poetului" de Al. Florin Țene, un roman autobiografic?! Argumente sunt și în tabăra lui Da, dar și în tabăra lui Nu, deși până la urmă, întrebarea poate rămâne și fără răspuns. Vorba lui Lucian Blaga din "Eu nu strivesc corola de minuni a lumii": "Tot ce-i neînțeles se schimbă-n neînțelesuri și mai mari".

Biografii de scriitori mai puțin vehiculate (Panait Istrati - "scriitorul vagabond", Mihai Beniuc - căruia i-a luat un interviu (*"Dacă ar fi auzit tovarășul Beniuc ce gândeam, cred că acum eram tovarăș de celulă cu Radu Gyr."*), Radu Albala - "un gentleman de viță veche" etc.), de uniuni (Uniunea Scriitorilor din România), de monumente (Biserica Kretzulescu, "Gimnaziul lui Lazăr"), de orașe cu istoriile devenirii lor (Riyad, Arabia Saudită), de religii (creștină și mahomedană), de istorii românești falsificate, de verdicte culturale, adevărate ghilotine, *"conținut ideologic inadecvat"* din perioada *"realismului socialist"* sunt tot atâtea ingrediente care cresc valoarea cărții, înspre plusvaloare. Este, de asemenea multă poezie, firesc, fiindcă e vorba despre "tinerețea poetului", unde neastâmpărul peniței, își cerea dreptul la existență.

Foarte interesant mi se pare și revendicarea paternității unei sărbători, Ziua Limbii Române, intrate deja în conștiința românilor din România și România de Este (Republica Moldova), dar și a românilor de pretutindeni. Citez: *"Această propunere legislativă a fost legiferată la inițiativa regretatului scriitor Corneliu Leu, alăturându-se Al. Florin Țene, președintele Ligii Scriitorilor Români și Ligya Diaconescu, director al revistei internaționale STARPRESS. S-a depus un memoriu, semnat de cei trei, ca în 31 august, să se sărbătorească ZIUA LIMBII ROMÂNE"*, de care, mărturisesc, eu nu știam! Chiar personajul principal, Mircea,

se miră și se întreabă: *"de ce nu se amintesc cei trei scriitori, care cu un efort fizic, insistențe, și cheltuieli material,, au făcut ce au făcut? Dar uneori lumea e ingrată. O spun cu amărăciune și trec mai departe!"*

Titlurile celor 12 capitole ale romanului caracterizează fiecare capitol în parte, și împreună dau sens fluidității cărții, fiind, ele însele, de sine stătătoare, judecări de valoare sau treceri, necesare înțelegerii întregului: *"Dă-l dracu de citit, treci la sapă"; "Nu îți e rușine să iei mai multă anafură!"; "Pleacă de acasă că-ți tai picioarele!"; "Feciorule, să ai noroc la București!"; "Tinere, de boala Poeziei nu o să scapi niciodată!"; "Tinere, de Poezie nu o să scapi decât când vei muri!"; "Poetul privește cu un ochi spre esența limbii și cu celălalt spre poezie"; "Mircea ești fiul meu din Cuvânt, ești taina Mirului din numele tău"; "Totul e al dumatăle! Să le stăpânești sănătos."; "Domnule ministru, prin poezie nu se îmbogățește nimeni! Dar trebuie făcut ceva ca Poetul să trăiască decent!"; "Fiule, tu ești cel mai frumos poem al viitorului!"*

Cartea este și de poveste, cu fir epic, și de versuri, cu fir liric, și de pilde, cu fir educativ, și carte de istorie literară și de cunoaștere culturală, și de memorie literară, și carte de istorie a comunismului românesc, dar și al perioadei de după '89, totul într-un aliaj al înțelegerii bine proporționate și exprimate, menite în final să-l arate pe autor în plenitudinea disponibilităților sale literare și al talentului scriitoricesc, indiscutabil.

Romanul reprezintă și o incursiune politică și sociologică în cele două lumi, diametral opuse, pe care le caracterizează obiectiv și în care personajele caută argumente și sprijin, ca să reziste și să existe. Cu o grijă în plus, pentru cei aleși, cu pasiunea scrisului, ca bomboană pe tort.

Și prin această carte, Al. Florin Țene își întărește statutul de lord senior al scrisului de substanță, din care răzbat luminile serafice ale frumosului!

Casa Cărții. Lansare de carte, octombrie, 2024

VERONICA RUSU-BUCICO

LUI EMINESCU

Mai trăiește și-azi Poetul
Peste ani la vatra poamei,
Cel născut din lacrimi calde,
Din cuvântul sfânt al mamei.

Dintr-un neam ce prin ispită
Azi își mai croiește versul-
Peste tot e dezbinare
Și prostia-și ține păsul.

A scris într-o limbă-n care
Se cuprinde universul
Și-n a tristei legi amare
Românesc îi este versul.

Și-azi prin ceruri el, Poetul,
Neglijat de pleava vremii,
Viu străluce printre stele,
Răspândind parfumul verii.

E-un blestem pe astă țară
Content neglijând Ființa,
Ce valori își risipește
Și-și distruge conștiința.

Mediocritatea țării
Caută de prin culise
Să arunce cu otrăvuri-
Dar Poetul nu se stinge!

Mai răsună viu o doină
De la Nistru pân-la Tisa
Clopotele bat întruna,
Căci românul plânsu-i-s-a...

Varsă-o lacrimă prin gene
Pentru vatra ruinată
Și-astăzi unii, ca pe vreme,
Ca nerozii se mai poartă...

Cum s-arunci în Eminescu?!
Cei ce vor glia s-o vândă
Ne declară că geniul nostru
E-un bezmetic de prin tindă.

Pretutindeni ei înșală,
Țara ne-o dezbină toată,
Ca ocnași ajung românii
Și-n criterii fără carte...

Și-n acest dicton al vieții
Guvernează iar minciuna
Suferă și-azi Eminescu
Pentru lipsa de cultură.

Cum să neglijezi un geniu
Ce-a dat naștere ființei?
Limba ne-a sfințit-o-n ceruri
Prin a dragostei credință.

Mulți râvnit-au să îl bage
În ospiciul grav al crimei-
Ei, bezmeticii ce latră
Că Poetul e un nimeni.

Cei ce țin la incultură,
La cuvântul rătăcit,
Ei, toată progenitura,
Ne impun un chip cioplit...

Așa-i azi, dar mâine, însă,
Domnul mult nu-i va răbda
Și-n a iadului avere
Monștrii cei de-aici vor sta.

Eminescu va rămâne
Suflet viu pe-acest pământ
Și prin galaxii stelare
Dăinui-va al său Cuvânt.

TATIANA BUZUBAC

PRIN VUIETUL DE VALURI

Las boarea să m-alinte, să îmi ridice vălul.
 Tristețe dezolantă, te du încet cu valul,
 Șuvița dimineții se-arată despletită,
 Pe-un țărm scăldat de spume azi m-am lăsat iubită.

Prin vuietul de valuri zbor pescărușii nuferi,
 Cad din văzduh pe țărmuri pleiade de luceferi.
 Când gândul meu plutește departe pe corăbii,
 Iubirea ta în mine-i tăișul unei săbii.

Călcăm nisipul moale ce talpa ne-o sărută,
 Nu-mi trebuie catarge, cu tine vin pe-o plută.
 Hai să fugim de lume, de spaime și-ntuneric,
 Să ne trăim iubirea în ochiul nostru sferic.

Iubirea mea e prinsă pe veci în a ta mreajă
 Și toate azi se leagă-n descântece și vrajă.
 Te-ating și-mi ești aievea, aievea sunt și eu,
 Mă simt Euridice, te simt a fi Orfeu.

CÂT DE FRUMOASĂ-I SEARA!

Lumini bizare dansează prin odaie,
 Tăcută, mă străbat fiori de amintiri,
 Cu umbre lungi și focuri reci de paie
 Ce-mi ard mireasma vechilor iubiri.

O, Doamne sfânt! Ce farmec mă cuprinde,
 Cu pana-mi de poet, cum sunt așa le scriu,
 Simț dulce-amar din suflet se desprinde,
 În vânt plutește fumu-i plumburiu.

În pâlpâiri de clipe nu las uitării pradă
 Cea vrajă-ndepărtată, luminează amăgire.
 Dar cine-mi știe dorul? O stea ce stă să cadă?
 Arunc al nopții vâl păstrându-l în neștire.

Mai răsfoiesc ușor prin filele de gânduri,
 Lacrimi și zâmbet mă năpădesc de-a valma
 Ce-a fost și ce n-a fost le citesc printre rânduri,
 Praful de pe coperte îl șterg ușor cu palma.

Focul s-a stins. Luna se scaldă-n ape.
 Curg slove cu-amintiri golindu-mi călimara.
 Vis și lumini mi se ascund sub pleoape
 Oh, dac-ai ști cât de frumoasă-i seara!

ANATOLIE COȘULEANU

RUGINĂ-I PE LACĂT

Rugină-i pe lacăt, păianjeni groși atârână
 Și cheia greu lucrează, forțată-i de-a mea
 mână
 Trec pragul, aer muced și intru ca-n penumbră
 Și Soarele-mi întinde în tindă a mea umbră.

Mai scârțâie podeaua atât de rar călcată,
 O ladă mare, joasă și-o scară rezemată
 Din grindă-atârână uscate flori de sunătoare
 Și chepengul la pod e fără-ncuietore,

Două belciuge vechi mâncate de rugină,
 În pod era zaharul, în pod era făină,
 În pod erau icoane de șuncă afumată,
 În pod spunea bunicul, aici-i averea toată.

De câte ori voiam, urca bubu pe scară
 Și ne-aducea nuci multe, la toți câte o pară
 Eram cinci prichindei, toți unul după unul,
 Podul era comoara, în pod era magiunul.

Din pod mai cobora bunicul c-o sticlură
 Cu-n ciocălău tocit, mergea la bunicuță
 Care trebăluia la plită, la oale, la cuptor,
 Trăgeau câte o dușcă, în sănătatea lor.

Și ochii s-au oprit, trei cuie în perete
 Un băț cârjat cu legătoare și pălăria veche
 Și pelerina albastră, mă duc și-o strâng în
 brață
 Ce dor mi-e de bunici, of viață, viață, viață.

ȘEDINȚĂ LA... LIGĂ

Iașul e-un oraș ce are
 Clar... valențe culturale,
 Atrăgând ca un magnet
 Purtătorii... de talent.

Lunar... este adunare
 De talente... literare,
 Publicații... vin cu
 sacu
 La ședința'... la
 cenaclu.

Și Vasluiul... tot apare
 Vrea să intre în tipare,
 HODAȘ, pentru el, mușchi are
 Ca să-l pună... în valoare.
 Mândru HODAȘ, "mititel "
 Și soția lui, SILVIA...
 Ei, în Ligă-s un reper
 Când îi vezi... scoți pălăria.

SEREDIUCUL... nea ILIE,
 Tot e numai veselie,
 Calm, blajin și bun la sfat
 Un exemplu... de urmat.

SOLO... e un tip bonom
 De cultură... vast, beton
 Prin cuvântu-i el ne spune...
 Tot ce-a fost și este-n lume.

Doamna MIMI... margareta'
 Și isteță... și discretă,
 Un cuvânt de îmbărbătare
 Are... pentru fiecare.

CULIȚĂ-i foarte atent,
 El ne face... ambient,
 Cum să facă armonie...

Grupul ZORILE... o știe.
 Cei ai Ligii... permanenți
 În fotolii sunt prezenți,
 Cărți, tablete și hârtii
 ... recital de poezii.

MARTHA EȘANU

GÂNDURI DESPRE LOCURI ȘI OAMENI, DESPRE NATURĂ ȘI VIAȚĂ...

În versuri alcătuite cu talent, sensibilitate și pricepere literară, Anatolie Coșuleanu se întoarce la momente dragi din trecut, de demult stocate în amintire, momente ce-i revin mereu în minte și nu le poate uita.

Adunate acum în volumul „La fântâna amintirilor” publicat în anul 2024 la Editura PIM Iași, versurile evocă locuri și oameni, natura și viața. În deschiderea volumului, autorul ne avertizează:

„Să cânt nu știu, doar poezii eu fac / Și acelea sunt stângace, le fac și le desfac!”

În prefața adresată cititorilor însetați de cuvinte, doamna Sofia Antimir, membră a Societății Scriitorilor Români, ne invită la „izvorul poeziei”, să-i colindăm împreună cărările și să-i descoperim misterele, cu îndemnul „să ne lăsăm visele să cânte pe notele cumpenei care se leagănă în așteptarea gingașelor mâini ce-i vor alina singurătatea”. Volumul „La fântâna amintirilor” este „oginda în care fiecare cititor se poate regăsi cu propriile trăiri și visuri într-un dans sublim între trecut și prezent”.

Poezia „La fântâna amintirilor”, ce dă titlul volumului, ne deschide drumul spre versurile pline de amintiri și nostalgii ale lui Anatolie Coșuleanu, ne arată că memoria este mereu o sursă de alinare și de contemplare totodată:

Când sete am, sub aprig soare arzător
Îmi iau răcoarea din al meu... izvor
Ce-i plin, e plin, e așa de plin de dor,
Trăiri ce-au fost și-ar fi și în viitor.

Privind din deal, de la Bucium, poetul vorbește de IAȘUL marilor iubiri, orașul plin de amintiri și de pitoresc, orașul situat... pe șapte coline, plin de poezie și de parfumate flori de tei. Apoi încet, încet, se îndreaptă spre vestitul Copou și întâlnește în cale clădiri pline de povești și spații ce-i readuc în minte istoria unor locuri dragi.

Iașul marilor iubiri... este descris de poet ca un oraș al spiritualității și culturii care te captivează prin monumentele sale arhitecturale, prin pitorescul lor și prin istoria care pulsează la fiecare pas, prin locuri pline de farmec, de tradiții și amintiri...

Versurile lui Anatolie Coșuleanu despre Iașul nostru drag alcătuiesc o ODĂ închinată acestui adevărat Pantheon cultural și ilustrelor personalități ale neamului românesc care au trăit sau au trecut pe aici și au dat contur identitar orașului confirmându-l drept capitală istorică și culturală a României.

Poezia „Iașul marilor iubiri...” îmbină istoria cu prezentul oferindu-ne o imagine atotcuprinzătoare asupra evoluției orașului de-a lungul timpului. Ea poate fi ghid pentru un tur al orașului făcut „la pas” sau virtual, dezvăluind diversitatea peisajelor și comunităților locale și invitându-ne să le cunoaștem și să le admirăm:

Așa de multe sunt de spus,
Dar timpul nu e de ajuns
Și nu țin partea cuiva,
Veniți la Iași și veți vedea.

Mare iubitor al naturii și a frumuseților ei, autorul s-a întâlnit cu „Doamna Toamnă” pe alei... și i-a șoptit:

Azi am venit aici, pe-a parcului alei
Știam că vei veni, ți-e dor de pașii mei.
La braț cu tine, Doamnă, aș sta o veșnicie
Să savurăm licoarea... bobițelor de vie.

În fiecare dintre poeziile acestea descoperim o poveste desprinsă din inimă și așa cum ne spune prefațatoarea volumului: „În acest sanctuar al sentimentelor, poetul devine alchimistul cuvintelor, metamorfozând în versuri aurii clipele efemere și gândurile învăluite în mister. Cu penelul său de lumină și umbre, Anatolie Coșuleanu pictează tablouri vii, în care iubirea și suferința se împletesc într-un dans nesfârșit de frumusețe și tristețe”. Versurile sale transmit emoție, înțelegere și sentimente diverse. Astfel în poezia „Iubirea și inima” autorul arată: Actorul principal e... INIMA

.....
Doar INIMA ce leagă... dăinuiește,
Puterea ei... IUBIREA consfințește.

Vechi ceferist, poetul s-a rătăcit prin „pași pierduți în săli de așteptare-n gări” și menționează:

Când primul pas tu l-ai decis	
Și ești tentat de căutări	Doar tranzit pentru fiecare
Spre undeva... sau nicăieri,	E-n sălile de... așteptare
Vine noroc... sau nenoroc,	Pentru etapa viitoare.
Azi ești aici, mâine-n alt loc,	

Toamna, cu frumusețea și farmecul ei, cu covor de mândre dumitrițe multicolore, este zăgăzită admirabil în poezia „Octombrie, octombrie:

Octombrie, octombrie	Noaptea e mai lungă,
Mult îmi placi tu mie,	Timp de sfătuit
Mi-aduci fericire	Și pentru citit,
Îți scriu... poezie	Căutări în stele...
Chiar de vii cu ceață	Umblă în neștire
.....	Gândurile mele...

Ziua... e mai scurtă,

Și tot în zi de toamnă, Anatolie Coșuleanu, așa cum a învățat de la părinți, cinstește „A Sfintei Parascheva caldă rază”:

Și inima o simți în piept cum crește	Toată Moldova... până la Ardeal
Când râu uman spre dânsa se pornește,	Și Bucovina toată o slujește
Nici zi, nici noapte, numai Ea contează	Sfinția Ei pentru Moldova este
Cu inima din ceruri ne veghează,	O pavăză, un scut de veșnicie
Aici, pe pământ sunt numai rămășițe,	Să apere-a Moldovei... avuție,
Din ceruri Ea împrăștie credință	Să-i apere pământul, să-i apere izvorul
Și a ales un strașnic areal,	Să-i apere pădurea, să-i apere ogorul.

În poezia „Dureri nespuse...” poetul scrie despre durerile din sufletul omului și despre destin:

Când ai alături brațe și umăr de sprijin
 Ușoară-ți pare viața când greutăți survin,
 E strânsă legătura de brațe, greu de rupt
 Când unul pentru altul sunt pavăză și scut.

Invocând din nou iubirea, în poezia cu același titlu, Anatolie Coșuleanu își exprimă convingerea că Pacea ar trebui să fie sfântă pentru toți oamenii, pentru toți semenii noștri:

Iubire, Iubire de izvor	Și nu pentru... orori,
Și dragoste... cu dor	Sânge... la fel avem
Iubire, Iubire în omenire	De ce să îl vărsăm?
Nu pentru îmbogățire,	De ce să ne urâm
Iubire, Iubire pentru flori	Când... din IUBIRI venim.

Despre fermecătoarele zile de toamnă, cu mult Soare și cu mult galben-ruginiu prin natura înconjurătoare, autorul relatează în versurile din poezia „E-o zi de roamnă dragostea”:

E-o zi de toamnă minunată,	E-o zi de toamnă care aș vrea
E-o zi de toamnă cu parfum,	Să nu sfârșească niciodată,
E-o zi frumoasă-n care toamna	E-o zi de toamnă... dragostea
Mă lasă... gânduri să-mi adun,	Aș vrea în veci să ne... însoțească”.

Iubirea, liniștea, pacea sunt mult dorite de poet pentru el și pentru semenii, așa cum ne dezvăluie în poezia „Dacă aș ști ce-i mâine...”:

Să știu ce-i mâine, precis aș încerca	De ce așa de mult, așa de mult război,
Să aduc pacea-n lume, să aduc liniștea.	De ce să stăpânești alți oameni ca și noi?
În toată lumea arma să fie clar... iubirea,	Hai, dar să construim noi tipuri de eroi.
Omul să aibă-n suflet, atât, numai iubirea,	Să știu ce-i mâine, emoții nu m-ar copleși,
Ne naștem goi, trăim, plecăm din lume goi,	Ce știu concret... mâine e o altă zi.

O analiză a procesului de creație face Anatolie Coșuleanu în poezia „Golit-am călimări într-un vetust stilou” abordând relația autor – cititor și evidențiind temeinicia muncii de creație poetică unde nimic nu este întâmplător, aleatoriu:

Cu stăruință caut cuvinte, le leg și le înșir,
 Scriu versuri, scriu, doar pentru viitor,
 Vor fi ca mărturie, timpul aleargă-n zbor,
 Poate că nu contează, dar las cu legământ,
 Orice povață are ca bază... UN CUVÂNT.

La zi aniversară, autorul urează „La mulți ani, Românie!”:

„Uniți pe vecie	O horă mare
În dulce Românie,	Un lanț pe hotare,
Toți suntem frați	Pe românesc Pământ”.
În jur de Carpați,	

În poezia „Târziu începem a gândi” se spune că deși e târziu, timpul încă nu-i pierdut și trebuie să trăim clipa:

De-ar fi să te întorci în vechi trecut,	Să nu-l părăduim, să-l punem la lucrat.
Vei constata că nu-i timp de pierdut,	E-un timp frumos când ochii îți zâmbesc,
Sunt așa de multe, multe de făcut,	E-un timp frumos când oamenii iubesc,
Timpul este un bun, ceva ce ne-a fost dat,	E-un timp frumos când copilașii cresc,

E-un timp frumos când vise se-implinesc!

Cu gândul la anul ce va să vină, Anatolie Coșuleanu compune și un Plugușor:

Măine se înnoiește anul,	La petreceri mari și nunți
Să vă prisosească banul,	Invitați de soi să fiți,
Pe la doctori să mergeți	Vă urăm, noi nu vrem bani,
Doar așa, ca să-i vedeți,	La anul și la mulți ani!

Visând frumos, poetul își îndeamnă cititorul la un „bilanț” în întâmpinarea noului an și îi urează împliniri și realizări:

Vezi anul... cum s-a încheiat,	În anul nou ce va veni
Faci un bilanț, și-ai calculat	Vei încerca să dovedești
Ce-ai oferit, ce ai primit,	Că doar muncind și dobândești
Ai fost sau n-ai fost mulțumit,	Efort, să nu precupețești
Dar important... e ca să vrei	Ce ți-ai propus... să reușești.
Mai mult să faci, mai mult să ceri	

Și după urat, Anatolie Coșuleanu a „purces la semănat” și are „Gând de sorcovit” confrății:

Să vă semăn, dragi poeți,	Să aveți noroc cu carul,
Inspirație să... aveți,	
Lin să scrieți, pana fulg,	Fi-vă viața sărbătoare,
Din gândire... slove curg,	Clipa... bine gânditoare,
Vă semăn pe toți... de ajung	Zilele... mereu să fie
Pân` cele puteri... se scurg.	Pline doar de bucurie!

Trecerea prea grăbită a timpului, însoțită de multe întrebări nostalgice rămase fără răspuns este admirabil redată în poezia „Pe unde-i oare... tinerețea mea?”:

Unde-a fugit, când a plecat?	Cum a plecat, pe care drum?
Am fost atent, cum s-a întâmplat,	Nimic n-a spus, m-a părăsit,
Mă însoțea... m-a bucurat	De-atunci aștept, n-a mai venit.
Și totuși... cum s-a furișat?	
A dispărut așa de deodată	Vă rog, aș vrea să-mi spună cineva
Sau altfel spus inopinat,	Pe unde-i oare... tinerețea mea?

Nici n-am simțit, mă-ntreb acum

Aceeași nostalgie străbate și versurile poeziei „Nimic nu e cum a mai fost”:

Nimic nu e cum a mai fost,	Nimic nu e cum a mai fost,
Nici eu, deși-s destul de anost,	Nici eu, dar nu mă las prea jos,
Încerc prin versuri să găsesc	Mă-nclin ușor, scot pălăria
Cuvinte... să vă ispitesc	La toți... ce iubesc Poezia

.....
Prin poezia „Floare de nu mă uita”, apelând la frumusețea acestei „perle din grădinița sa, perlă cu sclipiri de safir”, autorul ne îmbie parcă să nu uităm nici frumusețea versurilor sale care ne încântă și ne mângâie sufletul:

Flori, Floare de nu-mă-uita	Oglinjoare... pentru astre,
Perle în grădinița mea	Ochi de vis în nimb de noapte
Safire... luciri albastre	

Flori, floare de nu-mă-uita
Mai ajută-mă cumva

Dă-mi din frumusețea ta,
Să mă pot mândri... cu ea.

În versuri emoționante, poetul ne prezintă legătura indestructibilă dintre om și natură, toată frumusețea diverselor anotimpuri, a minunatelor plante, flori și a feluritelor viețuitoare ce ne înconjoară.

Fiecare poezie scrisă de Anatolie Coșuleanu este un tablou mirific în care cititorul, oricare ar fi el, se regăsește cu amintirile și trăirile sale, cu vise neîmplinite și speranțe ce se înfiripează mereu...

„Fântâna amintirilor” simbolizează memoria fiecăruia dintre noi, locul de unde readucem trecutul de ne luminează prezentul și ne inspiră viitorul pe care-l sperăm plin de mai bine, de pace și înțelepciune...

În finalul prezentării volumului, doamna Sofia Antimir mulțumește autorului și-l felicită pentru că prin poeziile cuprinse în volumul „La fântâna amintirilor” a creat un colț de lume în care frumusețea ce se revarsă din fiecare vers, ne inspiră să privim lumea prin ochii și inima lui și ne oferă în dar clipe de frumusețe ce ne îmbogățesc viața cu poezii pline de sens și de profunzimi”.

Poetul Anatolie Coșuleanu a dedicat acest volum iubitorilor de frumos, celor care apreciază arta scrisului și îndeosebi Poezia. Prin stihuri încântătoare, el a făcut „o retrospectivă a trăirilor, simțirilor și visărilor sale încercând să găsească idealul, naturalețea și simplitatea vieții cu bunele și mai puțin bunele ei cu trecerea prin adevăruri și năzuințe ce depășesc puțința omenescă”.

„La fântâna amintirilor” este un volum care trebuie citit cu multă atenție pentru a-i desluși profunzimea mesajului, a-i aprecia firescul și simplitatea stilului și a admira frumusețea versurilor și măiestria autorului în alcătuirea lor.

ELENA BOSTAN-DELAVIDOV

„Cuvintele împărecheate-n carte se mărită” (Tudor Arghezi)

CRONICĂ A ROMANULUI „A TREIA MÂNĂ”, EDITURA LETRAS, AUTOARE ANA VĂCĂRAȘU

Romanul d-nei Văcărașu, cu un titlu incitant „A treia mână”, te duce cu gândul la un film de acțiune, dintr-un Timp dincolo de Timp, „Urzeala tronurilor,” unde „Mână” desemna un rang înalt în conducerea unui regat, fiind al doilea, ca importanță și putere, după rege.

Apărut la Editura „Letras”, romanul, care cuprinde un număr de 175 de pagini cu tot cu prefață, este structurat în două părți și un epilog. Ni se spune încă de la început – prin prezentarea de pe pagina destinată autoarei – că ne aflăm în fața unui „roman de ficțiune”, despre care prefațatoarea, doamna Ana Opran, ne spune că e „o ușă deschisă spre viitor.”

Prefața evidențiază specializarea doamnei Opran, în naratologie, iar prin eleganța stilului și analiza aplicată textului, surprinde nervurile subtile ale acestuia. Capitolele cu titluri scurte: „Tudor”, „Mihai”, „Mara”, „Scrisoarea”, „Racii”, „A doua garoafă”, „Coincidență stranie” ș.a. dovedesc tendința de concentrare a discursului epic al naratoarei, evidențiat și de incipitul „ex abrupto” al primului capitol, din partea întâi, intitulat „Tudor”: „Dacă ar fi întrebat-o cineva, Mara nu ar fi putut spune cum a început totul”.

Mara – unul dintre personajele dominante ale narațiunii, pivot care coagulează întâmplările și determină evoluția personajelor, are vocația confesiunii prin monologul interior, iar falsul dialog cu imaginea din oglindă, e clar un pretext de a sugera timid „istoricul” personajului și o formă de dedublare.

Acțiunea e foarte bine articulată și condusă, personajele au consistență, se mișcă și vorbesc după cum le e firea și rostul, iar dialogul e firesc susținând trama. Mi s-a părut interesantă o anume sobrietate, o rigoare a discursului epic, ce caracterizează așa-zisa „proză masculină” (despre care vorbea Eugen Lovinescu).

Personajele nu au chipuri, vestimentație. Nu știm cum arată casele, locurile în care trăiesc. Lipsesc portretele și minime descrieri, deși acțiunile și personajele „te prind”. Cred că asta e unul dintre „secretele” narațiunii Anei Văcărașu, care reușește, totuși, să te captiveze. Personajele sunt intelectuali, cu probleme sufletești complexe, cu drame existențiale, descrise eseistic, într-un limbaj adecvat, uneori frust, până la vulgar (mă refer la personajul numit Mihai).

Mi se pare ingenioasă apariția mai evidentă, mai bine articulată a unor personaje, acele „apariții tardive” – cu elemente mai precise de identificare. Astfel, de-abia în capitolul al III -lea, intitulat „Mara” aflăm statutul social al personajului – pivot, fără detalii portretistice, iar descrierile minime, chiar parcimonioase, te duc cu gândul la un narator bărbat. Intrarea în scenă a personajului/personajelor, creează premisele unui suspans. Accentul pe caracterizarea indirectă este dominant. Gesturile, atitudinile, comportamentul, limbajul conturează personajele.

Romanul Anei Văcărașu, ca specie literară epică, rezistă prin rigoarea construcției arhitectonice bine articulate, printr-o atmosferă de un dramatism covârșitor și de bun gust, prin personaje individualizate prin modalitatea de caracterizare precizată mai sus, prin dialogul convingător și prin apariția așa-zisului „triunghi conjugal/erotic”: Mara – Tudor – Mihai, declanșator de emoții, surprize, evenimente neașteptate, tensiune dramatică, generând curiozitatea și așteptarea cititorului, procedeu des întâlnit la Ioan Slavici în „Mara”, „Moara cu noroc”, la I. L. Caragiale în „O scrisoare pierdută”, la Mihai Eminescu în „Luceafărul”, la Liviu Rebreanu în „Ion”, la George Călinescu în „Enigma Otiliei”, la Camil Petrescu în „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război” și exemplele ar putea continua.

Mi s-au părut interesante unele replici aproape aforistice, de exemplu: „Adevărul pe care nu-l cunoaștem, nu ne doare” sau unele comparații dezvoltate, de un inedit evident, ca: „ferindu-se de el ca de o plantă care otrăvește doar prin atingere”, „îl vedea ca pe un animal aflat pe punctul de a o ataca” sau „se frânse ca un fir de iarbă sub o grindină nemiloasă” ș.a.

Apar elemente ale fabulosului ficțional, cum ar fi visele coșmarești, premonitorii, care dau un aer de mister textului. Vezi: câinele negru, racii roșii, omul-câine, odaia minusculă ca o cușcă, iar scena incendiului de la căsuța de la țară e de un dinamism plastic și vizual copleșitor, iar folosirea „formelor simple” de limbaj atrage după sine tendința spre oralitate.

Romanul se citește ca unul de aventuri, cu mici secvențe tenebroase, cu uimire și admirație pentru o doamnă curajoasă care s-a încumetat să abordeze o specie literară destul de dificilă și care, se pare că a reușit.

Vă recomand să citiți și m-aș bucura să-mi dați dreptate.

Artist plastic, Ecaterina Lungu

VASILE RUȘEȚI

MATEI MILLO - UN MARTIR AL TEATRULUI ROMÂNESC *(rezumatul cărții)*

În prezent, teatrul românesc se numără printre cele mai importante teatre din spațiul european de aceea consider că este important să nu fie dați uitării oamenii care au făcut posibil acest lucru. Un astfel de nume este, spre exemplu, dramaturgul și actorul Matei Millo care ar putea fi considerat unul dintre părinții teatrului românesc. Acesta s-a născut pe 25 noiembrie 1814 în apropiere de localitatea Pașcani, la conacul moșiei lui Prăjescu și a provenit dintr-o familie înstărită, fiind primul copil din cei 8 copii, doi băieți și 6 fete. Bunicul său, numit Matei Millu, a fost considerat unul dintre primii poeți moldoveni. Matei Millo a avut parte de o copilărie liniștită beneficiind de o educație aleasă, conform clasei sociale din care provenea, astfel că în 1833, la vârsta de 19 ani, a urmat cursurile pensionului Quénim unde a fost coleg cu viitorul dramaturg și poet Vasile Alecsandri și cu publicistul, scriitorul și omul politic Mihail Kogălniceanu. În anul 1934, împreună cu Mihail Kogălniceanu, Vasile Alecsandri și Costache Negri au urcat pe scena Teatrului de Varietăți într-un spectacol organizat în cinstea generalului Pavel Kiseleff cu piesa "Serbarea păstorilor moldoveni" scrisă de Gheorghe Asachi și montată de autor.

Deși Matei Millo a provenit dintr-o familie boierească, în anul 1835, el nu a putut studia în Germania sau în Franța, așa cum era obiceiul vremii. El a urmat însă Academia Mihăileană, prima instituție superioară de învățământ din Moldova și precursora Universității din Iași, făcând parte din prima generație de cursanți ai acestei academii și l-a avut profesor pe Gheorghe Asachi. Tot în anul 1835, Matei Millo a început să scrie el însuși teatru. Viitorul mare actor și-a realizat visul de a studia în străinătate abia în toamna anului 1840 când a obținut o bursă care consta în jur de 150 de galbeni pentru a studia la Paris „economia politică” urmând să devină inginer, așa cum dorea familia sa. Dar tânărul Matei Millo a fost atât de mult de fascinat de Paris și atras mai cu seamă de viața culturală și mondenă a acestuia încă nu a mai urmat studiile economice. El a luat până în anul 1845 lecții de actorie în particular de la maestrul Frédérick Lemaître și Hugues Bouffé și (s-a bănuie) că ar fi jucat chiar și pe scena pariziană. Cert este că experiența trăită la Paris i-a fost de mare folos mai târziu pe scena românească în jocul său scenic. A observat cu atenție tehnica de realizare a unui spectacol, interpretarea, gestică, mișcarea scenică urmărindu-i pe cei mai importanți actori ai scenei franceze.

Odată cu revenirea în țară, a preluat conducerea Teatrului Național din Iași, alături de Principele Nicolae Suțu (fiul domnitorului Alexandru Nicolae Suțu). Și, ajuns la conducere, a înființat o Școală de declamație, instituție care avea drept scop instruirea tinerilor actori și în cadrul căreia a luptat pentru o interpretare naturală, cât mai realistă, care să convingă spectatorul. Vorbirea și gesturile firești începeau să înlocuiască atitudinile exagerate. Această nouă abordare avea să schimbe viitorul teatrului românesc. La 1 martie 1847, Matei Millo a debutat la vârsta de 33 de ani ca actor profesionist la Teatrul Mare de pe Copou în „Cei ce se aseamănă se adună” în limba franceză și „Samson și Spiridon” în limba română, actorul român jucând rolurile lui Samson și Spiridon totodată. Matei Millo s-a impus în relativ scurt timp pe scena ieșeană. Lupta lui de a introduce limba română în teatru a fost dificilă dar susținută de Vasile Alecsandri,

Gheorghe Asachi și Costache Negruzii care îi asigurau un repertoriu original de piese de teatru. Vasile Alecsandri avea să scrie: „Millo este un artist adevărat, singurul cu care ne putem mândri pe bună dreptate. Posedă un repertoriu original, național, a creat tipuri care vor rămîne și talentul său mă îndeamnă să scriu pentru scenă.”. Așa că actorul român își continuă această luptă pentru progresul teatrului românesc cu mari eforturi. Are primele roluri reprezentative, un exemplu în acest sens fiind opereta „Baba Hîrca”, prima operetă românească al cărei autor a fost însuși Matei Millo. Ar fi demn de apreciat și faptul că în această piesă, Matei Millo a jucat primul travesti din teatrul românesc! El reportează apoi noi succese cu piesa lui Vasile Alecsandri „Chirița la Iași” și are rolul principal în „Negustătorul din Veneția” de William Shakespeare.

Matei Millo a scris mai multe alte piese de teatru dar a avut neșansa de a fi fost mereu în umbra dramaturgului Vasile Alecsandri. Mai mult decât atât, în scurt timp, Ion Luca Caragiale a acaparat peisajul dramatic românesc prin comediile sale. La data de 6 iunie 1849, Matei Millo ia o decizie radicală, aceea de a-i vinde fratelui său Alecu ultimele proprietăți de la Spătărești și Antilești din ținutul Sucevei, rupându-se astfel definitiv de clasa socială din care făcea parte. Gestul actorului a venit și în urma conflictului interior de a pune în scenă și a juca roluri care adesea satirizau tocmai clasa socială din care el provenea. Din acel moment, Matei Millo a hotărât să se dedice efectiv teatrului românesc negându-și în oarecare măsură familia. Problemele cu plata creditelor luate în numele teatrului pe care îl conducea au continuat astfel...

În anul 185, Matei Millo a ales Bucureștiul pentru a-și testa popularitatea și, de ce nu, pentru un salariu mult mai bun, sperând să își plătească astfel „datoriile contractate pentru teatru”, în capitala Moldovei. La București și-a format propria trupă, a fost și în alte trupe dar din lipsa unui spațiu concret în care să joace și a repertoriului învechit, lucrurile să nu meargă bine. Astfel că, în anul 1870, Matei Millo, împreună cu trupa sa care includea unsprezece artiști, au vizitat în patru luni șapte orașe, străbătînd cu mijloacele de transport ale vremii, peste 1500 de kilometri și dănd în acest timp 40 de spectacole. A fost director al Teatrului Mare din București și profesor la Catedra de mimică și declamație a Conservatorului reușind, prin toate principiile și regulile aplicate, să se facă tot mai cunoscut. Disperat și supărat că nici acum nu poate juca pe scenă după ce a renunțat la tot pentru teatru, dar avînd forța de a mai crea, la data de 19 noiembrie 1872, Matei Millo a prezentat la București primul spectacol de revistă românească „Apele de la Văcărești” care fusese scrisă în acel an. Cu acest spectacol „Apele de la Văcărești”, în stagiunea 1872-1873, el a avut un succes imens, cu cele 35 de reprezentații în fața unui public predominant de mica burghezie și de cei cu venituri mici. Cu acest spectacol, Matei Millo face un turneu național începînd de la Iași, pe 25 aprilie 1873 și urmînd apoi la Botoșani, Roman, Bacău, Focșani, Buzău, Craiova, Slatina și Pitești. Aristizza Romanescu, legenda teatrului românesc, aprecia: „Jucam cu el, Manolescu și eu, și jocul lui atît ne fermeca uneori, încît întîrziam replicile.”.

Ultimul mare succes al lui Matei Millo a fost la Iași, în luna octombrie 1895, cu piesa «Barbu Lăutaru», după 63 de ani de actorie. La finalul piesei a spus cu umorul său inepuizabil: „Vă rog să nu mă aplaudați așa tare, că vi sînt în stare la 90 de ani să viu să mai joc”. La 9 septembrie 1896 a încetat din viață, la înmormîntarea sa participînd foarte mulți oameni în slujba căroră fusese pe scenă și a cunoscut odihna veșnică în Cimitirul Bellu.

MARIANA BENDOU

UCIS DE PROPRIUL VIS

Romanul «Ucis de propriul vis», semnat de către Silvia Hodaș și Constantin Vasilache, apărut în anul 2022, la editura ieșeană Timpul, este o carte oarecum altfel, pentru că este și un alt mod de a scrie un roman polițist, cum s-ar zice "la două mâini".

Volumul este prefăcut de către scriitorul Calistrat Robu și col. (r). Didel Bădărău, iar superba copertă îi aparține Andreei Vicu. Scriitoarea Silvia Hodaș a mai publicat deja un roman polițist cu titlul "Vocea conștiinței" dar, se pare că, nu la fel de valoros. În ambele romane, autoarea invită cititorul nu doar la acțiunea propriu-zisă ci și la cunoașterea și aprecierea muncii de cercetare criminalistică, la pătrunderea în secretele acesteia dar și la cunoașterea unor instituții specializate în domeniu: Poliția și Parchetul, Medicina Legală, ...chiar și Psihiatria!

Consider că Silvia Hodaș face, prin romanele sale polițiste, un demers literar felicitabil mai ales că el este mai puțin specific zilelor noastre pășind cu siguranță pe drumul deschis în preajma anului 2000 de către scriitoarea Rodica Ojog Brașoveanu (supranumită și "Agatha Christie a României").

Cei doi autori ai cărții și-au pus amprenta în mod clar și distinct asupra textelor. Silvia Hodaș a realizat partea literară în timp ce colonelul în rezervă Constantin Vasilache a venit cu partea criminalistică a anchetei unui caz de omor petrecut în mod real, în Vaslui. Evenimentele prezentate au fost deci reale dar, din motive lesne de înțeles, autorii au dat conținutului cărții valoarea unei ficțiuni care la un moment dat risca să cadă în absurd...

Cartea debutează cu un mic eseu despre singurătate, sentiment încercat din plin de către Varton Ion, protagonistul cărții dar și de zecile de tineri români ai zilelor noastre care, în pragul depresiei, ajung să își găsească alinarea în alcool și, mai apoi, în droguri comițând, majoritatea dintre ei, fapte antisociale.

Acțiunea romanului «Ucis de propriul vis» are loc în satul Duda, comuna Tișești din județul moldav Slava, în anul 2008, în preajma Sfințelor Paști, chiar în Săptămâna Mare.

Primul capitol „Plecarea spre necunoscut” vorbește despre drama lui Varton Ion începută cu plecarea sa la muncă în Italia și urmată de moartea părinților săi, despre problemele sale cu alcoolul și despre sfârșitul său straniu care dă de furcă anchetatorilor.

Prin intermediul acțiunii cărții, cititorul face cunoștință treptat și cu viața satului românesc de după anul 1989 în care s-au înmulțit cârciumile, iar sărăcia s-a accentuat pe fondul instabilității locurilor de muncă. Mai mult nevoia decât dorința de a lucra în străinătate au condus la depopularizarea acestui sat. Părinții lui Ion au trăit din plin drama celor care și-au văzut copilul plecat departe de casă ei rămânând singuri și neputincioși. Ca și alți bătrâni ai satului, au devenit și ei "mai bătrâni cu timpul" sfârșindu-și zilele. Dezamăgit de viața sa din străinătate, Ion este nevoit să se întoarcă în sat, la casa părintească unde își va îneca din ce în ce mai mult, necazurile în alcool.

Meritul cărții «Ucis de propriul vis», constă și în analiza psihologică a personajelor care apropie cititorul și îi stimulează curiozitatea; el devine fascinant de poveste mai ales pentru că,

prin comparație, își poate face propriile analize și judecăți de valoare: „La început sunt incertitudini, experiențe mai puțin plăcute și neplăcute. Traiul în străinătate e diferit. Odată ce ai plecat schimbi casa, prietenii, locul de muncă, totul. Toate aceste schimbări au asupra personalității tale un impact deosebit. Evaluezi, mergi mai departe cu toate dificultățile și împlinirile.” (pag. 21, „Străinătatea - vis și speranță”)

Faptul că problemele lui Varton Ion cu alcoolul și efectele sale sunt puse pe seama extraterestilor arată superficialitatea judecății raționale a omului în general nu doar a nebuniei personajului. Prin această apariție editorială, cei doi autori ai cărții fac și un gest de apreciere și de mulțumire comisarului șef de la criminalistică Vasile Costea cel datorită căruia crima odioasă de la început devine de fapt o sinucidere dramatică... Comisarul Vasile Costea apare și în cartea „Vocea conștiinței” fiind un model promovat de muncă asiduu, dăruire și pricepere în specialitate.

Spre surpriza mea, cea care a citit mai mult sau mai puțin accidental romanul polițist «Ucis de propriul vis», am descoperit un roman de atmosferă sau chiar de reflexie, cel puțin la început, autorii nepunând accent pe acțiunea propriu-zisă. Ei au insistat în principal pe creionarea unor personaje și pe circumstanțe ceea ce este un fapt merituos. Lectura cărții nu obliga neapărat la suspans, nu ține cititorul încordat, nu generează adrenalină precum romanul polițist clasic, ci obligă mai degrabă la emoții, reflecții etc. Dar cititorul romanului «Ucis de propriul vis» trebuie să fie unul inteligent, informat și cu simțul umorului pentru a percepe în mod corect sinuciderea personajului cu cele patruzeci de lovituri de topor. Pentru că Varton Ion este victima alcoolului, al bolilor psihice și a unei societăți aflate în deglingoladă, în care lipsa educației, singurătatea și lipsa empatiei semenilor sunt tot mai prezente.

Silvia Hodaș și Constantin Vasilache, în volumul «Ucis de propriul vis» au meritul de a aduce în prim plan romanul polițist realist în care cititorul empatizează cu evenimentele narate.

ANGELICA MANOLE

NAȘTEREA VEȘNICIEI
SLOVEI ROMÂNE

Se-aude clopot de vecernii,
De zvon se umple azi Moldova,
Că într-o zi în miezul iernii
Își scrie veșnicia slova.

Și cerul se umple de vrajă,
Când ochii mici privesc spre stele,
În coșul împletit cu mlajă,
Stătea ca-n cuib de rândunele

Un pui de om ce vrea să-nfrunte
O lume cu vorbe nescrise.
Chiar Domnul L-a pupat pe frunte,
Lăsând în jur flăcări nestinse...

Se-aude clopot peste țară,
Că-n ierni cu cerbi ieșiți din ceață
Din bobul pus întâia oară,
Va crește-un prunc ca niciodată.

Veniți cu toți să-i dăm cu slavă
Iubirea neamului din scutec,
Dulceața ierbii din otavă
Și versurile dintr-un cântec!

Veniți să preamărim azi clipa,
Când îngerii l-au uns cu mir...
Băteau și cuie cu aripa
Pe crucea nouă de martir...

Îngenunchează azi, române,
Se naște un Luceafăr mare!
Poet de geniu-așa rămâne
O stea pe cer strălucitoare!

GÂND PE MARGINE DE TIMP

Își tremură secunda-într-o clipire
Cadranul orei care a trecut,
Se-agață minutaru-n amintire,
Căci vreme de iubire n-am avut.

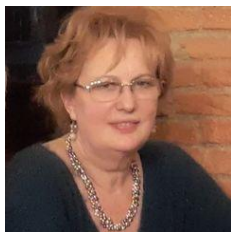
Degeaba vreau să dau timp de gândire
Acestui anotimp ce tâmplă-mi ninge.
Eu simt cu greu a inimii zvâcnire...
Un dor ce s-a pierdut ochiul îmi frige.

A mai trecut un an pe coama vieții,
Iar ornicul n-a stat să-mi vadă mersul,
Ce-și poartă visu-n cotitura sorții:
Un martor mut îmi este Universul!

La miezul nopții se deschide cerul
Și Anul Nou îmi face semn cu mâna.
Eu viitorului dezleg misterul,
Chiar unui început plătesc arvuna.

Nu mă tocmesc pentru o zi cu soare,
Nu-i cer să-mi fie naș încă o dată!
Voi ține ziua ca pe-o sărbătoare
Și voi sădi o floare-n orice piatră.

Iar dacă într-o stea mai scrie bine,
Ca o surpriză, un răvaș cu lacrimi,
Îl voi ascunde-n inimă la mine,
Așa cum am ascuns atâtea patimi!

JOC DE IELE

Inimă topită-n dor
când fior după fior
frează neliniștită
neștiind cât e iubită,
ca un vis nepământean
risipindu-se viclean
printre vămile luminii
trimise de geana lunii
răscolind un gând răzleț
necuminte și-îndrăzneț,
rătăcitor printre stele
ce se prinde-n joc de iele,
strivind vraja unui vis
veșic viu și veșnic stins.

ANOTIMP RUGINIT

Cuceritori de vise
Sau cerșetori de timp
Când tâmpile sunt ninse
în ruginitul anotimp
ne întrebăm nostalgic
de ce, unde sau cum?
am rătăcit nevrăgic
pe-al vieții noastre drum
am cântărit atenți iubirea
și am iertat multe păcate
alunecând ușor cu firea
gândind că se mai poate,
dar universul e ceasornic
sună mereu timpul precis
adună, scade electronic
anunță doar final, decis.

MIMI ROTARIU

ÎNVIINGĂTORUL

Iubesc iubirea că-i de la Dumnezeu
Iubesc și omul că a iubi nu-i greu
Iubesc o floare ce înfloare mereu
Iubesc iubirea din sufletul meu.

Iubesc al ciocârliei cânt în zbor
Iubesc și nebunia primului fior
Iubesc focul din floarea macilor
Iubesc întoarcerea cocorilor.

Iubesc verdele ochilor senini
Iubesc ce n-a mai iubit nimeni
Iubesc copacul cu tot cu rădăcini
Iubesc bucuria din ochii în lacrimi.

Iubesc patima din geana unui dor
Iubesc smerenia genunchilor
Iubesc soarele ivit de după nor
Iubesc, iubind sunt un învingător.

RENAȘTERE

Despletite-s râurile primăvara
În susur blând își poartă povara
Printre zăgazuri neprietenoase
Prin văi, înspre câmpii mănoase.

Îngână parcă stolurile de cocori
În răsărit de soare, primii vestitori
Ce zboară lin pe cerul dimineții
Ascunși uneori sub petecul ceții.

Târziu se pierd în valul de mare
Unde dulcele se transformă în sare,
Milioane de ani și același final
Ca să renască apoi din același val.

DOINA CODREANU

VALS HIBERNAL

E un vals tăcut al fulgilor de nea
Neastâmpărați umplu văzduhul
Se naște un spectatol hibernal
Devine de prisos cuvântul

E puritate și lumină
privim spre cer înmărmuriți
lăsăm să ne acopere zăpada
și crengile cu muguri adormiți

Simțim zăpada că e caldă
Iubim iarna împătimiți
Ne place albul, nonculoarea
și suntem împreună împliniți

UMBRA TĂCERII

Tăcerea din noi
vorbe de-alint în gând
cuprinde nemărginirea
iubirii, iertând

Amurgul se lasă pe umerii grei
Aduce discret vremelnice umbre
Se-neacă pământul în amintiri de-o zi
Când stele clipesc cuprinse de febre

Umbra tăcerii e vrajă în noapte
e taină supusă
evadare în vis,
e fuga de cuvinte deșarte
refuzul de cădere-nabis!

SILVIA HODAȘ

GALA CULTURII IEȘENE, EDIȚIA A VI-A 2024 ȘI PREREVELION 2025

Într-o atmosferă de adevărată sărbătoare s-a desfășurat Gala Culturii Ieșene, ajunsă la cea de-a VI-a ediție și Prerevelion 2025, eveniment organizat de Liga Scriitorilor Români - Filiala Iași - Nord Est și partenerii săi, la Restaurantul Hotel „Moldova”, Iași, 27 decembrie 2024.

Deschiderea a fost făcută de scriitorul Ilie Serediuc, președintele Ligii Scriitorilor Români - Filiala Iași. Oaspeții au fost întâmpinați cu un cuvânt de bun-venit: „Dragi colegi ai Ligii Scriitorilor Români - Filiala Iași - Nord Est, ai Uniunii Ziariștilor Profesioniști Filiala Iași și ai

Asociației Jurnaliștilor Români de Pretutindeni din Toronto (Canada), dragi prieteni, onorați colaboratori ai Ligii, onorați artiști și cântăreți, împreună cu comitetul director al LSR FINE, prezenți lângă mine, scriitor Silvia Hodaș, poet Mimi Rotariu, scriitor Ioan Hodaș și scriitor Solo Rotenstain vă urăm bun-venit la **Gala Laureatilor Culturii Ieșene**, gală care astăzi a împlinit șase ani de la deschiderea ei. Liga Scriitorilor Filiala Iași este cea mai mare filială a LSR și numără 60 de membri răspândiți în județele Iași, Vaslui, Botoșani, Suceava, dar și în Republica Moldova și Franța. Filiala noastră este un organism în continuă mișcare și transformare la care participă majoritatea membrilor săi într-o măsură mai mică sau mai mare. Contribuția fiecărui membru pe parcursul anului 2024 a fost apreciată de un juriu în ședința Comitetului Director din 23.11.2024.

O pioasă amintire colegilor plecați prea devreme la ceruri: Dan Teodorescu, Eduard Mattes, Mariana Cobzaru și Eduard Ene. Dumnezeu să-i ierte și să-i așeze la dreapta LUI! În continuare, voi da citire unui scurt mesaj transmis de Domnul Președinte Alexandru Florin Țene: «Feliciti din inimă pe scriitorul Ilie Serediuc, pe membrii Comitetului Director și pe toți membrii Filialei Iași Nord-Est, pentru tot ce au făcut în folosul culturii și al generațiilor ce vin după noi. Felicitări sincere colectivului de redacție al revistei „**Nord - Est Cultural**”, condus de redactorul șef Silvia Hodaș care împreună cu un colectiv de redacție format din scriitori cu talent și responsabilitate a cuvântului au promovat talente ale culturii naționale și nu numai. În ajun de An Nou vă doresc, dragi colegi, sănătate, inspirație și noi frumoase realizări în folosul culturii. La mulți ani!» Al. Florin Țene, Președintele Național și fondatorul Ligii Scriitorilor, Părintele Zilei Limbii Române, Membru al Academiei Americano Română de Cultură și Știință

Au luat cuvântul membrii Comitetului Director. Silvia Hodaș, președinte Subfiliala JUNIOR Iași, redactor șef al Revistei „Nord Est Cultural”, a felicitat colaboratorii revistei și a menționat că datorită lor revista are în cuprins valoroase materiale literare alcătuite de scriitori remarcați pe plan național și nu numai: cronici, eseuri, poezii, recenzii ale unor cărți, evenimente literare, artă plastică și ilustrații grafice.

Ioan Hodaș, prim vicepreședintele Ligii, a arătat care este rolul umorului în viața omului, iar Solo Rotenstein, vicepreședinte, a transmis urări de bine și o colaborare fructuoasă și în anul următor. Mimi Rotariu, secretar general, a prezentat succint activitățile organizate la nivel de Ligă și participarea la manifestări culturale organizate și în alte orașe cum ar fi Vaslui și Bârlad.

Atmosfera caldă și plină de magie a Crăciunului a fost creată de Grupul „Zorile” cu Rodica Murgu și Corala „Lirica”, dirijor Nușa Apostol, prin tradiționalele colinde, cele mai îndrăgite, interpretate cu mult suflet. Urătura din străbuni, a actorului Valeriu Rudolf, ne-a dus cu gândul la copilărie, când ulițele satului răsunau de colinde, urături, zurgălăi, pocnete din bici, jocuri de măști, datini și obiceiuri. Recitatoarea Stela Lozanu a fascinat auditoriul cu urătura „Mândria ieșenilor” adresată unor membri ai ligii, cu un fin umor, dezvăluind caractere și felul cum sunt percepute creațiile literare.

Au recitat din creațiile proprii, versuri sensibile și emoționate: Mimi Rotariu, Elena Bostan-Delavicev și Veronica Rusu-Bucico. Responsabil cu umorul a fost Doru Melnic, care a adus zâmbete și râsete prin interpretarea a două declarații de iubire, creații unice: „Declarația unui medic O.R.L.-ist” și „Declarația unui profesor de anatomie”.

După acest moment s-a trecut la decernarea Diplomelor de Excelență, peste 32, tuturor partenerilor culturali care și-au adus contribuția pe parcursul unui an, în derularea manifestărilor culturale ale Ligii Scriitorilor. S-au oferit medalii și Diplome de excelență membrilor Ligii pentru secțiunile: Poezie, Proză, Critică literară, Istorie, Artă și Premiul Revistei „Nord - Est Cultural”: Elena Bostan – Delavicev, Anatolie Coșuleanu, Silvea Gruia, Florin Iftimescu, Rodica Murgu; Maria Panciuc Bucătaru, Mariana Bendou, Angelica Manole, Vasile Rușeți, Constantin Vasilache; Martha Eșanu, Veronica Rusu Bucico; Maria V. Stoica, Solo Rotenstein; Doina Codreanu, Mihaela Berari, Ecaterina Lungu, Viorica Marcu; Valeriu Lupu, Mihaela Săvuc.

În continuare, juriul a hotărât să fie acordate Diplome de Excelență și Trofee scriitorilor și jurnaliștilor care și-au adus contribuția deplină la organizarea și desfășurarea activităților Ligii, la promovarea culturii românești la nivel național și internațional: Al. Fl. Țene, Ilie Serediuc, Dumitru V. Marin, Silvia Hodaș, Ioan Hodaș și Mimi Rotariu.

Atmosfera festivă a fost întreținută de artiști cunoscuți și îndrăgiți de public. Invitatul special al Galei a fost cunoscutul tenor sucevean, artist plastic, modelator, Sorin Ursan Delacit. A încântat publicul prin interpretarea sa de excepție și în același timp realizarea unor portrete grafice. Este cunoscut în țară și în străinătate că susține recitaluri de arii celebre din opere și în același timp execută portrete, reușind ca la finalul melodiei să fie gata și portretul. Suceveanul Sorin Delacit, de profesie consilier juridic, a participat la emisiunea „Românii au talent”, în anul 2013.

Un alt moment artistic și care a impresionat prin duioasele colinde și melodii de suflet a fost susținut de Liliana Costea, Justina-Teodora Coșarcă cu o voce ce pătrunde în suflet, Vasile Butnaru și elevul Carol Robert Badiu. Oameni minunați, familie dăruită muzicii, înzestrați cu har.

S-a continuat cu un alt invitat al Galei, solistul ieșean, Iulian Gălușcă, supranumit și „Dan Spătaru al Iașului”, un alt participant la „Românii au talent” în anul 2022, a impresionat juriul și publicul când l-a readus la viață pe Dan Spătaru. Vibrațiile vocii sale inegalabile emoționează. Într-o atmosferă caldă și deschisă, dansul și voia bună a cuprins participanții.

În final, tortul Gala Laureatilor a încununat adevărata Sărbătoare a Culturii. A fost un eveniment cultural-artistic deosebit, cu momente frumoase, iar prin înalta ținută artistică a dominat buna dispoziție și bucuria, a încântat.

Într-o atmosferă festivă, plină de emoție, seara a devenit magică, plină de farmec.

Sănătate, liniște, pace și prosperitate! La mulți ani, 2025!

Silvia Hodaș, jurnalist UZPR, Filiala Iași & AJRP

CULTURA – PUNTE ÎNTRE TRECUT ȘI VIITOR

25 ianuarie 2025. Liga Scriitorilor Români - Filiala Iași, împreună cu partenerii săi tradiționali, a organizat o manifestare cultural-artistică la Casa Cărții - Galeria de Artă „Top Art”, în Cetatea culturii românești, Iași.

Activitatea Ligii a debutat anul acesta în preajma sărbătorilor dragi poporului român: „Ziua Culturii Naționale”, „Anul Mihai Eminescu”, celebrarea a 175 ani de la nașterea geniului literaturii române și 24 Ianuarie – Ziua Unirii Principatelor Române.

Deschiderea Cenaclului cultural-artistic a început cu intonarea Imnului Ligii Scriitorilor Români, după care președintele Filialei LSR Iași, scriitorul și jurnalistul Ilie Serediuc, a transmis urări de bine și realizări frumoase în noul an, apoi a anunțat programul activității.

Ca de obicei, prof. Silvia Hodaș a prezentat noutățile editoriale: Cunoscuta scriitoare Maria Panciuc Bucătaru revine cu două volume: primul, intitulat „Mărturiile timpului capricios”, face parte din cele 16 jurnale. După ce autoarea se hotărâse să se oprească, a simțit „că timpul rămâne în gol” în sufletul său și astfel a apărut acest ultim jurnal. Scriitoarea prezintă evenimente la nivel local (Botoșani), național și internațional (din anul 2023), ne spune că este o „literatură realistă”. Cum timpul este și acum „capricios”, trebuie să ne însușim „Arta de a merge înainte”, titlul celui de-al doilea volum, de studii psihologice, ce cuprinde întrebări și răspunsuri despre ce este normalul, de ce este greu să fii civilizat sau care e simțul măsurii etc. În „Anotimpurile mele...”, poetul Eugen Paul Popa invită la o călătorie prin iubire, natură, timp, istorie, patrie etc., iar scriitoarea Elena Butnaru îndeamnă să descoperim scrierile sale: poezii, proză scurtă, definiții epigramatice, desene în cartea „Adieri de suflet”. Volumul „Poezii cu praf de stele”, al poetei Angelica Manole, a primit premiul revistei „Spania literară” la Festivalul Internațional de Poezie, Madrid, iar magia „prafului de stele” s-a revărsat în versuri frumoase și sensibile. Dorința poetei Elena Milea s-a concretizat în volumul „Lasă-mi o stea”, poezii cu profunde meditații asupra existenței vieții, a trecerii timpului.

A urmat o scurtă conferință tematică, „Unire-n cuget și-n simțiri” – 24 ianuarie 1859, susținută de prof. Maria V. Stoica. În cuvântul său a scos în evidență importanța Micii Uniri, în

2025 se împlinesc 166 de ani de când, în ianuarie 1859, Moldova se unea cu Țara Românească, iar domnitor al ambelor principate era ales Alexandru Ioan Cuza.

Momentul mult așteptat a fost Lansare de carte - „Șotron cu timpul”, autor Ecaterina Lungu. Cartea au fost prezentată de scriitorii: Elena Bostan, Silvia Hodaș, Marcu Emilian. În cuvântul lor, au evidențiat frumusețea versurilor, profunzimea sentimentelor, emoțiilor și trăirilor, muzicalitatea cuvintelor care curg ca un izvor cu apă limpede. Unele poeme din acest volum sunt ilustrate cu picturi ale autoarei, descoperi că îmbină cele două forme literatură și pictura, le împletește în așa fel încât culorile picură prin versuri ca într-o simfonie și creează tablouri pictate în cuvinte. Există o corespondență între Poezie și Pictură, amestecă cuvintele, amestecă și culorile, și le înveșmântă în lumină caldă... Veronica Rusu Bucico și Angelica Manole au vorbit despre Omul Cati, așa cum îi spun prietenii, de o finețe și eleganță aparte, plină de noblețe.

Autoarea, radiind de încântare și împlinire, a mulțumit tuturor că a „împărțit bucuria zilei de astăzi”, a dăruit cu tot dragul cărți cu versuri scrise din suflet.

Au recitat din creația autoarei sau din cea proprie: Veronica Rusu-Bucico, Silvia Gruia, Maria Loghin, Eugen Paul Popa, Mimi Rotariu și Elena Sârghi. Câteva poezii au fost dedicate Luceafărului poeziei românești, Mihai Eminescu. Nu a lipsit umorul care a amplificat buna dispoziție, a adus zâmbete și râsete, protagoniști au fost umoriștii Ioan Hodaș și Doru Melnic.

Pe parcursul întregii activități culturale a încântat auditoriul cunoscutul cantautor și compozitor Adrian Gegiuc cu vocea sa caldă, sensibilă, cu răscolitoare și emoționante piese muzicale care au înfrumusețat atmosfera de sărbătoare.

În final, președintele LSR FINE, Ilie Serediuc a dat citire activităților cultural-artistice din anul curent și a adus mulțumiri pentru participare.

Cu adevărat, cultura este un liant al inimilor oamenilor.

Scriitoarea și jurnalista, prof. Maria V. Stoica, a afirmat „pentru mine aceste momente de cultură rămân înveșnicite în suflet”, apoi a continuat: „Și oriunde voi fi, mai aproape sau mai departe, vă voi purta în suflet cu drag!”

Au participat scriitori, membri ai LSR sau simpatizanți, admiratori din toate domeniile. Într-o sală plină, iubitorii de cultură au trăit momente de înnobilare sufletească. Publicul minunat a ascultat, a aplaudat și s-a bucurat, de toate cele prezentate, împreună cu autoarea volumului de poezii „Șotron cu timpul”, prof. Ecaterina Lungu. A urmat sesiunea de autografe.

Evenimentul cultural a fost moderat cu eleganță de scriitorii: Mimi Rotariu și Ilie Serediuc.

Foto: Silvia Hodaș, Mihaela Săvuc
Silvia Hodaș

DUBLĂ LANSARE DE CARTE

22 februarie 2025. O zi geroasă de iarnă, dar un soare strălucitor își arunca razele, dis-de-diminează, peste cele șapte coline ale Iașului, învăluind orașul în lumină. Cu inimile calde, iubitorii de cultură s-au îndreptat spre Casa Cărții pentru a participa la un eveniment deosebit: „Dublă lansare de carte”, organizat de Liga Scriitorilor Români - Filiala Iași - Nord Est și partenerii săi.

LSR vasluienului Lideriu Onuț. A urmat prezentarea invitaților și a musafirilor.

Fiind luna februarie, cunoscută ca luna iubirii, reflectăm mai mult asupra celui mai cunoscut citat, din opera scriitorului Marin Preda, „Dacă dragoste nu e, nimic nu e!”. Într-un discurs pe această temă, frumos și convingător, despre dragoste și iubire, ne-a vorbit scriitoarea Elena Bostan-Delavicev și ne-a încântat cu recitarea unor poezii despre cel mai puternic sentiment și complex – iubirea.

Așa cum a intrat în tradiție, au fost prezentate noutățile editoriale de către Silvia Hodaș: „Pași spre lumină”, Ediția a II-a (revizuită și adăugită), de Maria V. Stoica, „Sunt un pumn de humă vorbitoare” și „Desculț prin praful vremurilor”, autor Angelica Manole, „Din viață” de Elena Butnaru, „Amalgam condimentat” de Ioan Hodaș. Romeo Romila și-a prezentat volumul „Utopia Cantemir”.

După acest moment, s-a trecut la lansarea primului volum de poezii intitulat „Gânduri... din inimă”, autor Anatolie Coșuleanu. Câteva spicuri din prezentări. Scriitorul Romeo Romila a expus impresiile sale despre acest volum: „Poetul Anatolie Coșuleanu pare a-și prezenta viața în cheie autobiografică, trimiterea către titlul volumului de poezii reprezentând un bun pretext pentru a iniția introspecții ale propriilor noastre vieți”. Silvia Hodaș a vorbit despre omul și creația poetică: „Își dezvăluie din ce în ce mai mult sensibilitatea, profunzimea trăirilor și astfel, după ce a zăbovit „La nukul de la poartă” și „iubirea a legat cu jurământ”, s-a îndreptat „La fântâna amintirilor”, cu „Gânduri... din inimă”, ca să depene pe acele cu „Parfum de Sânziene” (titluri ale celor patru volume de poezii ale poetului). Ilie Serediuc, fiind „vocea unui cititor” a afirmat: „Poeziile autorului Anatolie Coșuleanu au teme diverse, de la introspecții la observații sociale ori exploatarea profundă a emoțiilor umane și a experiențelor de viață”.

Au lecturat poezii din creația autorului: Mimi Rotariu, Angelica Manole și Lideriu Onuț, pe un fond muzical deosebit, amplificând atmosfera de frumos și armonie, pe întreg parcursul actului cultural.

În cuvântul său, autorul cu emoție a explicat ce reprezintă desenul de pe prima și a patra copertă, care este simbolistica elementelor, cum a început să scrie versuri, de unde se inspiră în creația sa.

Cu umorul „la purtător”, a fost de astă dată Mihaela Săvuc. A citit din volumul „Amalgam condimentat”, autor Ioan Hodaș. După zâmbetele dăruite prin poezia umoristică și epigrame, a

urmat lansarea celui de-al doilea volum de versuri, intitulat „Poezii vol VII”, autor Florin Iftimescu. A fost prezentat de Ilie Serediuc și Mimi Rotariu. Ilie Serediuc a vorbit despre omul și inginerul Florin Iftimescu și a citit din Prefața realizată de prof. Mariei Iftimescu (soția): „Nu m-am gândit că va scrie zilnic timp de cinci ani, ajungând acum la cea de-a douăsprezecea carte, în care să-și exprime trăirile sentimentele din viața sa și a noastră”. Mimi Rotariu consideră că: „Volumul - POEZII vol VII - reprezintă, în opinia mea, un tablou de familie în versuri, cu tot ce are mai frumos familia: iubire, căldură sufletească, evenimente, tradiții.”

Ne-au încântat cu recitări din creația autorului: Mimi Rotariu și Angelica Manole.

Autorii Anatolie Coșuleanu și Florin Iftimescu au primit felicitări, urări de succes și noi apariții literare.

În ultima parte a evenimentului literar, au citit poezii din creațiile proprii: Viorica Marcu, Elena Milea, Titi Nechita, Eugen Paul Popa și Mihai Savin, pe acordurile muzicii asigurate de MIKE. T. (Mihai Ionuț Tamaș).

Sesiune de autografe. Anatolie Coșuleanu a dăruit tuturor cărți cu autograf. Din motive de sănătate Florin Iftimescu nu a fost prezent în sală, dar cărțile sale au ajuns la cititorii pasionați de poezie.

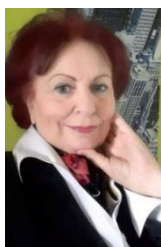
În încheierea acestei bogate și interesante activități, Ilie Serediuc a informat auditoriul despre următoarele evenimente care vor avea loc în luna martie.

Publicul a fost minunat. Scriitori, poeți, rude și prieteni ai autorilor care au lansat volumele de versuri, iubitori de cultură și poezie s-au bucurat din plin de momentele autentice trăite cu intensitate. Poezia și muzica au înălțat sufletul omenesc prin spirit și emoție.

Au moderat scriitorii Mimi Rotariu și Ilie Serediuc. Fotografii: Silvia Hodaș, Mihaela Săvuc

Silvia Hodaș

ECATERINA LUNGU

O FRUNZA

motto:

Cât de frumos și demn moare o frunză
în poarta celui ce o vrea doar muză.

Toamnă,
iar îmi plimbi cărările tocite care-mi dor
Tălpile păgâne prin jalea frunzelor ce mor,
Îmi fluturi pletele-argintii în legănare
Cu vântul aprig și avid de dezmiardare,

Ca mai apoi,
să reaprinzi în suflet blândețea ce-a plecat
În foșnetele tandre, mireasmă de păcat
Atunci când deschideam în zorii unui prag
O poartă spre iubirea omului cel drag.

De vei închide poarta luminii uneori,
Orfană de iubire vei fi doar tu în zori
Când vei afla că e de-ajuns iubirea pură
Ce vine-odată cu lumina pe măsură.

Ți-aș înflori o frunză toamnă, să simți câtă
putere are
Sălbatica-mi dorință de-a fi mereu chemare
Dar vai! și frunza ca și floarea trec mereu
Prin lacrima de-a fi ce-o seacă Dumnezeu.

Artist plastic,
Ecaterina Lungu

ȘTIU DOAMNE...

Tu gândule,
nu vezi că noaptea albă se destramă?
Mă strigă grijile din zorile ce vor
Să-mi amintească de-o trecută toamnă
Când așteptam îmbrățișați de-un crunt fior...

Lacrimile toate,
balans de licăriri în ochii care cern
Pe gându-ngenuncheat în rugăciune,
Spre-NALTUL ce veghează-n timp, etern,
Să curgă-n noi vindecător și lin minune.

În sufletu-mi năvalnic
și-n tâmplele umbrite de grea împovărare,
Foșnesc păduri întregi cu-a lor neliniști
Ce cuibăresc în locu-n care doare
De câte ori destinul, mai fură din priveliști.

Și-acum vei fi cu noi,
știu DOAMNE, eu, ce să-ți dau în dar
Decât un colț din inima deja tocmită
Pe-a Ta iubire blândă ca raiul dintr-un har
Din care-aș rupe-o clipă în jertfă răstihnită.

LUME, LUME...

În pădurea mea
nu se pierde niciun gând,
aici
frunzele, izvoarele,
luna și zânele ierbii
scriu scrisori
într-o limbă necunoscută.
Un ecou se multiplică
în cuvinte,
iubiții mei ard,
cu flacără puțină,
de nu rămâne
după ei
nici cenușa.
Au plecat
cu florile cumpărate,
fără soț,
și-am plâns convingător
pe fb.
Să se vadă
ce suferință măreață
trăiesc!

TABLOURI MUZICALE

Am tablouri
de toate felurile,
cu flori

cu anotimpuri,
fiecare cu ritmul lui.

Nu, n-am greșit
unele tablouri cântă...
acelea cu femei și flori,
în care
nu plouă cu tăceri,
cu gări pustii
și săruturi de adio.

Cele cu copaci
Șoptesc - unii cu alții -
și cu iarba mai curajoasă.

Dacă număr frunzele,
câte una
pentru fiecare an de viață,
voi termina
de numărat
când voi ajunge... tablou.

NAȘTERE PE PORTATIV

Cântecul cocorilor
e așa de sfâșietor,
încât
parcă asști la o naștere
Și cântatul
e tot un fel
de naștere,
dar una pe portativ,
cu ritm
când piano, când allegretto,
până se găsește ceva

ELENA BOSTAN-DELAVIDOV

să dea din cap,
curajos și metafizic,
să pună un afiș:
„nașterea interzisă
între orele 13-17”.
Nici semințele
nu nasc la întâmplare,
ci
doar pe lună plină.

VERS CU VERS

Tu, cel ce mă citești
ai buzunare?
Unde vei pune
sufletul meu
după ce va muri
în poezie?
O să-l desfaci
catren cu catren
și vers cu vers,
ca să nu atârne greu
și
o să-l eviți,
elegant și subtil,
la intrarea în lift.

Sigur că nu mă supăr,
așa-s prietenii buni,
nu te trădează,
doar te uită
„că și uitarea
e scrisă-n
legile omenești.”

ELENA MILEA

ÎN ZADAR...

Aș fi vrut mai întâi să fiu cântec,
Ascultat și-admirat de voi toți,
Să pătrund cu iubire în suflet
Și să-i fac mai tandri pe soți!

Dar ei trec și trec înainte,
Nu-mi deschid poarta inimii lor,
Nu-nțeleg viersul fără cuvinte
Și cuvântul magic de dor...

Mai apoi mi-am dorit să fiu floare,
Admirată să fiu de voi toți!
Ocrotită, iubită de Soare,
Dăruită vouă de soți!

Dar ei trec și trec înainte,
Nu observă că florile-s vii,

Că au dragoste pentru iubite
Și tandrețe pentru soții...

În sfârșit, pasăre de-aș fi fost,
Să mă-nalț înspre soare și nori,
Să trimit tuturor bucuria
Și minunea din cântec și flori!

Dar privirea le este de gheață
Și un zid împrejur au croit...
Și ei trec și trec mai departe,
Deși-s vii, par că ar fi murit!

În zadar Dumnezeu dăruit-a
Cântecul păsării-n zbor,
Flori frumoase și-nmiresmate
Și cuprinsul cuvântului "dor"!

...Căci voi treceți și treceți 'nainte,
Nu vedeți nici minunea din flori,
Nici Soarele cu lumina-i fierbinte!...
Mă-ntristez și oftez...
Și mi-e dor...

Artist plastic,
Ecaterina Lungu

ILIE SEREDIUC

„ELLADA, DRAGOSTEA MEA”

...Am plecat din București spre sfârșitul lunii mai, într-o zi de luni, foarte dimineată, cu speranța că vom traversa Bulgaria fără a întârzia prea mult și vom ajunge la Salonic după amiază, către seară. Am străbătut Bulgaria în condiții nesferat de bune și fără miliția rutieră stând la pândă ascunsă pe sub copacii pădurilor. Abia atunci ne-am dat seama că procedasem foarte bine cu plecarea luni dimineata devreme, milițienii de la rutieră fiind ocupați cu ședințe și instruiri de început de săptămână. Chiar cu pauzele și opririle de pe parcursul drumului, am ajuns la Salonic pe la ora patru după amiază și ne-am oprit în piața Aristotelous la magazinul de optică medicală a lui Eleni, fiica lui Mircea. Am zăbovit circa o oră și apoi am plecat la Agia Triada (Sfânta Treime) unde aveam hotel și masă rezervate. Abia așteptam să ajungem, să ne odihnim puțin și apoi să ne retragem la o masă liniștită unde să luăm masa de seară în stil grecesc, cu vin alb sec ”*Malamatina*” din podgoriile Gheorghiadis, un prieten mai vechi a lui Mircea. Parcă îmi ghicise gândurile și deodată Mircea îmi zice:

- Măine dimineată, după micul dejun, te duc undeva la o cramă, într-un loc de vis.

- Bine, zic eu, dar mai întâi să ajungem la hotel fiindcă mi s-au lungit urechile de oboseală și de foame.

După circa un km am intrat în satul și plaja Agia Triada, denumite astfel după numele dat unei frumoase biserici grecești, clădită în mijlocul satului, cu ziduri din piatră și acoperiș din olane de culoare roșie. Când am oprit la hotelul rezervat de Mircea am rămas surprinși amândoi de acel loc feeric și foarte liniștit. Orașul Salonic se vedea puțin către nord, peste golful Thermaic. O plajă lungă de peste un km, cu nisip fin și foarte curat, străjuită de o lizieră de pădure verde, era amenajată și aștepta turiștii. Apa de lângă plaja golfului, la apusul soarelui, se transformă din albastru în auriu, iar cerul transmitea apei reflexe de roșu și galben. Aici la Agia Triada, acest sat de pescari este un loc unde oamenii care doresc liniște vin să se relaxeze și să admire străduțele satului pline de flori. Plaja era superbă așa cum era organizată și pregătită pentru sezonul turistic care abia începuse, tavernele pline cu pește proaspăt și fructe de mare erau cu grătarele încinse, iar muzica grecească cu acorduri de buzuki în surdină se auzea pe toată lungimea plajei.

Ne-am cazat la hotelul rezervat de Mircea, ne-am odihnit preț de o oră și apoi am plecat prin sat, în selectarea unei taverne pe gustul și dorințele noastre de seară. Aproape de plajă am acceptat invitația insistentă a unui tânăr albanez care deservea o tavernă curată și ținea la intrare o vitrină frigorifică plină cu tot felul de soiuri de pește și fructe de mare. Tânărul albanez, un băiat mărunțel de statură și vorbitor de greacă și engleză, ne-a așezat masa într-un loc ca în basme, sub un leandru umbros, cu priveliștea spre marea aurie, dar și spre pădurea verde. Marea Egee, când cade asfințitul soarelui în golful Salonicului, este de o frumusețe miraculoasă. În asfințit, obrazul înfierbântat al soarelui coboară lin sărutând luciul apei și luându-și rămas bun de la zi cu o rază de foc ce mângâie marea. Noaptea, cu mantia ei cea neagră, este domolită încetșor de razele și lumina lunii, care își începe scăldatul de seară în luciul calm și nemișcat al mării. Marea stă liniștită ceva timp (la fel ca apa dintr-un lighean nemișcat), încetul cu încetul devine agitată și

pare speriată la apariția fluxului comandat de atracția lunii. Valurile calme ale mării devin neliniștite și zgomotoase către miezul nopții, izbind cu putere coastele de stâncă și plaja cu nisip a mării.

Meniul în limba greacă arăta foarte bogat, dar am acceptat cu plăcere invitația lui Mircea de a alege el cina, fiindcă era clientul tavernei pentru a nu știu câta oară! La ouzo cu gheață am fost serviți cu un "mezell" (gustări) foarte gustos și asortat din crochete de zucchini cu zarzavat și piper, susținute de tartine minion din pâine prăjită în ulei de măsline și pastă de măsline verzi. Fiindcă ne trecuse de foame cu gustarea cosistentă, am renunțat la salata grecească obișnuită la început și am ales pește alb (*gavros*) la grătar, cu cartofi pai, lămâie, ulei de măsline și usturoi (*skordalea*) pisat și amestecat cu piure de cartofi. Bineînțeles că la așa o masă regească am acceptat cu plăcere un vin alb, sec, la carafă, din crama lui Gheorghiadis pe care o aveam în plan la vizită a doua zi.

Mâncarea și servirea au fost de excepție, temperatura pe plajă era ridicată, iar licărul valurilor și briza de seară a mării au deschis pofta de povești și amintiri. Mircea deschide sacul cu amintiri de pe timpul când locuia în Salonic:

- Acest sat, Agia Triada, cu 30 de ani în urmă, era o așezare de pescari greci care toată noaptea pescuiau din bărci la lumina felinarului, iar dimineața în zori scoteau plasele din apă și adunau prada de pește. Prindeau pește mare și frumos pe care îl vindeau la tavernele și bazarul din Salonic cu bani foarte frumoși. Foarte mirat de scumpetea peștelui aici pe malul apei, am întrebat odată un pescar care era secretul prețului atât de mare? Știi ce mi-a răspuns grecul?

- Dacă tu crezi că noi vindem prea scump peștele, atunci du-te și prinde-l tu!

Din banii câștigați prin vânzarea peștelui, încet, încet pescarii au demolat colibeile pescărești și în locul lor și-au construit case, vile și hoteluri pe care le vezi în spatele nostru, dincolo de stradă. Eu veneam tot timpul aici, mai ales în timpul verii, cu soția și copiii. Stăteam la soare toată ziua și ne înnegream de tot. Aici făceam baie, dormeam la un prieten care avea hotel în sat și mâncam la tavernă, fiindcă atunci prețurile erau acceptabile, iar salariile constructorilor foarte bune. Cum grecoaica mea nu știa să facă de mâncare, ea abia aștepta să plece de acasă și să ne petrecem toată vara în Agia Triada, în perioada concediului sau în zilele de sâmbătă și duminică. Mă gândesc de multe ori și îl compătimesc pe vaporeanul cu care a fugit nevastă-mea! Vai de viața lui!

- Mircea, spune te rog, dar sincer: îți pare rău după grecoaica ta?

- Fiindcă tu ești prietenul meu cel mai apropiat, o să-ți vorbesc foarte sincer. Îmi pare nespuse de rău că a plecat și mi-a lăsat fata să o cresc eu tocmai în momentul când avea cea mai mare nevoie de mamă. Băiatul m-a ascultat, a învățat bine și uite că a ajuns medic, iar acum face specializarea. Cu fata mi-a fost mult mai greu, dar am convins-o la final că este bine să facă școala de optică medicală, pentru a avea o sursă de trai și un viitor asigurat în viață. Când am văzut că a înțeles rostul ei în viață, i-am lăsat ca donație magazinul de optică medicală din Piața Aristotelous, primit cadou de la bunica mea. Am suferit că mi-a luat totul din casă și am dormit un timp cu copilul pe o saltea gonflabilă, că mi-a vândut caterul (barca), am suferit că s-a terminat așa de brusc și nu am înțeles motivul plecării ei, pe care o pregătea de mai multă vreme fără a-mi da seama.

Pe plajă eram doar noi doi și albanezul de la tavernă, care aștepta liniștit să ne terminăm cu poveștile. Am achitat consumația și am lăsat câțiva euro drept ciubuc, iar apoi, în pas ușor de plimbare, am luat-o către capătul satului unde se afla hotelul nostru.

- Privește, Ilie, cât s-a construit aici în Agia Triada! Erau doar câteva case când am venit eu prima dată, cu mai mult de 40 de ani în urmă! Acum este un orașel frumos, întins pe o lungime de peste un km de plajă și cu toate condițiile de a câștiga bine de la miile de turiști de toate națiile. Stații de autobuze care merg până în centrul orașului doar în 15 minute, hoteluri frumoase cu balcoane și multă vegetație, magazine pline cu mărfuri, taverna și restaurante peste tot. Găsești mâncare bună pretutindeni, produse fabricate în Grecia de calitate și magazine pline, iar agricultura merge bine și cu tot ce-ți dorești proaspăt în bazar!

SILVIA HODAȘ, VASILACHE CONSTANTIN

Fragment din romanul „UCIS DE PROPRIUL VIS”

Identificare și ascultarea martorilor (Continuare)

- Să între numitul Bolea Alin! Din mulțimea adunată la Poliție se desprinde un bărbat, cu o asprime în priviri, puțin vorbăreț. Poliștii trebuiau să scoată cu cleștele cuvintele din gura lui.

- Spune-ne în ce relații erai cu Varton Ion.

- Păi, am lucrat cu dânsul și l-am cunoscut îndeaproape. Astfel, mi-am dat seama că era consumator de băuturi alcoolice.

Văzând poliștii că face o pauză cam mare l-a și întrebat cum și-a dat seama.

- În fiecare zi consuma băuturi alcoolice împreună cu alții, iar în câteva zile era chiar beat. Altceva nu mai am de spus. A, mi-am mai adus aminte de ceva: când noi făceam glume, el nu râdea niciodată sau foarte rar făcea glume, dar nu pe seama noastră.

- Mulțumesc, să vină Pantea Ionel!

Un alt fost coleg de muncă și consătean își face intrarea. Părea un om harnic, ce-și vedea de munca lui. Generozitatea sa i se citea pe față.

- În ce împrejurări l-ai întâlnit pe Varton Ion?

- Am fost colegi de muncă o perioadă.

- Ce fel de om era?

- Un om la locul lui, nu jignea pe nimeni și nici nu glumea pe seama cuiva. Era cam închis ca fire, nu l-am auzit niciodată să se plângă că-l doare ceva, că are vreo boală, ci mai degrabă se plângea că nu are ce mânca și o duce greu. De multe ori îi dădeam noi mâncare.

- Când stăteai la masă, a povestit vreodată despre viața lui?

- Absolut niciodată! În ziua când să ia banii de la primărie, mi-a spus că îl doare capul întrucât nu a mâncat de două zile, iar cu o zi înainte consumase alcool și că nu mai poate sta să ia banii. Mi-a dat buletinul lui, să i-l dau lui Ancuță Vasile, să-i ia și lui salariul și să i-l ducă acasă. Atât am avut de spus.

- Următorul!

Cel care intră acum, părea total neștiutor, după privirea aruncată în toate părțile ca și cum ar întreba ce e cu mine pe aici. Fusese în armată, apoi plecat în Spania la lucru și era cumva rupt de realitățile satului. Se așază stingher pe un colț de scaun ca nu cumva să deranjeze și se prezintă la cererea ofițerului:

- Numele meu este Beraru Cătălin.

- Te văd tânăr de tot, cam ce știi tu de consăteanul vostru?

- În anul 2000, mă aflu în armată și am primit de acasă o scrisoare, de la mama mea și îmi scria că Ion a fost internat la spital, la Psihiatrie. Acesta zicea că are presimțiri, un fel de viziuni, că poate să spună ce se întâmplă cu o anumită persoană sau cu el. Avea câteodată halucinații, probabil.

- Te rugăm, spune ceva mai aproape de zilele noastre.

- Mă scuzați, m-am abătut puțin. În urmă cu două săptămâni m-am întâlnit cu dânsul pe stradă, părea tulburat și-mi spunea că prevede ce se întâmplă cu o anumită persoană. Eu cred că avea halucinații.

- Semnați, dacă ați declarat tot ce știți. Nu uitați când ieși să anunțați să între următorul.

Se prezintă o femeie, semeață, trecută binișor de a doua vârstă, dar încă în putere și nici nu apucă bine ofițerul să deschidă gura că și începe a turui:

- Mă cheamă Breazu Didina, pe soțul meu l-ați anchetat deja, dar să știți că nu a stat mult cu victima, cred că aproximativ jumătate de oră și când a venit acasă mi-a povestit că Ion e schimbat. Eu știu că a fost internat la spital, la Psihiatrie. Medicul i-a zis să nu consume băuturi alcoolice deloc, dar el fiind singur nu a respectat această regulă. Pe la unu noaptea m-am trezit, având o problemă de sănătate și nu am putut să mai dorm. M-am dat jos din pat și m-am uitat la ceas, de asta v-am și spus ora exactă. Am auzit în liniștea nopții cum câinii lătrau de zor. S-a trezit și soțul meu și chiar am discutat că este posibil ca Ion să fugă din nou și din acest motiv se aud câinii lătrând. Dar să știți, că Ion a mai fugit o dată și a fost prins de soțul meu care a chemat salvarea.

Și uite așa polițistul a avut parte de un monolog cu femeia din fața lui care nici aer nu mai avea numai ca să spună tot ce știa. Mai să-și facă și cruce când a ieșit pe ușă, tot cu aceeași viteză cu care a vorbit. Se schimbă peisajul și apare un tânăr de 17 ani, fire cam zvăpăiată, îi mergeau ochii ca măregele, în toate părțile și nu prea înțelegea de ce a fost și el chemat.

- Cum te cheamă?

- Beraru Marian, spuse așa într-o doară, cu o ușoară undă de nepăsare.

Ofițerul se face că nu observă nota de impertinență afișată și continuă cercetarea nestingherit:

- Ce legătură ai cu victima?

- Este verișorul mamei mele, locuiește singur și consumă băuturi alcoolice.

- Ce mai știi altceva?

- Era vizitat de mai multe ori de Cantea Ilie, cu care consuma alcool. La el mergeau și câteva văduve din sat, discutau, beau alcool. De fapt, pe casa lui, adică în partea laterală, pe o scândură, scrie „Gigolo” cu litere mari, se văd cu ușurință.

- Cum adică „gigolo”?

- Haideți, Don’ ofițer, vă bateți joc de mine, vă prefaceți că nu știți?! Un fel de bărbat, lipsit de moravuri, întreținut de o femeie mai în vârstă decât el.

- Și de ce crezi tu că ar fi scris cineva asta, din ce motiv?

- Nu prea știu, eu auzisem că se duc femei văduve la dânsul, dacă printre ele s-a strecurat și una cu bărbat, căsătorită?! Gura satului spune multe!

- Ești liber, tinere, dacă-ți mai aduci aminte de ceva, ne găsești.

- Bună ziua!

- O zi bună!

CLEMENTA VASILICĂ-CIUBOTARIU

Proză din volumul „Gânduri”, capitolul *Secvențe cu Evdochia*

ARBORELE CU HOLOGRAME

Cine nu vrea să-și cunoască trecutul? Chiar și cel ancestral...

Rodul cărei semințe este?

Dacă rădăcinile i-au fost dulci sau amare? Ce au dezvoltat ele?

Câte unde luminoase și câte unde întunecate au lăsat?

E foarte adevărat că subconștientul te poate ajuta! Trebuie să-i simți lumina, căldura, culoarea... Să-l interoghezi!

Dacă se manifestă prin semnale în vis, trebuie să-i mulțumești!

Ceea ce-ți dorești și nu trăiești în realitate e plăcut și-n somn!

Să vedem ce-și amintește Evdochia din povestea visată și cum o interpretează...

Într-o noapte cu ploaie mărunță a adormit ușor după o zi plină de evenimente ce au impresionat-o. Îi plăcea foarte mult să viseze cu ochii deschiși, văzându-se zburând prin lumi necunoscute, dar imaginate în cele mai mici detalii.

În noaptea despre care vorbim a visat cu adevărat.

Era într-o grădină suspendată, cu multe flori etajate și arbori ce purtau pe brațe făclii arzătoare ce se unduiau ușor. Un singur copac, numit Bătrânul Arbore, văzut în toată splendoarea lui, purta chipuri luminoase, zâmbitoare. O voce o anunță că aici este familia ei cu adânci rădăcini ancestrale. Pe un ecran imens, atârnat parcă de crengile uriașului arbore, rula un film.

Evdochia se așază pe un scăunel lângă tulpina copacului, urmărind scenele de pe ecran și comentariile Bătrânului Arbore.

Într-un sat din Moldova, înființat de boierul Broască s-au stabilit oameni noi, și-au întemeiat familii ce lucrau pe moșia boierului Plaino. Printre aceștia se aflau și strămoșii Evdochiei.

Ridicându-și ochii spre ecran, vede cum pe ulițele satului trece o căruță cu doi cai pursânge, mânați de un fecior de toată frumusețea – Gheorghe. Mergea să pețască o fată mândră Eufrosina. Băiatul pe care l-au zămislit era ca un Făt-Frumos – Vasile. Ajunge militar și se căsătorește cu o fată bogată, destoinică, cu ochii ca mura – Maria. Războiul vine cu întâmplări nedorite. Gheorghe și Eufrosina se despart, stăpânindu-și negurile din suflet.

Apoi ecranul se luminează mai tare și în prim-plan apare un alt cuplu. Ea frumoasă, Catinca. El foarte ager și bun gospodăru – Vasile. Vor avea cinci copii în viață foarte diferiți fizic și comportamental, trei fete și doi băieți. Părinții munciau din greu pentru a le cumpăra pământ și a le crea o stare materială bună. Pe ecran se derulează din când în când, cu repeziciune, întinse ogoare, livezi pline de rod, oameni...

Lătratul năvalnic al lui Azorel a trezit-o pe eroină din somn. Evdochia a continuat să se gândească stăruitor la cele văzute și auzite în vis... Așa s-a născut dorința de a realiza arborele genealogic al familiei sale, reper în fixarea originii strămoșești.

SOLO ROTENSTAIN

CAMELIA – SIMBOL, LEGENDĂ ȘI PARFUM

Camelia este o plantă-arbust veșnic verde care nu numai că încântă privirea, dar și îmbogățește sufletul. Camelia, cu florile sale elegante, frunzele lucioase și o creștere compactă, a captivat inimile grădinarilor de pretutindeni. Supranumită și **regina florilor de iarnă**, ea înflorește abundent de-a lungul mai multor săptămâni în lunile de iarnă.

Camelia, o vedetă incontestabilă în lumea plantelor ornamentale, are o istorie fascinantă care traversează continente și milenii. Originară din pădurile tropicale și subtropicale ale Asiei de Est, în special din China și Japonia, Camelia este mai mult decât o simplă plantă decorativă – ea este un simbol cultural și un martor al istoriei.

Este un simbol al purității și al longevității, un tovarăș de nădejde în zilele mohorâte și un punct de atracție în orice grădină. Fiecare floare de Camelia este o poveste în sine.

Există aproximativ 300 de specii de Camelia, dar cele mai cunoscute și iubite sunt *Camellia japonica* și *Camellia sinensis*. *Camellia sinensis* este binecunoscută iubitorilor de ceai, fiind planta din care se obține acesta. În schimb, *Camellia japonica* este regina grădinilor, apreciată pentru frumusețea sa decorativă.

Floarea de camelie simbolizează norocul, prezența de spirit. Bărbatul care dăruiește unei femei o camelie o consideră pe aceasta unică, deosebită, norocoasă. Femeia căreia îi plac cameliile este în general solitară, o femeie puternică căreia îi place să se descurce singură.

Legenda spune că trăia odată o fiică de împărat foarte frumoasă, dar deosebit de singură. Numele ei era **Camelia**. Pentru a-și umple timpul, aceasta își petrecea majoritatea timpului vorbind cu florile și învățase limbajul acestora.

În împărăția peste care tatăl fetei domnea, trăia un balaur care obișnuia să mănânce toate fetele în vârstă de 14 ani.

Cu cât Camelia se apropia de împlinirea acestor ani, cu atât mai mult era înconjurată de armate de străjeri și cu atât erau părinții ei mai îngrijorați, căci simțeau, pe undeva, că orice ar fi făcut, nu își puteau proteja lumina ochilor, viața lor. Cu toate că o păzeau cei mai iscusiți ostași, la ora 12 noaptea când fata a împlinit 14 ani, balaurul reuși să pătrundă în castel, în turnul unde fusese închisă fata și o răpi. Urma să o ducă departe și să o mănânce.

În drumul spre locul unde locuia balaurul, Camelia implora florile de pe pajiștile pe unde trecea să o transforme în floare și să o salveze. Florile îi ascultară voia. O transformară într-o floare roz, deosebit de fină și delicată pe care balaurul o scăpă din gheare. Cum atinse pământul, prinse rădăcini. Făcu să răsară noi flori în cele mai variate culori și forme. Aceasta floare urma să se numească **Camelia**.

MIHAELA SĂVUC

REPERE PSIHOLOGICE ALE CICLURILOR VIETII UMANE

A doua copilărie (de la 3 la 6 ani – perioada preșcolară)

Educația este „acțiunea de dezvoltare a facultăților fizice, intelectuale și morale ale omului. Ea cuprinde deprinderile luate în timpul copilăriei, de aceea i se zice om de bună educație, om de rea educație”.

Din ce în ce mai multă lume are acces la cunoaștere, „iar asta nu reflectă doar avansul democrației, ci și intelectualizarea existenței. Putem privi lumea ca text: mulți au și făcut-o, asemănând natura cu o carte în care Creatorul a potrivit ordinea lucrurilor. Ca s-o citim, trebuie să ne alfabetizăm, iar ca să «știm carte», mergem la școală și la bibliotecă”.

De la vârsta de trei ani copilul începe să frecventeze grădinița și dobândește un statut social, reușește să se integreze, poate să socializeze și să învețe lucruri noi. În ceea ce privește aspectul psihologic, copilul trece mai ușor peste despărțirea de mamă în această perioadă. La grădiniță jocul are o deosebită contribuție în antrenarea competențelor intelectuale.

Tot acum se ivesc câteva deosebiri între fete și băieți. Putem cu ușurință constata o stare de agitație mai mare la băieți, o înclinație spre colaborare mai accentuată la fete însoțită de o mai bogată activitate verbală sau o aplecare a băieților spre îndeletniciri de construit sau reparat. Se întărește autonomia, purtarea arată o serie de deprinderi în ceea ce privește igiena, rutina sau reguli de alimentație.

În general, ne așteptăm ca un copil de această vârstă să fie relativ autonom. Încrederea în sine și optimismul pe care un copil le-a câștigat trăind într-un mediu adecvat îi permit acestuia o bună adaptare la un mediu nou: copilul este curios să cerceteze, dornic să învețe lucruri noi și încântat să se pună în valoare.

Activitatea principală este jocul, care reprezintă „o decentrare a psihicului de pe activitatea de percepere pe activitatea de implantație în viața cultural-socială, prin simbolizări ample și complexe. Tipul de relații se nuanțează și se diversifică amplificându-se conduitele din contextul colectivelor de copii. Are loc concomitent și diferențierea conduitelor față de persoane de diferite vârste și ocupații, aflate în ambianța cultural-socială a copilului.”

Destul de vizibilă este și dezvoltarea fizică în perioada preșcolară. Între trei și șase ani se desfășoară creșterea de la 92 cm la 116 cm ca statură, iar în ceea ce privește greutatea, o dezvoltare de la 14 la 22 de kg. De asemenea, se schimbă și se dezvoltă structura mușchilor, pielea se face mai elastică, se îngroașă și devine mai rezistentă, întregul proces de osificare este foarte intens, dinții provizorii încep să se strice și dantura definitivă se întărește. „Deosebit de activă este formarea comportamentelor implicate în dezvoltarea autonomiei, prin organizarea de deprinderi și obișnuințe.”

Anii din perioada preșcolară se caracterizează printr-o puternică dezvoltare psihică. Presiunea de natură socială și culturală, integrarea copilului în instituțiile preșcolare, solicită intens capacitățile acestuia de a se adapta în noul mediu. Discrepanțele cerințelor din grădiniță și din familie necesită, de asemenea, conduite mai ample. Astfel, contradicțiile dintre ceea ce se cere din exterior și realizările din interior se fac mai active. „Aceste forme de contradicții

constituie puncte de plecare pentru dezvoltarea explozivă a comportamentelor, a conduitelor sociale diferențiate, a câștigării de modalități diverse de activități, a dobândirii de abilități înscrise în programele grădinițelor. Comunicativitatea și sociabilitatea copilului cresc în aceste condiții.”

De altfel, „în grădiniță copilul traversează programe educative diverse care-i măresc sensibilitatea intelectual-observativă, îl abilitază cu manualități tot mai complexe, uneori îl pun în contact cu elemente ale simbolisticii artistice (atelierle de creație plastică pentru copii de pe lângă muzee). Imaginația utilizează probabilul fantastic și mai puțin în viața de fiecare zi (ca efect al influenței planului intelectual corector), rămânând activă însă în joc.”

Experiențele senzoriale și cele perceptive asigură o bază foarte importantă pentru planul minții și al acțiunilor evoluției în mediul înconjurător și în cel cultural.

Copilul de vârstă preșcolară cunoaște conținutul interiorului și exteriorului casei și al grădiniței, drumul spre grădiniță, sau vreun magazin pe care îl regăsește pe traseu. Cunoaște și asimilează denumirea mobilierului, camerele, specificul acestora, poate cunoaște locul a diferite obiecte.

Copiii mici au o caracteristică unică și anume curiozitatea. Lor le place să analizeze trăsăturile membrilor din familie, să recunoască identitatea fiecăruia, să observe comportamentul lor. De asemenea, ei identifică și recunosc cu ușurință pe ceilalți copii și personalul de la grădiniță. Copilul preșcolar manifestă interes față de condițiile zilnice de trai, de anumite munci de bază, precum și de domeniile ce implică aceste activități (grădinarit, magazine, ateliere, coafor, mijloace de transport în comun, biblioteci, poliție, spital). Se familiarizează cu uneltele, semnele de circulație din sate și orașe și fac progrese mari în privința deslușirii tainelor naturii.

Jocul contribuie la dezvoltarea percepțiilor și activează reprezentările.

Astfel, se solicită și se antrenează energia, forța și rezistența fizică, viteza, grația, sprinteneala, flexibilitatea, echilibrul, atenția la limitele spațiale, coordonarea părților corpului. Simultan, jocul necesită ațintirea privirii, atenție și reacție la sunetele înconjurătoare, chibzuială, rezistență la presiune și la temperatură.

După vârsta de patru ani se manifestă foarte activă capacitatea de memorare. Prin practica vorbirii, memoria dobândește importante caracteristici sociale și psihice.

O serie de psihologi, printre care Claparede, Decroly, Istomina, Leontiev, Jean Piaget, făcând referire la memorie, demonstrează că aceasta devine mai activă în joc. Astfel, copilul sesizează obligația fixării și menținerii îndatoririlor care îi sunt trasate. Copilul reține versuri și le recită bucuros. Reproducerea lor prezintă unele nuanțe în care se poate observa o rigiditate în recitare. De aceea nu este bine să îl întrerupem, pentru ca acesta să o poată duce cu succes până la capăt.

Evoluția exprimării verbale se face în pași alerți. Copilul manifestă o cerință interioară de a folosi noi cuvinte, de a rosti creații verbale elaborate și de a rosti fantezii verbale care îl atrag. Construcția propozițiilor devine mai amplă, alături de expresivitatea în vorbire, nuanțarea ei, precum și intonațiile.

Sunt conservate în limbajul copiilor nuanțe ale dialectului din familie, scoțând astfel în evidență impactul major al acesteia în evoluția vorbirii copilului. Se folosesc cu timpul foarte multe adjective în cadrul vorbirii copilului, unele structuri de evaluare și de comparație, precum și atribuiri de sensuri fie aproximative fie incorecte. „Dezvoltarea vorbirii se realizează și în direcția alcătuirii contextului. Propozițiile devin mai lungi și mai complexe.”

Activitățile artistice, de genul picturii, desenului, modelajului, sau colajului încep să transmită emoții și să prezinte interes pentru copil mai ales după vârsta de patru ani.

Activitățile cu colaje și cele de artizanat atrag de asemenea, chiar îl fascinează pe copil. Acesta este pus în situația de a controla anumite particularități ale materialelor.

Lectura copiilor începe, bineînțeles, cu acele cărți «cu poze». Având în vedere faptul că vorbim de copii de peste trei ani, putem alege cărți care să aibă câteva rânduri de text. Și asta nu doar pentru a fi lecturate, cât pentru ajutarea copilului să distingă mai ușor spațiul ocupat de imagine de cel ocupat de text. Cărțile cartonate sunt cele mai recomandate pentru copiii de vârstă mică, întrucât paginile lor mai groase sunt mai ușor de dat, de manevrat.

Acele cărți-obiect și cărțile interactive pot fi folosite, dar este nevoie de atentă supraveghere la manevrarea lor. Ascultarea de povești și a povestiri, alături de vizualizarea de imagini cu scene ilustrate cu mai mult sau mai puțin dinamism, stârnește și dezvoltă, în mintea copiilor, o amplă panoramă vizuală cu un impact puternic. „Impresionat de recunoașterea personajelor și a evenimentelor din poveste, copilul descrie imaginile, reface întâmplările cu aprecieri personale emoționale, combinând original detaliile într-un sens sintetic ilustrat în semnificațiile povestirilor.”

În ceea ce privește binele, ca o trăsătură de caracter, atât pentru preșcolar cât și pentru școlar, acesta provine din voința părinților, a educatoarei, care au întotdeauna dreptate. „O minciună este gravă când nu este crezută. Dacă este crezută, nu mai rămâne minciună pentru copilul de 4 ani.”

Rolul pe care îl are educatoarea în dezvoltarea conștiinței morale a unui preșcolar este uriaș, întrucât contribuie decisiv la conștientizarea anumitor reguli și înțelegerea consecințelor atunci când acestea sunt încălcate în cadrul colectivului. Întregul colectivul asigură securitate, momente de emoții trăite în comun, de bucurie, fascinație, entuziasm, competiție. Tot în mediul colectivului sunt trăite emoții de orgoliu, anumite stări de vinovăție, crize de personalitate, de inocență.

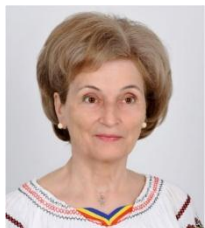
Din prisma situațiilor de colectiv, se nasc sentimente și emoții referitoare la legătura ce trebuie să fie între acțiunile reale și încurajarea lor. În concluzie, această perioadă preșcolară se caracterizează prin nevoia de joc care stimulează mintea prin imaginație și prin care copilul dobândește experiență complexă. De asemenea, jocurile conțin numeroase elemente ce se transmit din generație în generație de copii.

Bibliografie:

1. BACONȘCHI, Teodor. *Averea bunei educații*. București: Editura Univers, 2019, 236 p.
2. ISPIR, V. G.. *Principiile educației creștine*. București: Tipografia Cărților Bisericești, 1946, 46 p.
3. OLARIU, Marian. *Pașii copiilor spre lumea culorilor. Ghid metodic*. Iași: Editura PIM, 2014, 40 p.
4. ȘCHIOPU, Ursula; VERZA Emil. *Psihologia Vârstelor. Ciclurile Vieții*. București: Editura Didactica și Pedagogică, 1997, 493 p.

MARIA V. STOICA

PROFUNZIMEA SPIRITUALITĂȚII ROMÂNEȘTI PE TĂRÂM BOTOȘĂNEAN

Abordarea acestei interesante tematici se cuvine să fie începută cu unele sublinieri referitoare la spiritualitate, spiritual, spirit.

Termenul de *spiritualitate*, așa cum este el prezentat de Academia Română în DEX (Editura Univers Enciclopedic, București, 2016), înseamnă „Calitatea, caracterul a ceea ce este spiritual. Ceea ce caracterizează o colectivitate umană din punctul de vedere al vieții sale spirituale, ale specificului culturii sale“.

Spiritual este un alt termen explicat în DEX și se referă la: 1) spirit, ideal, imaterial; sufletesc; intelectual, cultural; 2) care oglindește, exprimă inteligență; 3) care aparține religiei sau bisericii; duhovnicesc.

Explicația continuă cu ceea ce se înțelege prin *spirit*, ca fiind factor ideal al existenței (opus materiei) și, în acest context, sunt prezentate: 1) conștiință, gândire, inteligență, cu minte ageră, iar în concepțiile religioase, spiritul este considerat ca factor de bază al Universului, opus materiei, identificat cu Divinitatea, duh; 2) spirit universal sau enciclopedic.

Alți specialiști în domeniu (Doina Cobeț, Laura Manea, *Dicționar general de sinonime al limbii române*, Editura Gunivas, 2013) explică termenul de *spirit* (în sensul de *cel bun, luminos*) ca fiind Duh, Duh Sfânt – una dintre cele trei ipostaze sub care este prezentată Divinitatea; este de esență divină și nemuritor.

Ideile ce urmează își trag seva din profunzimea realității de pe teritoriul județului Botoșani. Este o zonă în care oamenii au trăit nealterată credința creștină în care s-au născut. Aici este miezul problemei: credința strămoșească rămasă neatinsă și transmisă din generație în generație.

De-a lungul timpului, în această parte a României, oamenii au manifestat deschidere față de valorile morale sănătoase, având la bază repere înalte. Triada familie-școală-biserică și-a lăsat amprenta asupra oamenilor, aceștia trăind *o viață normală, cu sens*.

Piatra de temelie a creștinismului, *rugăciunea* devine sau redevine mereu începutul legăturii dintre finit și infinit, dintre pământ și cer. În rugăciune, sufletul se liniștește, se limpezește, se smerește, dar se și înobilează. Se înalță spre Dumnezeu, purificându-se.

Scopul vieții creștine este dobândirea Duhului Sfânt și unirea cu Divinitatea.

După o cercetare amănunțită, autoarea acestor rânduri scrise a ajuns la înțelesul că, pornind de la o temelie puternică, precum este credința creștină, transmisă corect din generație în generație, zona Botoșani rămâne cunoscută în istorie ca fiind județul „geniilor“. Aici s-au născut: Mihai Eminescu (1850-1889), Nicolae Iorga (1871-1940), George Enescu (1881-1955) alături de impresionanta galerie de personalități creatoare, care au sporit prestigiul culturii românești în atâtea domenii: Ștefan Luchian, Mihail Sorbul, Păstorel Teodoreanu, Vasile Pogor, Ion Istrati, Octav Băncilă, Marcel Olinescu, Constantin Piliuță, Grigore Antipa, Dimitrie Brândză, Victor Tufescu, Dimitrie Pompei, Octav Onicescu, Mihai Ciucă, Constantin Vârnăv, Elie Radu, Mihai Matei, Angela Paveliuc Olariu, Rareș Prisacariu și multe alte mari nume.

A nu se uita că în anul 1889 s-a înființat „Ateneul Român” din Botoșani, societate științifico-literară, filială a Ateneului din București.

Mai merită de subliniat un alt aspect: anul acesta, dintre sutele de licee din România, *Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Botoșani* s-a situat *pe primul loc din țară* privind rezultatele deosebit de bune obținute la Examenul de Bacalaureat.

Da, **Mihai Eminescu** rămâne cea mai desăvârșită permanență a specificului românesc în cultura universală, fiind tradus și receptat în mai multe limbi ale globului. El rămâne „creatorul limbajului poetic românesc și expresia cea mai înaltă atinsă de spiritul creator al geniului”. (Al. Piru)

Un alt simbol al spiritualității românești este **George Enescu**, care s-a afirmat prin limbajul universal al muzicii, în care a valorificat tradiția artei noastre populare și culte, cultivând gustul publicului pentru valorile artei autentice.

Armonia muzicii enesciene este expresia unei robuste spiritualități, iar originalitatea sa constă în caracterul popular românesc al muzicii căreia i-a dat viață.

În zona Botoșani, la fiecare pas se inspiră spiritualitate, un rol important avându-l familia, școala, biserica, aceasta fiind considerată „mama sufletească a neamului românesc”.

Cel mai mare istoric român din toate timpurile, **Nicolae Iorga** – „un adevărat fenomen” – avea să ne ofere, într-un majestuos apogeu al carierei sale, lucrarea monumentală *Istoria Bisericii Românești și a vieții religioase a românilor*.

Pe teritoriul județului Botoșani sunt multe mănăstiri și schituri, majoritatea fiind declarate monumente istorice.

Printre acestea, la Mănăstirea Vorona a fost chemat la slujire sfântă Întâistătătorul Bisericii noastre, Preafericitul Părinte Patriarh TEOCTIST.

Dintre monumentele istorice de pe cuprinsul acestui județ, ne vom referi la Biserica „Sfântul Nicolae” a Mănăstirii Popăuți din municipiul Botoșani, care face parte dintr-o prestigioasă serie de edificii de cult ctitorite de Voievodul Ștefan cel Mare și Sfânt.

Sunt multe repere bibliografice despre Sfânta Mănăstire Popăuți (1496), dar o lucrare completă, de rang academic, o considerăm a fi *Monografia*, ca album elaborat în două volume, format unicat, scrisă în limbile română și engleză. Autorul acestei monumentale lucrări este Arhim. Luca Diaconu (fostul părinte Stareț din perioada 1996-2008), în prezent slujind la Mănăstirea Bistrița.

Titlul monografiei este *Mănăstirea „Sfântul Nicolae Domnesc” Popăuți. Importantă ctitorie a Moldovei închinată Patriarhiei din Antiohia* (cu Volumul I: *Biserica „Sfântul Nicolae Domnesc” Popăuți capelă palatină a curților domnești de la Botoșani* (381 p.) și, Volumul II: *Mănăstirea „Sfântul Nicolae Domnesc” Popăuți în perioada 1750-2018* (455 p.)).

Această Monografie este densă în informații documentare inedite, completă și de referință, dedicată Mănăstirii „Sfântul Nicolae Domnesc” Popăuți, ca obiectiv istoric și de artă din perioada de maximă creativitate a Moldovei: **domnia Sfântului Voievod Ștefan cel Mare (1457-1504)**.

Monografia scrisă de Arhim. Luca Diaconu, fundamentată pe izvoare istorice scrise, epigrafice, cartografice, fotografice, este una de pionierat și cuprinde o cercetare în mai multe domenii ale științei: istoria politică, istoria artei, istoria Bisericii Ortodoxe Române, istoria bisericească universală, arheologie, paleografie chirilică, toponimie, demografie etc.

Totodată, ne sunt prezentate și câteva modele umane de devotament, de curaj și de jertfă, conturate în contextul timpului istoric evocat, care, în calitate de administratori ai Bisericii „Sfântul Nicolae” Popăuți, înțelegându-și corect responsabilitățile, au procedat în consecință la salvarea, restaurarea, rectitorirea și punerea în valoare a patrimoniului cultural existent la un moment dat, chiar dacă împrejurările istorice n-au fost prielnice.

Din anul 2008 (și în prezent), stareț la Mănăstirea Popăuți este Preotul Ioan Harpa, succesorul Părintelui său duhovnic Luca. Slujește lui Dumnezeu și oamenilor, în calitate de monah, ieromonah și duhovnic al unui însemnat număr de credincioși și, totodată, în cea de stareț al mănăstirii și de exarh al așezămintelor monahale din zonă.

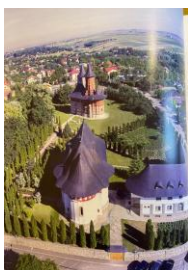
Biserica cea nouă, cu hramul „Acoperământul Maicii Domnului” începută în anul 2002, a fost înălțată de Obștea monahală, cu multă osteneală, în perioada 2009-2014.

Ziarul „Lumina” din 4 mai 2014, a scris despre *O nouă poartă a cerului în Mănăstirea Popăuți din Botoșani*, unde „s-a structurat o obște monahală – una dintre cele mai puternice din punct de vedere calitativ duhovnicesc”.

„Biserica cu hramul *Acoperământul Maicii Domnului* nu s-a numărat printre priorități, însă a fost impusă în timp de realitățile misionare ale locului și, totodată, de normele de protejare a bisericii voievodale, recent restaurate și resfințite”.

Cu oricine te întâlnești în Botoșani și aduci în discuție Mănăstirea Popăuți, vin completările: „starețul de acolo, Arhim. Ioan Harpa are înalte daruri sufletești, este blând și demn”.

În concluzie, tărâmul botoșănean rămâne unic prin spiritualitatea înaltă a zonei, unde oamenii caută să ducă pe mai departe *o viață normală, cu sens*, în centrul atenției lor fiind *bucuria veșnică* și nu suferința.

Semnificația imaginilor prezentate:

1. Mănăstirea Popăuți din Botoșani;
2. Familia românească formată din mamă, tată și copii;
3. Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Botoșani.

MARIA V. STOICA

UNIRE-N CUGET ȘI-N SIMȚIRI – 24 IANUARIE 1859

Cu 166 de ani în urmă a avut loc un eveniment istoric mult așteptat de înaintașii noștri, pentru care au fost depuse mari eforturi în direcția realizării dezideratului unității neamului românesc. De-altfel, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în condițiile existenței și confruntării dintre cele trei imperii: Habsburgic, Rus și Otoman - românii, italienii și germanii, prin dorințele lor, s-au constituit în state naționale.

Situația europeană de atunci, în urma Războiului Crimeii, a devenit favorabilă Unirii Principatelor române, paralel cu acțiunile energice ale membrilor mișcărilor unioniste românești. Prin Conferința de Pace de la Paris, din 1856, a fost înlocuit cu Protectoratul Rusiei asupra Principatelor, cu garanția colectivă a celor șapte puteri europene. Ulterior, în 1858, prin Convenția de la Paris, Marile Puteri garante erau favorabile unirii parțiale (legislative) a celor două țări, sub numele de Principatele Unite ale Moldovei și Valahiei.

La 5 ianuarie 1859, Adunarea Electivă a Moldovei l-a ales ca domnitor pe Alexandru I. Cuza, iar la 24 ianuarie 1859 a fost ales la București tot Alexandru I. Cuza, adică în două Principate același domnitor - act istoric la care Marile Puteri nu s-au așteptat. Cu acel prilej, Mihail Kogălniceanu a rostit un celebru discurs: „Alegându-te pe tine Domn în țara noastră, noi am vrut să arătăm lumii ceea ce toată țara dorește: la legi noi, om nou. Mare și frumoasă îți este misiunea! Fii dar omul epocii noi, fă ca legea să fie tare, iar Tu, Măria Ta, ca Domn, fii bun și blând. Domnia ta să fie cu totul de pace...”.

Dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza a fost urmată de recunoașterea Unirii pe plan internațional, de funcționarea la București a unui singur Parlament (adică Adunarea Obștească) și a unui guvern unic, ca și de reformele înfăptuite, toate acestea punând bazele Statului național modern român. Faptele mărețe ale lui Alexandru Ioan Cuza n-au fost pe placul tuturor. Așa se explică complotul din 11 februarie 1866, finalizat cu abdicarea de la tron a Domnitorului.

După 166 ani, important este ca noi, cei de astăzi, să ne cunoaștem bine Istoria neamului, să prețuim ce ne-au lăsat strămoșii, să nu fim urmași nedemni ai unor înaintași iluștri.

Vă mulțumesc pentru atenția acordată și închei prin a sublinia că oriunde voi fi, mai aproape sau mai departe, vă voi purta totdeauna în suflet și în cuget, cu mult drag!

VASILICA GRIGORAȘ

PAGINI VERIDICE DIN ISTORIA NEAMULUI

Astăzi se vorbește din ce în ce mai mult și mai tare despre politicieni, demnitari, oligarhi, moguli etc., și din ce în ce mai puțin despre obârșia poporului și durabilitatea sa în timp împotriva tuturor intemperieiilor și dușmanilor știuți și neștiuți. Cei mai mulți am uitat de istorie, de neam, am uitat că România a dat naștere unor mari bărbați care au trăit cu întreaga lor familie pentru o idee, și aceea fiind slujirea intereselor țării. Pe lângă cei care au luptat cu arma în mână, au existat intelectuali de elită care au slujit patria și neamul prin educație, prin cultură și învățătură. Poate e momentul cel mai potrivit să ne amintim de asemenea oameni, figuri proeminente ale istoriei, culturii și literaturii naționale.

Unul dintre aceste ilustre nume ale neamului românesc este Eudoxiu Hurmuzachi, descendent al familiei Hurmuzachi, cunoscută și sub numele de Hurmuzaki sau Hurmuzache. O familie nobiliară de origine românească cu tot numele ei grecesc, după cum spunea marele istoric Nicolae Iorga. A trăit între secolele al XVII-lea și al XIX-lea în zona Cernăuca din Bucovina austriacă (astăzi pe teritoriul Ucrainei). Membrii familiei au fost cunoscuți în general ca avocați, istorici și aristocrați de vază.

Pentru o imagine veridică a personalității lui Eudoxiu Hurmuzachi, este potrivit să amintim câteva informații despre familia sa. Vornicul Doxaki Hurmuzachi (1782-1857), tatăl hurmuzăcheștilor bucovineni, descendent dintr-o veche familie de boieri credincioși țării și scaunului domnesc, a moștenit moșia Cernăuca, situată la vreo 15 kilometri distanță de Cernăuți și s-a strămutat acolo din Moldova, în anul 1804, dar a rămas și supus moldovenesc, fiindcă avea moșii și în partea Cotnarului din ținutul Hârlăului. Devenind bucovinean, nu a rupt legăturile cu Moldova, unde a primit ranguri boierești: întâi căminar, vel agă (1827), și mare vornic (1856). Ilinca Hurmuzachi, mama lui Eudoxiu Hurmuzachi, a fost fiica stolnicului Iordachi Murguleț, descendent din vechea familie a Murguleților, înrudită cu familiile voievozilor Moldovei, Ieremia Movilă și Vasile Lupu, cât și cu cea a cronicarului Ion Neculce. Murguleții stăpâneau în Bucovina moșia Mihalcea-Camena de lângă Cernăuți.

Constantin, fratele mai mare al lui Eudoxiu Hurmuzachi, a fost jurist, om politic și de stat al Moldovei. Gheorghe și Alexandru (Alec) au fost renumiți publiciști și redactori ai ziarului „Bucovina”, iar între acești doi frați s-au născut surorile Eufrosina, mama poetului Dimitrie Petrino și Elisaveta (Eliza, Săftica), căsătorită Sturdza. Nicolae Hurmuzaki era mezinul familiei. Cu toții împreună au fost patrioți ai neamului, educați în spiritul celor trei datorii: „**patria, limba și biserica**”, consemnate de bătrânul Doxaki în testamentul său. Fiii și fiicele acestuia au trăit în toată strălucirea lor mai mult decât exemplară a slujirii de neam, evidențiindu-se fiecare prin cariera înmbrățișată și activitatea pe care a desfășurat-o.

Eudoxiu Hurmuzachi, cel care avea să devină mai târziu, unul dintre ctitorii istoriografiei românești moderne, eliberatorul Bucovinei și artizanul vieții parlamentare, s-a născut la 29 septembrie 1812, în comuna Cernăuca, fiind cel de-al doilea fiu al familiei. Unii cercetători amintesc despre Eudoxiu și fratele Constantin că și-au făcut studiile primare, gimnaziale și liceale la Cernăuți (1818-1830), apoi s-au înscris la Facultatea de drept a Universității din Viena, pe care

o absolvă în anul 1836. Și frații mai mici, Gheorghe și Alexandru le-au urmat exemplul continuându-și studiile la aceeași universitate. În Viena, frații Hurmuzachi au avut posibilitatea să-și îmbogățească și să-și aprofundeze cultura generală cu tot ce le oferea capitala Imperiului la mijloc de secol al XIX-lea, să-și însușească bunele maniere în societate și să acumuleze cunoștințe strălucite în domeniul istoriei și jurisprudenței. În timpul șederii în capitala austriacă, frații Hurmuzachi se interesau și de starea politică a Moldovei.

În toamna anului 1838, Eudoxiu activa la unul din tribunalele vieneze, în 1840 a fost admis să-și facă practica la Tribunalul Schotten din Viena, iar în primăvara anului 1842 revine în Moldova, la Iași, unde rămâne până în toamna anului 1843. La rugămintea tatălui pledează în procesele cu privire la recuperarea moșiiilor acestuia din Moldova, rămase nedezbătute. Misiunea a fost deosebit de grea și istovitoare dar, mai ales zadarnică și ingrată. În acest timp cunoaște foarte bine cât de defectuoasă și venală era justiția moldovenească în timpul principelui Mihail Sturdza și pierde procesele familiei; dezbaterile și administrarea acestor părți de moșii rămânând în seama fratelui Constantin.

În vara anului 1842, Eudoxiu face o călătorie la Constantinopol pentru a discuta cu guvernul turc și Patriarhul problema tatălui său. Profită de această ședere scurtă și consultă arhivele de acolo. S-a întors la Viena în anul 1845, se înscrie în Societatea Juriștilor din Viena și este înmatriculat ca student la Politehnică. După ce a trecut examenul pentru anul doi (1846-1847), în 1848 este cooptat ca membru în Legiunea Academică din Viena.

Evenimentele din teritoriile austro-ungare de la mijlocul veacului al XIX-lea au trezit din somn și pe românii din Bucovina. Teodor Ștefanelli (istoric, poet, prozator, jurist) consemna faptul că în fruntea românilor bucovineni se afla Eudoxiu Hurmuzaki cu frații săi: „la vârsta de 36 de ani, Eudoxiu Hurmuzaki pășește pe scena politică și începe cea mai mare acțiune politică ce a existat vreodată în Bucovina, acțiunea pentru desrobirea țării de sub jugul galițian și pentru autonomia Bucovinei”.

Între 1849-1852, îl întâlnim pe Eudoxiu în Bucovina, la Cernăuți și Cernăuca, timp favorabil desfășurării activității științifice. În anul 1852 revine la Viena și este absorbit total de preocupările arhivistice. Interesele de ordin istoric, politic și cultural ale neamului îl captivau acum mai mult decât cele personale, opera sa științifică umbrind celelalte priorități.

Perioada vieneză a activității sale și călătoriile în alte orașe ale Europei de după anul 1853, au determinat rezultate arhivistice strălucite, concretizate și însumate în circa 6000 de documente. Documentele descoperite au fost copiate, însă atunci când nu reușea să le transcrie era nevoit să angajeze copişti. Fratele său Constantin l-a ajutat în activitatea sa de cercetare, în munca migăloasă de transcriere a documentelor, dar mai ales în vizitele de studiu la arhivele din Viena, Berlin, München și chiar la cele din Sfântul Munte Athos.

Eudoxiu Hurmuzachi s-a stins din viață la 10 februarie 1874, în vârstă de numai 62 de ani. Au rămas mărturii indubitabile cu privire la personalitatea sa de mare istoric, gazetar și om politic, la fel ca și a întregii familii Hurmuzachi. Pe troița lui de la moșia bucovineană Cernăuca stă scris: „Aici, odihnește Eudoxiu Hurmuzaki, Liberatorul Bucovinei și Mare Istoric Român”. La festivitatea din decembrie 1912 de la Cernăuți, organizată cu ocazia împlinirii unui veac de la nașterea sa, T. Ștefanelli aprecia: „bărbat rar care cu deosebită prevedere și energie, cu mare înțelepciune și tact a scos țara din lanțurile sclaviei galițiene”. Pentru laborioasa activitate științifică, Eudoxiu Hurmuzachi a fost primit în Societatea Academică Română cu doar doi ani

înainte de moartea sa, astăzi fiind considerat pe drept cuvânt „Ctitor de seamă al istoriografiei românești moderne.” Pentru meritele sale deosebite a fost ales cetățean de onoare al orașelor Cernăuți și Câmpulung Moldovenesc. În octombrie 1999, conacul familiei din Cernăuța a fost transformat în muzeu.

Crezul vieții sale, mărturisit de însuși Eudoxiu Hurmuzachi era: „Ocupațiunea mea principală este exploatarea tuturor arhivelor ministeriale, îndeosebi a „Haus of und Staatsarchiv” pentru a scrie o **istorie documentată** a Moldo-Vlahiei, sau mai bine zis **a națiunii românești**”. După părerea istoricilor și în baza corespondenței familiei, principala activitate a lui Eudoxiu Hurmuzachi a constat în adunarea documentelor, strângerea materialului istoric din Arhivele din Viena, Budapesta, Cracovia, Lemberg, Innsbruck, München, Stockholm, Paris, Viena, Milano, Roma, Vatican și Constantinopol. E. Hurmuzachi a cules documente cu privire la istoria românilor circa doisprezece ani, între 1846-1858, cu unele întreruperi. Istoriografia românească are motiv de mândrie cu acest „mare răscolitor de arhive”, asemeni celor de mai târziu, istoricii B.P. Hașdeu și Nicolae Iorga.

La începutul anului 1874, când Eudoxiu Hurmuzachi se stinge din viață, Casa de Austria începuseră deja pregătirile pentru sărbătorirea unui secol de la anexarea Bucovinei la Austria. În acest context, autoritățile austriece puteau să sechestreze prețiosul fond de documente cu privire la istoria românilor. Vigilența Hurmuzăcheștenilor a fost benefică și salvatoare în acest sens. Documentele pe care le-a adunat Eudoxiu au rămas în seama fratelui său Gheorghe Hurmuzachi, cu drept de moștenire, conform legislației austriece. Acesta a adus documentele istorice în România și le-a depus pentru început la Miclăușeni, moșia din ținutul Romanului, apoi au fost transportate la Dulcești, moșia Sturdzeștilor.

De teamă ca arhiva să nu fie confiscată, Titu Maiorescu, recent numit Ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice în Principatele Unite, întreprinde o călătorie la Cernăuți. Preia arhiva Hurmuzachi și o expediază în lăzi la București. Aici, se înființează o comisie de publicare formată din: D.A. Sturdza, Al. Odobescu, M. Kogălniceanu, T. Rosetti. În 1874, Ioan Slavici se mută de la Iași la București, devenind secretar al Comisiei pentru documentele Hurmuzachi. În martie 1876, Slavici a fost destituit de guvernul liberal, însă membrii din comisia documentelor s-au solidarizat cu el, acesta continuând să lucreze gratuit pentru împlinirea nobilei misiuni. În același an, sub supravegherea sa a apărut volumul VII, iar în anul 1878 primul volum al unei lucrări de istorie a lui Eudoxiu Hurmuzachi. Rămânând trei decenii în această funcție duce greul publicării documentelor, îngrijindu-se de traducerea din limbile pe care le cunoștea, alcătuirea indicilor volumelor și de tipărirea primei colecții de documente istorice fundamentale pentru istoria, identitatea noastră națională și afirmarea acestora pe plan internațional. Dovedind o concludentă pregătire istorică, prin activitatea sa în comisie, în 1882. Ioan Slavici este desemnat membru corespondent al Academiei Române, Secția de Științe Istorice și Arheologie.

Colecția Hurmuzachi, culegere de „**Documente privitoare la istoria românilor**” a fost publicată de Academia Română. Cuprinde 49 de volume, din care 12 conțin documente adunate de E. Hurmuzachi. Academia Română a completat Colecția Hurmuzachi cu multe alte documente suplimentare, continuându-se publicarea timp de aproape șapte decenii, până în 1942.

Documentele adunate de Eudoxiu Hurmuzachi care au intrat în Colecție, având drept limite cronologice 1218-1818, au fost publicate, așa cum am mai menționat, în 12 volume, cu următoarea ordine și respectiva îngrijire: VII (1876 - I. Slavici), VI (1878 - I. Slavici), II.1 (1880

– C. Esarcu, I. Slavici), IV.1 (1882 - I. Slavici), IV.2 (1884 - I. Slavici), V.1 (1885 - I. Slavici), V.2 (1886 - I. Slavici), III.2 (1888 - I. Slavici), II.1 (1891 - I. Slavici), VIII (1894 - I. Slavici), IX.1 (1897 - I. Slavici), IX.2 (1899 - I. Slavici). Ioan Slavici, secretarul responsabil al comisiei pentru publicarea documentelor, a depus o muncă enormă în sistematizarea documentelor și pregătirea lor pentru tipar.

Colecția Hurmuzaki i-a determinat pe istoricii din toate timpurile să poposească asupra uriașului fond de documente. Nicolae Iorga scria: „Se poate zice că niciodată o dezvăluire de izvoare n-avusese un caracter așa de măreț prin proporțiile ei și nu influențase într-un chip așa de hotărâtor, preschimbând tot, ca seria de volume care veșnicesc, înaintând neconținut, despicând negurile necunoașterii, numele baronului Eudoxiu de Hurmuzaki”. Tot la fel de apreciativ consemnează și profesorul Vasile Bumbac, admirator al fraților Hurmuzachi și luptător pentru unire: „Umbra măreață a baronului Eudoxiu de Hurmuzaki veghează tăcut de un secol și ceva la poarta istoriei”.

Pentru a ne salva istoria și neamul suntem datori să ne cinstim și să cunoaștem modelele veridice. În câmp psiho-sociologic, modelul este un tipar viu, care se fixează în subconștientul nostru și răzbate prin noi, prin faptele noastre. Eudoxiu Hurmuzachi este un exemplu care, nu numai că a schimbat istoria, dar a și creat-o. Un om, o familie, cea a Hurmuzăcheștilor, care au transformat istoria. Se pot scrie tone de hârtie de pseudo-istorie și pseudo-știință, și uneori un singur om poate modifica întregul lor eșafodaj. Hurmuzachi a luptat când Bucovina era sub talpa austro-ungarilor și a reușit. Lider al mișcării naționale, a izbândit să culeagă din arhivele imperiului austro-ungar tone de documente referitoare la istoria noastră. Aproape întreaga istoriografie modernă este scrisă având la bază colecția sa de documente. Despre munca lui titanică, D.A. Sturdza nota: „Lucra de 30 de ani la istoria românilor, fără ca să arate ce tezaur păstra, fără ca să facă cunoscut cum le-a prelucrat. El nu s-a putut bucura de laborioasele sale cercetări”. Erau peste 20.000 de pagini de manuscris, cu referire la cinci secole din istoria românilor, iar istoricii apreciază că Eudoxiu Hurmuzaki a realizat, prin devotament și jertfă ceea ce Nicolae Bălcescu considera că nu ar putea fi decât rodul unei societăți, care urma să grupeze pe cărturarii români cu preocupări istorice.

Colecția de documente Hurmuzachi, publicată cu titlu „Documente privitoare la istoria românilor” există în biblioteci din țară și din străinătate. O mare onoare și mândrie pentru Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” din Vaslui să dețină în fondul de publicații al instituției din 17 iunie 1979 (dată consemnată în Registrul inventar și Registrul de mișcare a fondului de publicații al bibliotecii) aceste Documente. Din păcate, colecția nu este completă, ci din cele 49 publicate, deține doar 36 de volume achiziționate de la Centrul de Librării București, Anticariatul nr. 9, la valoarea de 8650 lei.

Demersul nostru este atât un exercițiu de luciditate, un exercițiu de admirație față de măreția personalității înaintașilor noștri, cât și față de importanța Colecției Hurmuzachi, dar, nu în ultimul rând față de cei care au constituit Colecția în frunte cu marele scriitor și patriot Ioan Slavici. Suntem mândri de asemenea personalități ilustre și de astfel de documente. Avem datoria sfântă să le ocrotim, să le studiem cu nădejdea că românii vor ști să-și păstreze identitatea națională culturală și spirituală. Îmi exprim speranța că români asemenea lui Eudoxiu Hurmuzachi, frații săi, Ioan Slavici și toții cei implicați în această operă măreață mai sunt și azi,

iar munca lor va da roade la momentul potrivit. Români adevărați vor și mâine și întotdeauna cât va dăinui poporul român pe acest pământ.

BIBLIOGRAFIE:

Volumele „Documente privitoare la istoria românilor” din colecțiile Bibliotecii Județene „Nicolae Mănescu Spătarul” Vaslui

Manifestare culturală la Casa Cărții, februarie, 2025

FLORIN BURAGA

MEMORIA LOCULUI OAMENI ȘI LOCURI PE VALEA CUȚIGNEI

Greu îi dealul de suit, / După ce-ai îmbătrânit.

Coborând din tren în gara Bârnova, călătorul va urma pieptiș o cărare îngustă pe marginea unei râpe adânci și pe negândite ajunge la o șosea recent asfaltată în apropierea locului, unde era până nu demult o cabană de lemn. Numită odată Cabana Bârnova (zisă și a Tineretului), pe vremuri extrem de apreciată de ieșeni și de locuitorii satelor din vecinătate, astăzi aproape uitată. Ajuns sus pe platou își continuă drumul visător pe sub arborii plini de viață și imaginația lui o ia razna. Oare ce este mai plăcut decât să te pierzi într-o zi de vară în mijlocul unui codru cu triluri de păsări. Nu trece mult timp și ajunge la luminiș, pe neașteptate pădurea dispare și se deschide o largă priveliște până hăt departe spre renumita movilă numită a lui Burcel. Îi apare în față o vale largă străjuită de dealuri când mai domoale cu culmi rotunjite, când cu pante abrupte sub formă de cueste care susțin largi suprafețe structurale.

Blaga spunea că veșnicia s-a născut la sat. Nu știu ce să spun în legătură cu acest lucru. Dar eu știu că în trecut satul era centrul universului. Copiii aveau copilărie prin jocurile copilăriei care toate se desfășurau în curtea mare și încăpătoare din fața casei. Unde mai este acea curte în care aveai loc să întorci carul. A dispărut și odată cu ea și copilăria, pentru că toate jocurile copilăriei în acea curte mare se desfășurau. Sătul de stresul orașului, aglomerat și gălăgios, simți de multe ori nevoia să te refugiezi într-un loc liniștit și să uiți de grijile care devin copleșitoare. Și atunci îți amintești de locurile copilăriei și de poveștile bunicilor, de satul și jocurile copilărie, de o lume de vis la care te gândești cu nostalgie. Numai că, ce să vezi, odată ajuns nu mai recunoști locurile de altădată. Îți dai seama că nu mai ești în furnicarul urban și totuși nu ai ajuns acolo unde te ducea gândul, nimic nu mai este cum era. Totul, dar absolut totul ți se pare acum străin. Te uiți și zici că mintea îți joacă feste sau că ceva nevăzut, te-a condus pe un drum greșit în alte locuri și nicicum nu ai ajuns acolo unde ți-ai fi dorit.

Dintr-o dată realizezi că totul este schimbat: peisajul, aspectul satului, chiar și vremea, nimic nu mai este cum era odată. Te întrebi unde sunt drumurile pe care când mergeai ți se îngropau picioarele în stratul gros de praf? Unde sunt căsuțele mici ascunse sub verdele pomilor din grădini? De ce nu mai auzi larma copiilor? Seara nu te mai întâmpină pe drum cirezi de vite care ocupau toată lățimea drumului când se întorceau de la imaș. Nici oamenii nu mai vorbesc și nu se mai îmbracă la fel. Și imediat îți vin în minte versurile lui Topârceanu, gândindu-te că acel târgoveț ar vedea în fața lui fete „încălțate cel puțin”.

Cazi pe gânduri și instantaneu, parcă vezi în fața ochilor imaginea satului de altădată. Parcă vezi în fața ochilor ulițele satului, cu praf gros pe timp de vară sau troienite la vreme de iarnă. Vezi forfota de pe ulițe, cu cete gălăgioase de copii mereu veseli și țăranii îmbrăcați în haine simple, cele mai multe confecționate cu mâna lor. Îi auzi vorbind despre îndeletnicirile zilnice și necazurile inerente. Discuțiile lor, cu vorbe ticluite și pline de înțelesuri care de multe ori ne scapă... Te uiți prin împrejurimile satului și nu le mai recunoști unde sunt pâraiele cu apă

învolverată, uneori, din loc în loc cu bulboane în care copiii mari și mici se scăldau și prindeau pește (porcușori, zvârlugi, clean) în zilele toride de vară?

Toate acestea și multe altele au fost uitate. Chiar și cei mai în vârstă dintre săteni abia își mai aduc aminte de vechile tradiții și obiceiuri păstrate cu strășnicie de moșii și strămoșii noștri.

Doar trei persoane, din cele pe care le-am chestionat, Poenaru Cornel (70 ani), Matei Alexandrescu (86 ani) și Alexanru Vieru (95 ani) și-au mai adus aminte de un vechi obicei românesc „Luceafărul”, obicei care nu este amintit nici măcar în Monografia Comunei Tăcuta meșteșugit întocmită de regretatul învățător Ștefan Ciudin, dar nici în alte lucrări monografice ale unor localități învecinate. Cu ce-o fi vinovat frumosul obicei, mult așteptat de gospodarii satului de altădată, de nu-i luat în seamă de nici unul dintre prestigioșii autori de monografii? Ar fi cazul să lămurim puțin semnificația acestei tradiții care astăzi ni se pare cel puțin exotică.

Din discuțiile purtate cu Poenaru Cornel, Alexandrescu Matei și Vieru Alexandru, am înțeles că Luceafărul este o stea mai mică spre a fi mai ușoară, pentru că nu are coadă ca stelele cu care umblă băieții, ci are un mecanism la partea dinapoi făcut în felul următor: câteva perechi de bețe mai groase, cam de 30 cm lungime, cioplite în patru muchii, prinse câte două, la mijloc cu câte un cui, iar capetele fiecărei perechi sunt prinse de capetele altei perechi, iarăși cu câte un cui, așa fel că toate la un loc închipuie un lanț cu verigile rombice așa cum arăta în vremea copilăriei noastre cunoscuta jucărie „scara mâței”.

Două din cele patru capete rămase neprinse în cuie se înțepenesc bine în veșca luceafărului, iar celelalte două slujesc drept mănunchi, de care, cel ce vine cu luceafărul, după ce intră în casă și se oprește lângă ușă, apucă și când se depărtează, când se apropie cântând.

În timpul apropierei unul de altul a celor două mănunchiuri acea scară cu bețe împinge luceafărul chiar lângă icoanele ce stau pe peretele de la răsărit, iar în timpul îndepărtării mănunchiurilor unul de altul, ea se scurtează și luceafărul este tras lângă cel ce cântă și îl mănuieste în același timp.

Se pare că, nu copii umblau cu luceafărul ci oameni mari, chiar și bătrâni, care cântau cântece lungi, vechi și prea puțin știute de cei mulți, motiv pentru care ei erau întotdeauna bine plătiți, puși la masă și cinstiți cu băutură.

Alte două persoane (doar două dintr-un sat întreg), Caia Aurel și Horghidan Ion (ambii plecați de mult de printre noi), mi-au relatat despre un obicei de mult uitat „aprinderea zmeilor”. Povesteau ei, că în nopțile din preajma sărbătorii Paștelui, flăcăi din sat urcau pe culmea dealului Miclea undea o roată de car sau de căruță bine îmbrăcată cu fân era aprinsă și rostogolită pe panta dealului. Era zmeul care avea menirea să sperie și să alunge duhurile rele din sat. Se pare că obiceiul s-a pierdut de mult, pentru că tot ei susțineau că amintirile despre zmei sunt din anii fragezi ai copilăriei. La vremea când au ajuns, la rândul lor, și ei flăcăi, în sat deja nu mai trimitea nimeni de pe dealuri, zmeii, care cu flăcărilor lor feroase să alunge duhurile cele rele din sat.

Un lucru este clar și te întrebi, oare mai este ceva veșnic, fie și la sat, dacă toate comorile moștenite de la bunii și străbunii noștri au pierit sau în cel mai bun caz abia mai licăresc în amintirile noastre: portul și limba de odinioară, aspectul satului cu sărbătorile și tradițiile lui multiseculare (hora satului, claca și multe altele), vechile meșteșuguri practicate în gospodăriile țărănești? Până și agricultura care era principalul mijloc de subzistență nu mai este ceea ce a fost odată. Oamenii vrednici și gospodari, buni lucrători și administratori ai pământului au îmbătrânit sau au plecat de mult în lumea celor dreپți. Foarte mulți tineri cu putere și dorință de muncă, au

fost nevoiți să plece din țară și să părăsească prin țări străine cu speranța unui trai mai bun pentru ei și pentru familiile lor rămase în țară.

Și totuși un tezaur inestimabil mai păstrează încă satul românesc. Este toponimia (nume de sate și orașe, locuri, păduri, ape, dealuri ș. a.) care ne aduce mereu aminte de multe lucruri și fapte petrecute cu zeci și sute de ani în urmă, multe din ele date uitării, (nici cei mai bătrâni oameni ai satului nemaivorbind despre ele). Și totuși acest tezaur neprețuit stă mărturie și ne aduce aminte istoria nescrisă a acestor locuri. Este un fel de oglindă a vremurilor de demult. Din acest motiv este necesar, să ripostăm într-un fel sau altul atunci când, cu voie sau din neștiință autoritățile statului modifică toponimia locală. Vom vorbi despre aceasta mai târziu, pentru că de multe ori, prin astfel de modificări ale toponimiei este sărăcit chiar vocabularul limbii române (și așa lovită), în ultimul timp, de abundența de neologisme inutile.

GLASUL PAREI

Niște bunistrăbuni cândva,
Trăitori prin cotrova,
Tot mirându-se cum saltă
Para focului, înaltă,
Țintitoare, ne-ncetat,
Cătră susul căutat,
Cât la ea se încălzeau,
Auzeau și auzeau
Din bârdanurile ei,
Zorzonate cu scânteii,
Glăsușor nedeslușit
Zvâcnitor... zurliu ieșit
Ca ceva ce cale n-are
Pe gramaticești ogoare.
Taina parei s-o cunoască,
Înțelesul să i-l pască,
Spre atâta năzuia
Și se tot bâstăcăia,
Într-un dor, într-o căldură,
Harnica obșteasca gură
Când se încăpățâna,
La prilejuri s-ngâna,
Ba cu “du” și ba cu “da”,
Sunetul pe care-l da,

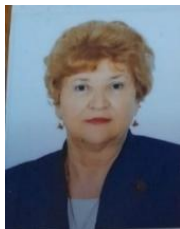
Pare, slobod să se ducă,
Iute ca și o nălucă,
Înspre larguri tot mai
multe,
Firea-ntreagă să asculte,
Veselă, pe unul care,
De se naște, el și moare,
Numai dacă nu-l înhață,
Minte ageră, isteată.
Să-l închege-n feleșaguri
De cuvinte prin meleaguri

Între ele depărtate,
Osăbit înveșmântate
Cu ce țărna lor hrănește
Până de se pârguiește,
Cu mai câte bunătați,
Nadă-s la străinătăți.
Prea demult, ca și acum,
Ce urechea culegea,
Gura pururea dregea,
Lesne se pricepea dară
Că glăsucul cel de pară
Fi-o-ar prizărit în doale,
Dacă vajnice vocale
Nu le-ar fi uns cu tărie

Și coloratura vie,
Pentru ca ușor să poată
Din cărnita lui să scoată
Niște sprintene cuvinte
Plutitoare-n miruri sfinte
Cum, spre pildă,
“dudăiește”
Ce, pe geruri mari,
domnește
În vorbirea mării gloate
Răspândită prin vechi sate
Unde cheamă voioșia,
Dăinuie cuvioșia;
Cum și multe nume,
pâlcuri
Purtătoare de noi tâlcuri
Între ele rudenite
Ca fiind, pe rând, pornite
Toate din același loc:
Pălălaia unui foc.

Costache Buraga
Dăneștii Vasluiului, 1993

RODICA MURGU

Pe toți ne-a crescut Bunica,
Acum nu mai poate,
Dragi părinți, nu vrem nimica:
Veniți! Vom vorbi în șoapte.

AU PLECAT

Părinții dragi au plecat
Ca alții prin lume...
Cât căsuța ne-au lăsat
Pentru bani și-un nume.

Ochii Bunei au vărsat
Lacrimi cu găleata
N-am vrut să ne fi lăsat:
Îl iubesc pe tata!

Orice zgomot auzeam
Dezbrăcați, desculți la poartă,
Ne îmbrânceam fără să vrem
Să-l vedem venind odată !

Împreună am lucrat
Noi, mai mult în joacă ;
Copăceii mici am plantat,
Fructe-ncep să facă...

Decât timp nu i-am văzut,
Dorul mă doboară.
Pomișorii au crescut...
Rar mă joc pe-afară.

Uneori mai privesc
În curte pomișorii;
Anii au trecut, eu cresc,
Doar cu frățiorii...

AȘ VREA

Să pot să dau timpu-napoi
Să sar prin bălți și prin noroi
Direct, prin marile băltoace
Ce bine-ar fi, să pot timpul a-l întoarce.

Și aș călca direct în lege
Cu toți și toate m-aș întrece
Așa făceam când eram copiliță
Ce dacă eram udă și murdară pe rochiță?

În drum, să fac harbujii din praf
De coada mâței, să mai leg câte-un canaf
Cu broaștele prinse din baltă
Legate de picior, să sar coarda-n ogradă.

Și-n balia, din vie, cu apă la soare
Să pun broscuțele, cu mine-n scăldătoare
Și-n plasa cea de rafie, să le usuc
Pe frânghia legată, pe creanga de sub nuc.

Boboci de gâscă, rațe să îi prind
De pieptul meu să nu-i desprind
Din palma mea de copiliță
Să ciugulească iar câte-o bobită.

De toate azi cu drag îmi amintesc
Copilărie, ce mult aș vrea să te-ntâlnesc !

ELENA BUTNARIU

FEMEILOR

Să fiți gingașe și curate
ca nuferii albi
deschiși pe ape
volburate.

Să fiți tari și puternice
ca florile de câmp
rămase drept
în vânt.

Să fiți libere și veșnice
ca viața nouă
în perpetuă ivire
și împlinire.

Să fiți frumoase și iubite
ca tot ce-i sfânt
pe-acest imens
Pământ.

Fiți voi însevă!

MAMA

Suflet dăruit
și împărțit
trupurilor
nevinovate
nou create.

Sânge clocotitor
dat pentru viitor
urmașilor ei,
spre o viață lină,
cât mai senină.

Hrană vie
celor ce învie,
îndelung
răsfăț plin
celor ce vin.

Dragoste nerăvășită,
împărtășită
spre bucuria
simțirii vieții
eternității.

Efemeră putere,
cu acea durere
resimțită,
învinsă cu greu
mereu, mereu.

FEMEII

Strălucește cât poți în clipa aceasta
din Univers.

Simte mereu că trăiești secunda
din Veșnicie.

Uită întunericul care ar putea să
vină din Neant.

Și, mai ales, îngrijește sufletul sângelui
care viețuiește alături.

Fii fericită!

REMEMBER

În gândul meu
râde pruncia.
Mai văd
ograda cu fântână,
iar nucii ca odinioară
îmi trimit multă căldură.
În casa de pe deal
era lumină,
iubirea sufletu-ți
înconjura.
Pe prispa casei
mama și cu tata
bucuria-n ochi
adăposteau.
Acele vremi pierdute
sunt
în valuri estompate...
Doar amintirile
mai curg
și sunt nenumărate!

ZBOR ALB

Inima mea
o Pasărea Paradis
cu aripile prelinse.
În penele ei curcubeu
îmi ascund iubiri și vise
cu irizări înrourate,
raze pentru noi portaluri
în euforia zborului.
Din naveta-mi albă
cu arabescuri aurite,
firul memoriei desface

CLEMENȚA VASILICĂ-CIUBOTARIU

ani petrecuți
survolând ușor,
iar tu-mi întinzi o mână
din depărtări nebănuite.

SURPRINȘI ÎN UNIVERS

Viața o poruncă ce surprinde,
clar de lună pe cascade de argint.
Are ghidul o lumină
prin al karmei labirint.
Cum ivirea-i glas de veste,
drumul urcă spre zenit
când apusul blând sihastru
ne cheamă cu-n „Bun venit!”
Am vâslit pe valuri pline,
foc de aștri am iubit.
Pe aburul Terrei noastre
plutim către infinit.

CĂLĂTORIE

Timpul să nu mă alunge,
la braț cu el vreau să merg
să colind cu ochii minții
de la țărmuri în țării.
Calea ce mi se așterne
s-o străbat în patru zări,
trecerea fiind-mi speranță,
iar iubirea gândul meu.
Când în zori se-nchide noaptea
galaxii încă străbat...
De la drumul cu lumină
niciodată nu m-abat.
Ce n-aș da într-o secundă
să pot spațiul anula.
Să adun din larga lume
tot ce m-ar înnobila.
Spun și timpului s-oprească...
El zâmbește cam stingher.
Blânda Rază m-ocrotește
cu adâncul ei mister.

VASILE RUȘEȚI

DOI TITANI: MIHAI EMINESCU ȘI MATEI MILLO

Întâlnirile poetului nepereche Mihai Eminescu cu marile personalități ale vremii au fost detaliat studiate și consemnate de către cercetătorii operei și vieții sale de-a lungul timpului. Acestea reprezintă importante repere în mai buna cunoaștere a personalității poetului național. O astfel de întâlnire memorabilă pe care a avut-o Mihai Eminescu cu oamenii de seamă ai epocii sale a fost cea cu actorul și dramaturgul Matei Millo. În acel moment, adolescentul Mihai Eminescu era sufleur în trupa lui Mihail Pascaly din care făcea parte și Matei Millo.

Matei Millo, deși era nepotul lui Matei Milu (1756-1801), a celui mai mare poet al Moldovei din epoca sa, nu s-a făcut remarcant în poezie, ci a ales ca să se desăvârșească în teatru. Și se pare că această întâlnire a celor doi viitori titani a avut un impact mai mare pentru Mihai Eminescu decât pentru Matei Millo. Pentru că Eminescu se îndrăgostește de teatru și nu Millo de poezie.

Întâlnirea dintre Mihai Eminescu și Matei Millo a avut loc la Arad, la Teatrul Hirschl, între 1-27 august 1868, perioadă în care erau programate șapte spectacole la care s-au adăugat încă două la cererea publicului. În cadrul turneului s-au jucat următoarele spectacole "Doi profesori procopsiți și neprocopsiți", "Mihai Viteazul după bătălia de la Călugăreni", "Poetul romantic", "Voinicios dar fricos", "Ștregarul din Paris", "Orbul și nebuna". Legenda spune că publicul a cântat în debutul primei zile a reprezentațiilor: „Azi e zi de sărbătoare, să ne veselim”. Sărbătoarea publicului era prilejuită de venirea în Arad a primului ansamblu teatral român care a susținut reprezentanții în Transilvania. Spectacolele trupei lui Mihail Pascaly s-au jucat în perioada 1-19 august 1868, însă au rămas la Arad până pe data de 27 a lunii august pentru că soția lui Mihail Pascaly născuse de curând. Și din acest motiv, în timpul turneului, familia Pascaly a fost nevoită să locuiască la hotelul Crucea Albă, actualul hotel Ardealul, restul trupei printre care și Eminescu fiind găzduiți la casa avocatului Ioan Popovici Desseanu, situată pe strada care astăzi poartă numele, la numărul 2. Casa avocatului Ioan Popovici Desseanu reamintește călătorului de astăzi de acest grandios turneu prin intermediul unei plăci: „În această casă a locuit între anii 1860-1892 avocatul Ioan Popovici Desseanu (1831-1892) lider al Mișcării Naționale Române. Publicistul Iosif Vulcan l-a întâlnit aici pe poetul Mihai Eminescu cu ocazia turneului trupei teatrale a lui Pascaly august 1868.” Acest turneu a fost sintetizat foarte bine de prof. univ. dr. Ion Iliescu în volumul „Periplu împreună cu Mihai Eminescu”: „Așadar, trupa lui Pascaly și Eminescu au împlinit, în vara anului 1868 o înaltă misiune socială. Prin teatru s-a afirmat ”sublima idee de naționalitate”. Prin scenă sufletul românesc s-a cununat cu aspirațiile cele mai înalte ale istoriei noastre.”

Ținând cont de aceste circumstanțe, cu siguranță Mihai Eminescu și Matei Millo și-au vorbit și cu siguranță au împărtășit idei, fiind doi intelectuali dar, mai ales, doi naționaliști. „Junele” Eminescu a fost cu siguranță impresionat și marcat de talentul actoricesc al lui Matei Millo și a colegilor săi din trupă. De altfel, Mihai Eminescu nu a fost doar sufleur la teatru ci chiar și un figurant de ocazie... Ori, în cadrul turnelului, s-a jucat și piesa scrisă de Millo „Poetul romantic”. De aceea, nu cred că întâmplător, după acest turneu Mihai Eminescu a început să

publice articole despre teatru și în perioada studiilor de la Viena a făcut primii pași în dramaturgie cu poemele dramatice "Mira" și "Decebal", urmate de drama "Alexandru Lăpușneanu", tabloul dramatic într-un act "Andrei Mureșanu", ș.a.m.d. Posibil deci ca personalitatea și talentul lui Matei Millo să-i fi sporit dragostea pentru teatru lui Mihai Eminescu, Millo putând constitui un model. Mai ales că ambii scriitori au fost adepți ai teatrului în versuri.

Posibil Mihai Eminescu s-a mai întâlnit și din postura spectator și jurnalist cu Matei Millo. În acest sens, în urma succesului avut cu piesele "Paracliserul", "Paraponisitul" și "Treizeci trei mii de franci" din stagiunea 1878-1879, ziarul conservator Timpul, la data de 20 februarie 1879, publica următoarele: «Aseară Duminică d. Matei Millo a jucat din nou cu toată verva neistovită rolul lui Jean Grivel în piesa „Treizeci și trei de mii de franci. Seara de ieri a fost cu totul excepțională în stagiunea de estimp a teatrului românesc. Înc'odată am putut constata cu durere că în locul lui Millo nu va veni nimenea care să-i ajungă la umăr, necum să-l întrecă. Talentul de caracterizare, bogăția nimicei, ușurința mișcărilor, vorbirea atât de naturală și atât de spirituală încât se pare o improvizățiune momentană, toate calitățile acestea care îi dau bătrânului artist o netăgăduită superioritate și o dominare deplină a scenei, nu sunt ajunse de nici... (urmează un rând strigat de tipograf - n.n.)».

Nu există informații clare că autorul textului de mai sus ar fi Mihai Eminescu, dar ținând cont ca poetul a activat și ca jurnalist la ziarul Timpul între anii 1877-1883 și având în vedere aprecierea sa pentru marele actor, cred că această informație nu ar fi hazardată. Și mai cred cu tărie că Mihai Eminescu și Matei Millo s-au mai întâlnit și cu alte ocazii însă istoria nu le-a reținut. Întâlnirea celor doi titani ai culturii este una de referință pentru că Mihai Eminescu a devenit părintele poeziei românești, iar Matei Millo unul din promotorii teatrului românesc și fără doar și poate primul mare actor român. Ar fi o greșală să-l vedem doar ca actor, fiind și un neobosit deschizător de drumuri în dramaturgia românească; de altfel el este cel care a pus piatra de temelie a teatrului de revistă. Ambii sunt de fapt promotori ai literaturii moderne, niște inovatori în domeniile lor, niște martiri pe altarul culturii românești. Nu degeaba serbăm pe data de 15 ianuarie Ziua Culturii Naționale o dată cu aniversarea lui Mihai Eminescu. Dar, la fel de bine am fi putut-o aniversa odată cu aniversarea lui Matei Millo pentru că și acesta a fost genial. Poate am putea să și punem semnul egalității între Mihai Eminescu și geniul dramaturgiei românești...

Sunt multe similitudini între Mihai Eminescu și Matei Millo, amândoi fiind din aceeași zonă geografică a României, respectiv zona Moldovei. Amândoi puteau alege, la valoarea lor, să rămână ca să se afirme în alte țări, însă, din patriotism, au preferat să rămână acasă slujind pe meleagurile natale. Cei doi oameni de cultură și-au pus amprenta pe orașul Iași, Mihai Eminescu prin parcul Copou și Matei Millo prin Teatrul Național Iași, (care astăzi poartă însă) numele dramaturgului Vasile Alecsandri. Amândoi ne-au dat o frumoasă lecție pe care posibil nu o înțelegem pe deplin nici măcar astăzi...

Interesant este că, Mihai Eminescu a fost sufleur într-o trupă de teatru pe vremea când Millo era mare actor iar Millo deși poet, nu a ajuns niciodată la gloria poetului Mihai Eminescu. Prin urmare, Eminescu a fost un om de teatru și un mare poet, iar Matei Millo a fost și poet dar, mai mult, un mare om de teatru!

SOLO ROTENSTAIN

POVESTE CU TÂLC...

Eram student în drept la Paris, acum treizeci de ani. Tânăr, încrezător și plin de speranțe, îmi purtam poezia prin saloane, cucerind cu câte un madrigal ori serenadă, răsfățat de prieteni și iubit de femei.

Într-un sfârșit de toamnă, o minunată zi parisiană cu irizări albastre peste cupole, poduri și turla de biserici, am pornit să-mi plimb nostalgia în minunea parcului de la Versailles. Căutam prilej de inspirație pentru un poem ce mă frământa de mult. Mă așezai pe o bancă.

Începuse să se întunece.

Deodată apărui, venind încet din zare pe alee, o siluetă feminină, grațioasă, cu pasul moale, fără de cadență. S-a apropiat și dând ușor din cap m-a întrebat dacă se poate așeza pe aceeași bancă. Apariția ei neașteptată mă tulburase adânc. Era frumoasă, foarte tânără.

O rază de soare întârziată pe fruntea-i albă dădea părului auriu reflexe de cenușă, iar ochilor albaștri licăriri de mare. Ea, cea dintâi, a rupt tăcerea. Avea accentul francezilor meridionali.

– Sunteți parisian?

– Nu, mademoiselle. Mă aflu la Paris doar pentru studii de drept. Sunt totodată un modest poet. Am venit la Versailles ispitit de acest sfârșit de toamnă, cu frunze moarte și alei singuratece.

– Atunci sunteți de undeva din provincie?

– Nu, domnișoară. Cu mult mai departe.

– Străin?

– Da.

– Din ce țară?

– Din România.

– Ești român, domnule? izbucni „franțuzoaica” în cea mai perfectă românească, ridicându-se de pe bancă, parcă împinsă de un resort.

– Dar este imposibil! Și eu sunt tot româncă, domnule, studentă în litere la Sorbona.

Am rămas încremenit. Întâmplarea era într-adevăr extraordinară. În pustiul parcului de lângă Paris, să se întâlnească într-un sfârșit de toamnă doi oameni, singurii vizitatori rătăciți la întâmplare dintre milioanele de vizitatori ai Parisului și aceștia să fie amândoi români. Pe vremea aceia compatrioții din Franța se puteau număra pe degete.

Înserarea ne surprinse pe aceeași bancă, vorbind ca niște prieteni vechi. Sunt însă sigur că gândurile noastre se încrucișau în vârtoarea acelorași ispite. Sunt sigur că dorințe nemărturisite își făceau loc în mintea ei de fată, ca și în mintea mea năvalnică, tinerească.

Apoi complice ne era și noaptea, singurătatea, întâmplarea. Răsărise luna și lumina-i argintie se reflecta misterios pe oglinda lacului ce tremura la fiecare frunză căzută. Am încercat să-i cuprind mâna. Nu s-a împotrivit. M-a lăsat câteva clipe să o mângâi. Era caldă și mătăsoasă. S-a ridicat deodată de pe bancă, spunându-mi hotărât:

– E foarte târziu și mă așteaptă gazda.

– Ai dreptate. Să plecăm.

După o oră trenul ne lăsa în gara Parisului.

– Când te mai văd? o întrebai plin de speranțe.

– Lăsăm întâmplarea să decidă. Astfel cum a făcut minunea de a te găsi în parcul de la Versailles, sunt sigură că te voi întâlni într-o bună zi și pe străzile Cartierului Latin, pe scările facultății, ori la galeria vreunui teatru.

Avea dreptate. Era mai romantică viziunea ei decât dorința mea acută, nerăbdătoare.

Trecură zile, trecură luni întregi, și nu am mai văzut-o. Glasul ei grav și cald mă obseda. Mă urmărea lumina ochilor ei albaștri și fruntea de vis. Zadarnic îmi alerga privirea pe bulevarde, prin stații de tramvai și parcuri, zadarnic cercetam figurile trecătorilor grăbiți.

Amintirea ei mă ispitea ca o muzică tulburătoare, ca o simfonie neterminată. Dar în zadar. Fata din grădina Versailles-ului dispăruse pentru totdeauna...

La capătul celor trei ani de studii, cu diploma de licență în buzunar, o porneam înapoi către țară.

Numit în magistratură într-o comună din județul Muscel, am fost promovat după aceia judecător de ocol la Constanța și, mai târziu, procuror la Buzău. Trecuseră douăzeci de ani de la venirea în țară.

Tinerețea rămăsese în urmă, departe. Părul la tample încărunțise, iar chelia strălucea întocmai ca acum. Studentul de odinioară devenise domnul rotofei de astăzi, cu monoclu, baston și pretenții.

Într-o seară m-am pomenit invitat pe neașteptate în casa administratorului financiar împreună cu câțiva colegi de tribunal. Lume multă, lumină, dans, veselie...

În mijlocul tumultului, auzul îmi fu atras de un glas ce îmi părea familiar. Erau niște noi veniți, salutându-se cu gazda.

M-am întors curios să-i văd. Un colonel cu soția. S-au făcut prezentările.

– Procurorul Cincinat Pavelescu.

– Doamna și Domnul Colonel M.

Doamna păli subit, lăsând să-i scape o ușoară exclamație de surpriză. Vădit tulburată, în neputința de a se stăpâni, cu fața îmbujorată de emoție, m-a întrebat în franțuzește:

– Nu mă recunoști? Oare părul cărunț și ochelarii să mă fi schimbat atât de mult în douăzeci de ani?

Adresându-se soțului, îi spuse ascuzându-și cu greu neliniștea:

– Știi... îți amintești că ți-am mărturisit... despre întâmplarea aceea atât de bizară de la Versailles. Este domnul... de care îți povesteam...

Colonelul a surâs binevoitor și s-a depărtat discret, lăsându-mă în tovărășia doamnei. Ne-am privit îndelung, mișcați, învinși de povara celei mai grele amintiri: tinerețea.

Îmbătrânisem amândoi. Apoi, cu liniștea glasului moale, același ca și pe vremea când îl ascultam înfiorat în înserarea albastră a parcului de la Versailles, mi-a povestit în fraze întretăiate, simple, existența ei de atunci și până acum. Ducea o viață liniștită, având trei copii, un soț bun și devotat. Băiatul cel mai mare era student, precum fusesem și noi odinioară, când ne-am cunoscut.

Cu păr cărunț, cu fața încă frumoasă, dar lipsită de strălucirea de altă dată, părea o mică burgheză resemnată, privind viața prin lentila ochelarilor, figură episodică desprinsă din romanele cu subiecte provinciale.

Când a sfârșit de povestit, boabe mari de lacrimi i se rostogoleau pe obraji. I-am strâns mâinile, am vrut să-i vorbesc, dar nodul din gât nu m-a lăsat să-i spun tot ce gândeam.

S-a dus apoi senină, ca după spovedanie, să-și regăsească soțul. M-am strecurat nevăzut de nimeni și am ieșit în stradă. Eram tulburat și aerul nopții îmi făcea bine.

Ajuns acasă, în singurătate, am luat condeiul scriind în amintirea celei din parcul de la Versailles, răscolitorul vers al unei tinereți apuse, această superbă poezie:

„Îți mai aduci aminte, Doamnă?

Era târziu și era toamnă

Și frunzele se'nfiorau

Și tremurau în vântul serii

Ți-aduci aminte și de seara

Cu-amurgu'acela violet,

Când toamna-și acorda încet

Pe frunza-i galbenă, chitara.

Pe lac ce'n lună s'argintase

Încet o lebădă trecea

Și pata-i albă se pierdea

În noaptea care se lăsase.

Era târziu și era toamnă

Îți mai aduci aminte, Doamnă?”

La cimitirul Bellu, pe soclul bustului ce împodobește mormântul lui Cincinat Pavelescu, prietenii lui au pus să se graveze în piatră întrebarea unui singur vers atât de drag Maestrului:

„Îți mai aduci aminte, Doamnă?”... - (*Cincinat Pavelescu*)

Sursa: internet

SOLO ROTENSTAIN

GICĂ PETRESCU – O VIAȚĂ DEDICATĂ CÂNTECULUI

Motto: „*Muzica a fost adevărata mea dragoste.*” - Gică Petrescu

Gică Petrescu s-a născut în data de 2 aprilie 1915, **La margine de București** acolo unde întâlnea **Cele mai frumoase fete**. Era prietenul nostru al tuturor, iar celor cărora le plăcea să petreacă le oferea din inima sa mare cu atât de mult drag **Cântece de voie bună**. Tatăl său era contabil la Poștă, cu studii superioare la Geneva, iar mama sa era casnică, crescută la Paris. În anul 1915 avea să li se nască unicul lor fiu, Gheorghe, cel care avea să devină cel mai iubit și cel mai popular

cântăreț al românilor, supranumit de generații la rând “**nemuritorul Gică**”. Crescut într-un mediu intelectual, Gică studiază muzica, de mic, sub îndrumarea mamei și apoi cu profesori specializați.

În anul **1930**, pe când era elev al liceului “Gheorghe Șincai”, cântă într-un ansamblu vocal la chitară și vocal. La 15 ani urcă pentru prima oară pe scenă, iar la o serbare este descoperit de compozitorul Ion Vasilescu, care îl duce la Radio, unde cântă cu reputatul pianist și dirijor Iulian Ghindă. În urma unei suferințe discrete, mama sa moare.

Gică Petrescu face doi ani la Drept, dar părăsește studiile juridice în favoarea muzicii. Decât să ajungi un avocat mediocru, mai bine apucă-te serios de muzică. Un strop de talent, n-o să-l înveți la seminar, în nici o facultate. Cultivă-l și folosește-te de el! – îl sfătuiește tatăl său.

Primul “contract de diseur” îl are la grădina restaurant *Princiar* de pe șoseaua Kiseleff, unde cântă cu maestrul Fănică Luca. Are un repertoriu de 60 de cântece, tangouri și române.

În 1933 este angajat oficial ca solist vocal, la localul de lux occidental *Galleries Lafayette* cântând cu Orchestra James Cook. Patronul, dl. Schwartz, îi confecționează două costume elegante pentru zi (alb) și seară (bleumarin). Are 18 ani și cu mult curaj atacă eșalonul de aur al idolilor de atunci ai scenelor din localurile de muzică, răsfățații de public și de presă: Cristian Vasile, Titi Botez sau Jean Moscopol. În 1936 tatăl său, Dumitru Petrescu, este imobilizat la pat de paralizie. Gică Petrescu rămâne unica sursă financiară. Are 21 ani. Apt de serviciu militar, este recrutat la Regimentul I – Vânători de gardă, dar decazarmat. Figurează în programele de Radio. În 1937 numele Gică Petrescu se impune tot mai mult. Afișele elegantului Cazinou de Sinaia îl anunță cu litere uriașe, ca solist în orchestra de jazz a lui Dinu Șerbănescu. Supus unui examen sever, este admis sub pseudonimul George Petrimi. Înregistrează pe plăci de patefon pentru casele de discuri Columbia, Odeon, His Master’s Voice, producători celebri în epocă. Întâlnirea cu marele muzician Dinu Șerbănescu e decisivă profesional. Descoperă că romanța este limba sa maternă. După câțiva ani revine la numele Gică Petrescu.

În 1938 în România ia ființă **Casa de discuri și fabrica Electrecord**. Gică Petrescu va colabora decenii la rând, înregistrând cântece de muzică ușoară, române, cântece populare și de petrecere. În 1939 este invitat în Germania, într-un turneu de înregistrări. Va avea un repertoriu vast cuprinzând numeroase ritmuri: tango, rumba, foxtrot și charleston. Gică Petrescu este succesor al Mariei Tănase pe estrada restaurantului “Neptun” din Piața Buzești, unde cântă cu orchestra violonistului și dirijorului Victor Predescu. În ultimii ani de pace, Gică este tracasat de contracte solicitante. Face o alegere judicioasă, cântând numai piese ale celor mai mari compozitori și dirijori ai timpului și apare pe scenă alături de cei mai agreați actori ai vremii. În anii 1940-1944 cântă pe scenele teatrelor Gioconda și Savoy. Începe războiul. Este mutat la regimentul IV Moto din Străulești. Aleargă zilnic între regiment, Radio pentru „Ora răniților”, concertele cu Dinu Șerbănescu, estrada unui restaurant, scena Teatrului de Revistă și spectacolele cu răniți. Este anunțat uneori cu grad militar “fruntașul Gică Petrescu” alături de Trestian Antonescu, Silly Popescu, Nae Roman, Titi Botez, și Constantin Tănase.

Își afirmă calitățile de actor pe scena Teatrului Comic alături de H. Nicolaide și o pleiadă întreagă de compozitori, textieri și cântăreți adulați de public și presă.

Un turneu de 70 zile prin țară cu spectacolele “*Frate cu dracul*”, “*Luna știe, dar nu spune*” (cu aluzii politice) îi sporesc popularitatea în țară. Cântă în zeci de concerte ale formației Jean Ionescu, prezentate de comicul Nae Roman și alături de pianistul Gaston Ursu. Este angajat de Ion Vasilescu la “Alhambra” și apoi la “Gioconda”. Lansează zeci de cântece, rămase populare până în ziua de azi.

În 1953 cu ocazia “Festivalului Internațional al Tineretului” de la București, la Teatrul Savoy are loc “Concertul popoarelor”. Gică Petrescu cântă, cu mare succes, piese în câteva limbi străine, multe din repertoriul Yves Montand. În 1956-1959 “Concertul popoarelor” trece Nistrul, într-un lung turneu în Uniunea Sovietică, cu Ion Dacian, Trio Grigoriu, Florian Dorian etc.

Rămâne credincios Teatrului de Revistă “Constantin Tănase” la sălile Savoy și Victoriei 174, alături de Dorina Drăghici, comicul Mircea Crișan, Horia Șerbănescu și Radu Zaharescu. Începe o serie de turnee în străinătate.

În 1960 apare în emisiunile Televiziunii Române. Cu timpul popularitatea sa crește exponențial, până la statutul de legendă vie. În anul 1963, la casa de discuri Electrecord, apare Cd-ul *Cîntece de pahar*. În anul 1964, primește distincția de **Artist Emerit** al Republicii Populare Române pentru “merite deosebite în activitatea desfășurată în domeniul teatrului, muzicii și artelor plastice”. În perioada 1965-1967 are cel mai important turneu – două luni în Franța la Paris (1965), pe scena music-hall-ului “Olimpya”, alături de Stela Popescu și Mircea Crișan.

Urmează turnee în Israel, alături de Florin Piersic, Doina Badea, spectacole luate cu asalt de numerosul public provenit din România. În anul 1967, la casa de discuri Electrecord, apare Cd-ul *Lume, lume*. În anul 1968, primește Ordinul **Meritul Cultural clasa a II-a**. În același an, casa de discuri Electrecord îi oferă Discul de Aur și apare Cd-ul *La margine de București*.

În deceniul următor apar Cd-urile *Gică Petrescu, Cîntece de petrecere, Cîntece de voie bună, Tangouri célèbre românești, Tangoul veșnic tânăr, Hai să dansăm și Hai noroc și iar noroc*.

Lansează noi șlagăre pe scena Festivalului de Muzică Ușoară de la Mamaia, timp de mai multe ediții. Între 1982-1987 participă la Festivalul “Crizantema de aur”, de la Târgoviște. Realizatoarea TV Florentina Satmari îi propune un recital. Alături de trupa lui George Carabulea dovedește o excepțională știință a artei interpretative muzicale și actoricești. Urmează premiera la Teatrul Constantin Tănase, “*Nimic despre elefanți*”, un spectacol scris special pentru doi protagoniști: Gică Petrescu (în prag de 70 de ani) și Nicu Constantin. Spectacolul s-a jucat doi ani consecutiv cu casa închisă, în el Gică Petrescu interpretând cuplete pline de haz. Are loc la cinematograful “Scala” premiera filmului biografic “*Muzica e viața mea*”, în regia lui Iulian Mihu.

În 1989, în noaptea dintre 30 august spre 1 septembrie, în urma unui stop cardiac, moare soția, Cezarina. O parte din el moare odată cu ea. Până în ultima clipă, Cezarina i-a fost alături lui Gică Petrescu. O carieră fructuoasă și o căsnicie împlinită, povestea de dragoste dintre cei doi este una dintre cele mai frumoase din istoria muzicii românești.

Gică a întâlnit-o pe Cezarina Moldoveanu la Teatrul de Revistă. Avea pe atunci 35 de ani, iar familia acestuia nu-și dorea o femeie divorțată. Cezarina fusese căsătorită cu Pichi Vasiliu. Fiind dragoste la prima vedere, Cezarina a vrut să abandoneze medicina și să înceapă să lucreze la teatru. Tatăl Cezarinei a fost oripilat de alegerea fiicei lui. Pe de altă parte, Gică a fost sfătuit să-și ia o soprană din cercurile bucureștene. Cu ce folos, dacă inima fiului era deja a Cezarinei?

Viața celor doi a reprezentat o conexiune pe toate planurile. Cei doi n-au fost doar un cuplu, ci și o echipă solidă. Ea îi scria textele, se ocupa de repertoriul artistului, de contacte, dar și de garderobă și aspectul fizic. Ea era cea care îi vopsea părul. Cezarina a fost singura femeie care îi îmbrățișase spațiul intim în totalitate.

După 34 de ani, iubita lui soție s-a stins din viață. Disparația ei l-a schimbat pe artist și l-a afectat profund: „*O vreme, ori de câte ori cântam în public, îi căutam privirea în sală, dar nu mai exista decât adânc îngropată în sufletul meu.*”.

O perioadă nu mai urcă pe scenă și pe micul ecran, făcând efortul de a-și păstra cota de strălucire, dar cochetăria cultivată de Cezarina va păli din an în an. În 1993-1995 apare cartea biografică **“Viața și cântecele lui Gică Petrescu”**, scrisă de compozitorul și muzicologul George Sbârcea, având ca bază de documentare caietele, albumele, afișele și fotografiile strânse cu devoțiune de tatăl artistului.

La 84 de ani, semnează un contract de înregistrare a 3 CD-uri cu cele mai dragi melodii cântate în toată cariera sa. În 2003, pe 5 mai primește la Palatul Cotroceni **“Steaua României în grad de cavalier”**.

În 2004-2005 apare tot mai rar în public. Bolnav, se autoizolează într-o singurătate în care admite doar 4-5 prieteni foarte apropiați.

În anul **2006**, luna februarie, Marius Tucă îi dedică în Jurnalul Național o Ediție de Colecție.

Duminică 18 iunie 2006, ora 18.00, în cadrul galei „Premiile muzicale Radio România Actualități” a fost programat și un premiu special (**„Cântecul e viața mea”**), dedicat lui Gică Petrescu. Cântărețul a murit chiar în dimineața aceleiași zile. Cu toți am lăcrimat pe data de 18 iunie 2006 atunci când **Eternul Gică** trecea în neființă. Corpul a fost depus, pentru trei ore, în foaierul Sălii de Concerte a Radiodifuziunii Române, unde sute de oameni au venit pentru a-i aduce un ultim omagiu, iar ulterior a fost dus la capela din Cimitirul Bellu, unde a și fost înmormântat cu onoruri militare.

A fost unul dintre cel mai cunoscuți compozitori și cântăreți de muzică ușoară, de petrecere și populară. În cei 73 de ani de activitate muzicală **A strâns toamnă după toamnă, Cântece de pahar**, sau cântece despre vraja tangoului, acel **Tangou veșnic tânăr**. A cântat peste 1500 de cântece, mare parte din ele fiind creație proprie.

Artistul **Vasile Topârceanu** povestește despre prietenia pe care a avut-o cu inegalabilul Gică Petrescu. Aflăm cum s-au cunoscut și care erau plăcerile maestrului.

“Am colaborat mult timp cu Gică Petrescu. Ne-am cunoscut la ‘Crizantema de aur’, prin 1986. El era mereu în juriu la acest concurs și avea câte un recital după spectacol.

În anul 1986 am reușit să iau premiul doi, am rămas prieteni și am mers la spectacole împreună. În 1988 am luat trofeul la ‘Crizantema de aur’ și am reușit să întru în juriu alături de marele Gică Petrescu”.

Când era invitat să cânte nu cerea niciodată mâncare, doar un platou cu fructe și apă minerală. Vasile Topârceanu povestește ce dramă a trăit Gică Petrescu după moartea soției sale și cât era de retras și introvertit în viață personală. Aflăm că maestrul nu bea niciodată alcool și că era de o mare pedanterie. Marele Gică Petrescu s-a stins însă din viață în urmă cu 18 ani, iar acum pare că a fost uitat.

Epilog: *N-am făcut compromisuri – și vreau să vă spun că m-a atins la un moment dat că pe lângă române, tangouri, îmi place și un cântec de petrecere – de altfel este normal, românul își spune aleanul într-o romanță sau o doină și când se simte bine, vrea un cântec de petrecere și la un moment dat mi s-a interzis să mai cânt aceste cântece de petrecere... dar cum era să cânt „dă-i cu munca până la ziuă” în loc să cânt „dă-i cu sprîțul până la ziuă”? - Gică Petrescu*

SIMINA LAZĂR-HUSER

MIHAI EMINESCU SĂRBĂTORIT ÎN 2025

Opera lui Eminescu a fost centrul de formare a culturii românești. A fost și rămâne și în 2025 centrul galaxiei noastre. Cum bine l-a reprezentat plasticiana Gabriela Moga Lazăr în tapiseria intitulată „Din haos” ! O operă foarte sugestivă care pare să ilustreze cu adevărat poemul „Luceafărul” :

*«Și din a chaosului văi
Un mândru chip se-ncheagă.»*

Dar de fapt, haosul e mai curând pe pământ, iar nu în cer. Am putea considera că tapiseria sugerează și faptul că geniul lui Eminescu s-a întrupat în haosul care domnea în tânărul stat românesc abia apărut în secolul XIX. Iar cultura românească s-a întrupat în jurul lui. El este punctul de formare a identității noastre naționale. Nu e de mirare că ziua de naștere a poetului a fost aleasă în România ca fiind „Ziua culturii naționale”.

Nu pot recenza nenumăratele opere de artă inspirate de poetul nostru național. Nici numeroasele manifestări care îi sunt dedicate în fiecare an și mai cu seamă anul acesta când se celebrează 175 ani de la nașterea geniului literaturii române. De aceea, anul 2025 a fost declarat „Anul Mihai Eminescu”.

Sărbătoririle s-au ținut lanț în toată țara și bineînțeles în Moldova (la Iași Liga Scriitorilor Români, Muzeul Municipal „Regina Maria”), dar și în Moldova de peste Prut - la Chișinău.

Evident nenumărate articole omagiale au fost publicate cu aceasta ocazie; mi-a atras atenția un articol din revista „Luceafărul” de la Botoșani care arată că ar exista două versiuni cu privire la data de naștere a poetului (20 decembrie 1849 și 15 ianuarie 1850).

O excelentă prezentare a poetului nostru a fost făcută pe 15 ianuarie de către Marina Mureșanu Ionescu, profesoară la Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași. Prezint aici linkul acestei frumoasei prezentări care conține și un film despre Eminescu.

https://www.youtube.com/live/Y7I7nL_XYgQ

Privind un asemenea film în care se prezintă imagini de arhivă, te apropii mai mult de marele poet, intri în intimitatea lui, ți se pare că ar fi un contemporan. Aceeași impresie am avut, citind și o scrisoare pe care Eminescu i-a trimis-o Veronicăi Micle de la Constanța.

Eminescu nu a fost un ermit cântând singuratic măreția naturii. Plin de vigoare s-a implicat și în viața cetății. Am ascultat o interesantă conferință a doamnei profesoare Anca Sîrghie de la Sibiu care a scos la iveală un fapt inedit. Faptul că Mihai Eminescu l-a apărut pe Andrei Șaguna care fusese acuzat: pe de o parte de către maghiari - ca fiind instigator al revoltelor românilor, iar pe de altă parte de către unii români - ca fiind maghiarofil. Eminescu a demonstrat că aceste acuzații erau nedrepte și i-a adus omagiu mitropolitului transilvănean pentru activitatea sa în slujba românilor din Ardeal.

De altfel, opera marelui nostru poet național nu și-a pierdut din prospețime și strălucire, nici în timpurile noastre. Rămâne foarte actuală: atât opera poetică, dar chiar și publicistica. Eminescu trăiește încă în noi.

Astfel, un articol de-al lui Eminescu despre ruși corespunde bine momentului prezent. Dincolo de unele exagerări acide, concluzia este și acum aceeași ca aceea de pe vremea lui: rușii au un apetit feroce de a-și extinde stăpânirea asupra celor din jur și din păcate, stăpânirea lor e sterilă conducând la sărăcirea materială și intelectuală a celor cucerțiți.

Acum, când sirenele rusești încearcă din nou să ne ademenească cu „binefacerile” lor, acest articol ne pune în gardă că nu e momentul să credem în promisiunile lor false. În teribilul context actual, orice chemare către Rusia e extrem de nepotrivită.

Din păcate, sunt mulți care propagă idei favorabile unei eventuale ingerințe rusești. Au apărut în ultimul timp atacuri acerbe contra Uniunii Europene (UE), atacuri care în mod sigur fac plăcere rușilor. Unele dintre ele, vin din partea unor români din diasporă care zic că detestă Occidentul, dar totuși, în mod paradoxal, continuă să trăiască și să beneficieze de avantajele acestui Occident mult detestat.

Într-adevăr se pot critica multe lucruri în Occident. În cadrul UE s-au făcut și se fac multe greșeli. Apoi, UE ne impune uneori reguli care nu ne convin, cum ar fi: norme de CO2, regula stupidă pentru „tăiat porcul”, exagerările LGBT, terorismul ecologic etc. Mulți protestează.

Dar vajnicii critici uită să amintească că UE ne-a oferit totuși unele avantaje: libertate, o situație materială mai bună ca în trecut, acces la școli și călătorii în străinătate, ba chiar și 56 miliarde de euro destinați dezvoltării țării. Dacă nu s-ar fi furat, poate că România ar fi fost într-o altă situație.

Însă trecutul e trecut, nu-l mai putem schimba.

În curând, vom avea ocazia să vedem care va fi viitorul României într-un nou context. Trump pare că se înțelege bine cu Putin și mi-e teamă că-și vor împărți lumea, cum au mai făcut-o ai lor în 1945. Noi am avut deja timp de decenii un regim criminal impus de Stalin, nu ar fi benefic să redevenim o colonie rusească.

România a fost și este o țară mică la limita imperiilor. Suveranitatea absolută e o iluzie, o imposibilitate. Trebuie să ne agățăm de UE, ca să nu facilităm Rusiei posibilitatea de a se întinde spre țara noastră!

În contextul internațional care se profilează la orizont, acum mai mult ca oricând, trebuie să ținem seama de povața lui Eminescu și să ne ferim de ruși cu „natura lor cuceritoare”.

Articolele și poeziile marelui poet se potrivesc vremurilor actuale. Eminescu este atemporal.

*„Vreme trece, vreme vine,
Toate-s vechi și nouă toate...”*

Paris, ianuarie 2025

SIMINA LAZĂR-HUSER

2025 - COMEMORARE LA UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE PARALELĂ ÎNTRE IERI ȘI AZI

Am comemorat anul acesta 166 de ani de la formarea primului stat român modern la 24 ianuarie 1859 prin unirea celor două principate românești: Moldova și Țara Românească. Aceasta unire a avut loc sub sceptrul domnitorului Alexandru Ioan Cuza (1820-1873) al cărui chip a devenit un simbol al unirii.

Dar în realitate, unirea nu a fost opera unui singur om, ci a fost o operă colectivă, o realizare obținută după lupte crâncene între diferite partide, negocieri dificile, compromisuri și acțiuni diplomatice pe lângă marile puteri. Cred că e bine să reamintim câteva momente din această perioadă tulbură când Europa era împărțită între tabere cu interese contradictorii.

Principatele române fuseseră timp de secole vasale Imperiului Otoman. Dar în secolul XIX, Rusia dorea să-și extindă dominația spre Balcani sub stindardul panslavismului. În 1812 reușise să transforme Moldova dintre Prut și Nistru într-o gubernie rusească și era pe cale să transforme și țările române în protectorate rusești (vasale turcilor, doar formal).

Un context favorabil pentru români s-a ivit după războiul Crimeii (1853-1856), război pe care Rusia l-a pierdut în favoarea marilor puteri europene și a Turciei.

Românii au dus o activitate diplomatică intensă trimițând memorii peste memorii marilor lumii de atunci. Iată care erau dorințele românilor stipulate într-un memoriu (trimis de către Cezar Bolliac, Ion C. Brătianu și alții):

- crearea unui stat unitar puternic la Dunărea de Jos, prin unirea celor două principate (stat care să constituie o barieră inexpugnabilă între Rusia și Imperiul Otoman);
- reorganizarea principatelor printr-o “constituție europeană” și abolirea protectoratului Rusiei țariste;

- restabilirea unei Româнии independente pe Dunăre, drept barieră în calea expansionismului țarist.

(sursa <https://historia.ro/sectiune/general/un-prieten-si-un-aliat-constant-al-romanilor-573133.html>).

Gabriela Moga Lazăr
Tapiserie - Prințul A.I.Cuza

După multe ezitări, marile puteri au acordat românilor dreptul de a organiza consultări ad-hoc (adică un fel de referendum) cu privire la unire. În Țara Românească votul a fost favorabil unirii. Dar în Moldova, în urma intrigilor turcilor, alegerile au fost controversate. Rezultatul votului a fost negativ unirii, deoarece caimacamul Nicolae Vogoride (care spera să obțină domnia Moldovei) a falsificat alegerile, urmând instrucțiunile primite prin scrisori de la emisari turci. Descoperirea acestor scrisori (care dovedeau că Vogoride a acționat din umbră contra intereselor țării) a declanșat dezaprobarea generală a românilor și a puterilor europene. După un scandal internațional, s-au organizat un nou referendum în 1857 și de astă dată, și în Moldova, rezultatul a fost favorabil unirii.

Apoi au urmat alegeri pentru desemnarea domnitorilor în cele două principate. Rușii unelteau pentru alegerea în Moldova a lui Grigore M. Sturdza (fiul fostului domnitor Mihail Sturdza) și agent al Rusiei. Separatiștilor le era teamă că suveranitatea Moldovei se va dizolva prin unirea cu Valahia. Nu-și dădeau seama că dimpotrivă, tocmai susținerea unui candidat pro-rus reprezenta cel mai mare pericol pentru suveranitatea Moldovei.

Unioniștii (printre care Mihail Kogălniceanu și Anastasie Panu) au înțeles că Sturdza însemna un „cal troian” al rușilor introdus în principatele dunărene și au dejucat acest complot. Lăsând la o parte interesele și ambițiile personale, unioniștii au propus ca domnitor pe Alexandru Ioan Cuza.

Dar unirea acceptată de marile puteri fusese relativ formală; principatele aveau guverne separate și doar unele instituții comune. Geniul unioniștilor a constatat în alegerea aceluiași domnitor, Cuza, în ambele țări române, fapt care a condus la o unire adevărată cu un singur guvern (a lui Barbu Catargiu) și a pus piatra de temelie pentru crearea statului român unitar visat de secole de poporul român. Cuza a fost o bună alegere, fiindcă el a reușit să se facă respectat și să obțină recunoașterea internațională a noului stat.

„Mica unire” a fost de fapt: o mare, mare realizare pentru români.

Merită să ne amintim mereu de acest mare eveniment și românii din Paris l-au sărbătorit anul acesta lângă Turnul Eiffel, pe Promenada Reine Marie. A fost o frumoasă inițiativă a asociației românești "Unirea face puterea" care a evidențiat faptul că formarea României s-a făcut cu sprijinul puterilor occidentale: <https://www.youtube.com/watch?v=h7RrbFmicBE>.

Într-adevăr, recunoașterea internațională a noului stat a fost făcută în special cu ajutorul Franței.

Napoleon al III-lea care domnea în Franța s-a dovedit a fi un prieten al românilor susținându-i cu determinare.

Dar dacă istoria română pune în evidență meritele unioniștilor la făurirea unirii, uită să amintească numele unei femei care a contribuit din plin la această reușită. Scriitorul Vasile Ghica o face cunoscută în cartea sa „Cocuța Conachi”.

Ecaterina (Cocuța) Conachi (1829-1870) a fost fiica poetului Costache Conachi și tatăl ei a căsătorit-o la 17 ani cu Nicolae Vogoride, acel slujbaș al otomanilor (care a uneltit contra unirii). Deși avea patru copii cu soțul ei, Cocuța care fusese educată în spirit patriotic românesc, a intervenit contra lui pentru a-i ajuta pe unioniști (printre liderii cărora se afla și Costache Negri, fratele ei vitreg). Ea a fost persoana care a sustras scrisorile compromițătoare și le-a făcut publice, fapt care a condus la anularea alegerilor falsificate și apoi la „mica unire” care a constituit premisa pentru marea unire a românilor de mai târziu.

Românii au fost la un pas de eșec și, fără intervenția ei curajoasă, ar fi putut rămâne împrăștiați prin diferite țări, cum sunt rămași kurzii încă și astăzi (împărțiți și prizoniți în mai multe state limitrofe).

Cocuța a fost o femeie cu un destin extraordinar, cu un caracter aparte, cu o determinare excepțională și o viață ieșită din comun. După ce s-a separat de Vogoride, ea și-a refăcut viață în Italia, căsătorindu-se cu prințul Emanuele Ruspoli de Poggio-Suasa, primarul Romei (cu care a avut încă 5 copii) și s-a implicat de altminteri și în lupta pentru unificarea Italiei.

Ecaterina Conachi a fost un meteor care a schimbat destinul poporului român, dar s-a stins repede, fiindcă a murit de malarie la 41 de ani.

Savantul N. Iorga consideră pe fiica lui Conachi ca fiind „una din cele mai frumoase icoane de vrednică româncă pe care avut-o istoria țării” și o așază printre marii făuritori de istorie românească.

Istorisind aceste fapte care s-au întâmplat cu mai bine de 150 de ani în urmă putem observa o analogie cu evenimentele actuale. S-ar putea face chiar și o paralelă.

În secolul XIX marile puteri încercau să modeleze soarta popoarelor după propriile interese. Oare acum e altfel?

Nu! Străinii privesc cu jind spre meleagurile românești și situația geopolitică a României este tot la limita imperiilor. Moldova de dincolo de Prut a rămas tot separată de țară și Rusia veghează, râvnind din nou la țara noastră. România e tot la limite de imperii.

Totuși, sarcina politicianilor de acum e mai ușoară ca cea a înaintașilor noștri, căci acum românii au o țară recunoscută pe plan internațional.

Din păcate însă, politicienii noștri de acum nu sunt la înălțimea predecesorilor lor.

Unii sunt precum separatiștii din secolul XIX în slujba intereselor Rusiei. Alții se preocupă doar de interesele lor personale și sunt capabili să vândă bogățiile țării pentru un pumn de arginți.

În 1990, ar fi fost un context favorabil care ar fi putut permite revenirea la vatră a Moldovei de peste Prut. Dar România nu a știut să profite de acest moment; nu a avut atunci conducători capabili să realizeze acest vis, nu au fost în stare să aleagă președinte „un Alexandru Ioan Cuza” care sa reprezinte pe românii de pe ambele maluri ale Prutului.

De fapt, politicienii noștri nu s-au dovedit a fi la înălțime din nici un punct de vedere.

Uniunea Europeană a fost o șansă pentru România care a primit diverse avantaje, printre care 56 de miliarde de euro. Cum au fost folosiți acești bani? Cât s-a furat?

Bineînțeles că trebuie puse întrebări și responsabilii trebuie trași la răspundere. Într-o democrație e permis să critici și să ai opinii divergente de cele oficiale.

Dar nemulțumirea legitimă a poporului român pentru proasta gestiune a țării în stil fanariot și slăbiciunile democrațiilor par a fi exploatate cu dibăcie în sensul destabilizării țării.

Și oare nu e vorba de manipulări externe care încearcă să ne întoarcă spre un trecut odios?

Unele asociații anti-europene nu sunt oare dirijate din umbră de agenți favorabili rușilor?

Căci, totuși cine profită de pe urma unei activități care se bazează în principal pe critica anti-occidentală?

Sunt unii care spun că „războiul ucrainenilor nu e treaba noastră”, că ucrainenii s-au purtat și ei rău cu românii și că profită de teritoriile românești pe care le-au primit cadou de la ruși etc.

Da! Așa este. Dar nu avem putere să reparăm injustițiile vechi. Dimpotrivă, există riscul să suferim și alte injustiții! Și riscăm să dăunăm și luptei moldovenilor care încearcă să scape din încheștarea ursului din est!

Românii cunosc odioasele crime ale comunismului adus de ruși în România, dar unii zic că rușii s-au schimbat: „nu mai sunt aceeași”.

Nu mai sunt rușii agresivi? Dar Georgia? Dar Ucraina? Care țară o fi următoarea pe lista lor?

Privind în urmă, putem vedea că bolșevicii au continuat politica imperialistă țaristă. Putin continuă pe aceeași linie: vrea să restabilească imperiul țaristo-comunist.

Apoi nu mai fi existând teroare și gulaguri în Rusia? Dar Navalnii?

Și de fapt, sunt reabilitați stalinistii. Deunăzi ofițerii lui Putini s-au fotografiat în față statuii lui Felix Gerginski, fondatorul KGB-unui (criminala poliție secretă sovietică),

Dar în mod paradoxal, în România se uită toate aceste fapte. Se uită și proverbul „Lupu-și schimbă părul, dar năravul, ba!”.

Sunt uitate de asemenea și spusele lui Eminescu despre „natura cuceritoare” a rușilor.

Sunt ignorate și povețele savantului A.D. Xenopol care spunea: „O alianță cu rușii în orice împrejurare, o încredere în cuvântul sau semnătura lor, va fi totdeauna o nebunie scump plătită”.

Se neglijează și faptul că totuși nivelul de trai în România a crescut (față de trecutul comunist, cum de altfel și față de țările de la est de noi, precum Rusia), și asta, în ciuda furturilor comise de politicieni.

Propaganda persistentă și foarte abilă (proferată de agenți ruși și vehiculată de unii „idioți utili”) pare a cuceri pe mulți români.

Aproape că se așteaptă venirea unui Mesia. Cum s-a așteptat și în 1917!

Au fost văzuți ca salvatori: și Lenin, și Fidel Castro, și Mao Tse Tung, și Pol Pot etc...

Urmarea o cunoaștem: teroare și regimuri criminale!

În momentul de față, situația internațională este extrem de tensionată.

Rusia încearcă să spargă Uniunea Europeană. Încearcă de asemenea să-și bage un „cal troian” în România.

De altfel, un nou tratat cum a fost cel de la Ialta, se profilează la orizont. Trump pare să se înțeleagă cu Putin pentru o împărțire a lumii, precum au mai făcut-o înaintașii lor în 1945. Nu o fi fiind clar în ce zonă de influență ar cădea România după împărțire?

Suntem așa naivi ca să ne imaginăm că, distrugând vechiul „sistem”, noii aleși ai lumii vor aduce bunăstarea și o pace justă? S-a mai sperat asta și alte dăți: de exemplu la revoluția din octombrie 1917. Dar totul s-a rezumat la zicala: „Scoală-te tu, ca să mă așez eu în loc!” Miliardarii vechi care erau la putere sunt înlocuiți cu alții noi.

Scriitorul Alexandru Calinescu (profesor la Universitatea din Iași) a scris o carte a cărui titlu rezumă situația actuală: „Lumea a luat-o razna”.

La ce ne putem aștepta azi? Spun unii că n-are de ce să ne fie frică, fiindcă rușii sunt slabi și nu vor ataca (că deja au probleme în Ucraina). Totuși țările nordice nu gândesc așa. Lor le e teamă și probabil sunt bine informate.

De altfel, Rusia are timp. În câțiva ani, își va reface forțele, mai ales după ce va fi digerat Ucraina.

Și va avea chef să-și ia și un desert cu Moldova de peste Prut.

Dar, dar s-ar putea că, odată această Moldovă cucerită, rușii să dorească extinderea ei spre est până la Carpați. Pe de altă parte, Victor Orban își așteaptă recompensa pentru fidelele servicii aduse Moscovei și nu stă degeaba; se aud deja unele voci din Transilvania care cer independență.

Ce ar mai rămâne din România noastră? Ce am putea face? Să ne plângem lui Trump și să-i cerem ajutorul? Dar Europa nu este prioritatea lui Trump. De altfel nu e sigur că Trump știe unde se găsește România, d-apoi Moldova sau Transilvania!

Singura noastră șansă este Uniunea Europeană și NATO, în speranța că asta ne poate salva... Dar ce fac cei ce-și zic pro-europeni?

Se ceartă. Chiar dacă pericolul e vizibil la ușa noastră, casta politicianilor e prea putredă ca să-l vadă, căci e prea preocupată de interesele personale.

Cocuța Conachi a fost o adevărata patrioată care a făcut o bună alegere pentru viitorul României. A făcut un gest eroic: între familie și țară, ea a ales țara, sacrificându-și familia.

În vremurile noastre, ar fi cineva capabil să facă un asemenea gest? Ar fi cineva capabil să renunțe la avantajele personale în speranța unui viitor mai bun pentru țară?

„Mica unire” e un exemplu remarcabil de diplomatie și strategie politică pe care ar trebui să-l avem mereu în față. Unioniștii din 1859 au lăsat deoparte ambițiile și interesele personale și împreună s-au înțeles să găsească un om integru care să-i reprezinte.

Pro-europenii de acum sunt incapabili să se organizeze, incapabili să ofere o alternativă credibilă în fața campaniei pro-ruse. Oare chiar nu s-ar putea găsi un om integru, nepătat, care să conducă România pe un drum corect?

Dar politicienii noștri se pierd în lupte fratricide, precum bizantinii care făceau polemici cu privire la sexul îngerilor când turcii erau la porțile cetății.

Dușmanul e acum la poarta noastră. Poate ar fi totuși bine să nu i-o deschidem chiar larg.

Dar cum spunea Nicolae Dabija: „*Doamne, dă-ne capacitatea de a distinge binele de răul camuflat!*”. (Ianuarie 2025)

Correspondent: ION MARIUS TATOMIR

EXPOZIȚIA „PLAIN SIGHT” DE LA LONDRA A CELEBREI ARTISTE MARIANA GORDAN

De-a lungul lunii februarie a.c., la Londra (Marea Britanie) se poate vizita expoziția „Plain Sight” a celebrei artiste Mariana Gordan. Expoziția a fost lansată pentru a marca începutul Anului Nou Chinezesc, Anul Șarpelui de Lemn, și este găzduită de către Light Shutters Showroom.

Artista Mariana Gordan a declarat: „În Expoziția Plainsight, adică ascuns în plină vedere, este vorba despre un șarpe care se ascunde în plină vedere pe crenguța unui cireș în floare. Ideea a pornit de la Anul Nou Chinezesc al Șarpelui care este foarte sărbătorit și la Londra; cu apropierea acestuia am realizat că mi-e frică de șarpe și am făcut-o ca un fel de terapie, să îmi înving fobia. Nu am reușit să îmi înving fobia complet, așa că nu am decorat șarpele în întregime, dar am invitat îmblânzitori de șerpi „snake whisperers” contribuitori: artiști, o regizoare de film, o scriitoare, să îi completeze „frumusețea” potrivit viziunii personale, printr-o contribuție simbolică. Și aceste colaborări au adus cu ele o nouă dimensiune a abordării marilor întrebări existențiale, despre fricile noastre, despre alte fobii care nu trebuie să fie neapărat șarpele.

După cum știu în cultura chineză șarpele este simbolul înțelepciunii și al norocului, deci este ceva pozitiv. Mesajul meu universal este că lucrurile se pot ascunde în plină vedere. Ne fură peisajul la propriu, ne uităm la crenguța înflorită, ne uităm la ambalaj, și ne amăgim, pentru că de fapt conținutul poate fi altul, sau în mare contrast cu ambalajul. Sau lucrurile pot să se desfășoare în plină vedere și observăm altceva.”

Mariana Gordan trăiește la Londra și este pictor, sculptor, scriitoare, artistă recunoscută pe plan internațional, promovând neîncetat imaginea României în lume: www.marianagordan.com.

Una dintre cele mai cunoscute realizări ale domniei sale este că a produs mozaicul în trei stații de metrou din Londra (Tottenham Court Road, Oxford Circus și Finsbury Park).

ION MARIUS TATOMIR

IONELA VAN REES - ZOTA: PRIMA ROMÂNCĂ ALEASĂ ÎN CONDUCEREA CONSILIULUI DE INTEGRARE A ORAȘULUI NÜRNBERG!

Odată la șase ani, orașul Nürnberg își alege membrii în Consiliul de Integrare. Consiliul pentru Integrare este grupul de interes politic local al imigranților de la Nürnberg (străini, emigranți și persoane naturalizate), care reprezintă actual peste 51% din numărul locuitorilor.

Românii sunt pe locul doi ca și minoritate în orașul Nürnberg, depășind numărul de 20.000. La nivel de Metropolă, aceștia se situează pe primul loc, cu peste 40.000 de persoane, anunțate oficial.

Consiliul pentru Integrare și Imigrare de la Nürnberg (forma scurtă: Consiliul de Integrare) există din 2010 și se ocupă de problemele referitoare de integrare și imigrație, conlucrând totodată cu toate instituțiile din oraș. Este organismul succesor al Consiliului Consultativ al Străinilor (fondat în 1973) și al Consiliului Consultativ al Străinilor (fondat în 1984) și are drepturi similare și obligații față de aceste organe

dizolvate.

La fiecare doi ani, Consiliul își alege reprezentanții în gremiu: un Președinte și trei Vicepreședinți. Aceștia au rolul de a lucra direct cu toate Instituțiile orașului și Primăria.

De această dată, pentru prima oară în istoria orașului, o româncă este aleasă în conducerea Consiliului de Integrare pentru perioada 2025-2027 în funcția de vicepreședinte prin Ionela van Rees-Zota.

Membrii noului Consiliu de Integrare sunt Soroush Mawlahi (președinte), Özlem Öz (primul vicepreședinte), Tamara Schönrock (al doilea vicepreședinte) și Ionela van Rees-Zota (al treilea vicepreședinte).

Ionela van Rees-Zota a declarat: „Încrederea pe care am primit-o mă onorează și mă obligă să fiu și mai implicată în activitățile comunității care cuprinde numeroase naționalități și culturi în al doilea cel mai larg oraș din Bavaria, orașul Nürnberg. Cu siguranță numele meu este cunoscut prin Centrul Cultural româno-german „Dumitru Dorin Prunariu” pe care l-am înființat în anul 2018 și se implică activ prin ajutorul românilor în integrare, dar și în păstrarea identității, promovarea limbii și culturii române.

Rolul meu cel mai important este de a reprezenta cu demnitate țara din care am pornit, România mea dragă, și de a construi o punte de comunicare și cooperare între culturi, în spiritul prieteniei și al unității, al valorilor europene, în același timp ajutându-i cum pot pe conaționali să se integreze și să-și găsească menirea. Nu este o muncă ușoară, dar rezultatele obținute și viziunea unui viitor frumos pentru noi toți și copiii noștri îmi dau elan.”

Consiliul de Integrare se ocupă de proiecte în centrele de zi, în școli, cele legate de muncă, pentru formare, cele din domeniul educației extracurriculare, situația locuințelor, politicile economice, politicile pentru persoanele în vârstă, mediu, sănătate, educație și tot ce înseamnă implicare activă socială etc. Pe de altă parte, comisia este organul responsabil pentru a discuta aspectele referitoare la integrare cuprinse în strategiile administrației municipale, având calitatea de a propune modificări.

Le dorim succes celor aleși și suntem siguri că la Nürnberg există o echipă de români care știe să reprezinte interesul conaționaliilor așa cum trebuie.

Correspondent: **Ion-Marius Tatomir**

***Foto:** Noul Consiliu de Integrare pentru perioada 2025-2027, de la stânga la dreapta: Ali Arslan, Katharina Shnipa, Özlem Öz (primul vicepreședinte), Soroush Mawlahi (Președinte), Tamara Schönrock (al doilea vicepreședinte), Cengiz Avci, Ionela van Rees-Zota (al treilea vicepreședinte), Dorina Motzig, Horst Göbbel.

*Ionela van Rees-Zota în timpul activității

Integrationsrat Nuernberg 2025

IOAN HODAȘ

PRIETENIE ÎNTRE SUBALTERN ȘI ȘEF

Ești om ales, deosebit,
Dreptate ai să te înfoi.
De subalterni ești mult „iubit”...
Dar fie vorba între noi...

În lupta vieții niciodată
N-ai dat o clipă înapoi,
„Învins-ai” net de orice dată,
Dar fie vorba între noi...

Ai ochii limpezi, liniștiți,
Obraji catifelați și moi,
Faci parte dintre „fericiți”,
Dar fie vorba între noi...

De pe tarla nici zi, nici noapte,
Nu iei cu tine-un păpușoi
De „teamă” să nu-ți iasă șoapte,
Dar fie vorba între noi...

La muncă dacă absentează
Un subaltern faci tărăboi,
Tu de-absentezi puțin contează,
Dar fie vorba între noi...

La omul care se trudește
Îi vezi în ochi orice gunoi.
Tu n-ai așa ceva „firește”,
Dar fie vorba între noi...

În orice faci, unde te duci,
Ești omul ce încurcă ploi.
Cu toat acestea te „descurci”,
Dar fie vorba între noi...

De la chefuri matinale
Pleci umflat ca un cimpoi,
Merg și banii dumitale,
Dar fie vorba între noi...

Pe cei care-ți apar în cale,
Îi crezi trufași, îi crezi ciocoi
Pe „demnitatea” vieții tale,
Dar fie vorba între noi...

Un liber iei, pe altu-lăși
Și-l faci la munte sau zăvoi
Cum fac oamenii „frunțași”,
Dar fie vorba între noi...

Ești om de toată „omenia”,
Dar nimeni nu te vrea altoi
Chiar de ridică pălăria,
Dar fie vorba între noi...

Și-acuma să ți-o spun pe șleau,
Fiind prieteni amândoi,
Un șef ca tine nu mai vreau,
Dar fie vorba între noi...

Ionel Pintilii**ÎN LINIȘTEA BIBLIOTECII**

I.P. *Proiectul de a aduce în lumina rampei personalități ale culturii ieșene, care nu s-au expus publicului larg pe măsura reputației îl continuăm prin invitarea dlui prof univ. dr. ing. Gheorghe Lungu de a ne prezenta pe timpul dialogului aspecte privind activitatea desfășurată pe multiple planuri. Sunteți cunoscut de către parte dintre ieșeni și de către mediul universitar ca persoană care provine din mediul militar. Caracterizați succint activitatea din acest domeniu.*

Gh. L. În anul 1959, anul în care am terminat liceul, s-a reînființat învățământul superior militar în domeniul aviației. S-a înființat Școala superioară de aviație „Aurel Vlaicu” cu sediul la Otopeni (pe atunci Otopeni era doar aeroport militar) și puncte de zbor la Boboc, Ianca și alte aeroporturi militare din țară. Am făcut parte dintre cei 25 de elevi admiși în urma concursului de admitere. Acolo am învățat cum trebuie să înveți, ce înseamnă respectul pentru oamenii știutori de carte și de meserie. Fără o pregătire temeinică din punct de vedere teoretic și practic nu ajungeai să te urci în avion. Pilotul militar este singur în carlinga aparatului de zbor. Pilotul trebuie să cunoască la perfecție construcția avionului, a motorului de avion, a sistemelor de orientare și navigație, a tehnicii de zbor și elemente de aerodinamica zborului, armamentul de pe avion (puterea de foc) și modul de folosire a întregii aparatură din carlingă. Anii petrecuți în școala de aviație au fost ani de învățare a ceea ce însemna un om pregătit, responsabil pentru viața lui și viața celor de lângă el. Am învățat de la profesorii școlii de aviație, de la tehnicienii care răspundeau de pregătirea avioanelor pentru zbor ce însemna lucrul bine făcut și responsabilitatea pentru acțiunile personale. Am învățat ce înseamnă evaluarea consecințelor. Adică, atunci când întreprinzi o acțiune, să vezi ce urmări va avea aceasta asupra ta și asupra celor de lângă tine. Am zburat pe mai multe tipuri de avioane: IAK 18, IAK 11 și avionul de luptă MIG 15. Un pilot de vânătoare trebuie să fie și un bun acrobat aerian. Am învățat să facem și asta în cadrul pregătirii de luptă. Pentru noi, ce tineri eram pe atunci, asta însemna o joacă interesantă care ne provoca și care ne obliga la un fel de întrecere pentru a obține aprobarea celor din jur care ne urmăreau evoluția. Carnetul meu de zbor este o mărturie a celor de mai sus și a performanțelor pe care le-am atins.

I.P. *Foarte puține persoane din acest domeniu se adaptează relativ ușor la mediul civil. Se apreciază că peste 90% nu reușesc să-și găsească un loc de muncă, însă cei care reușesc performează. Ce activități ați desfășurat în această perioadă pe care o denumim de adaptare la un nou stil de viață?*

Gh. L. În anul 1962 am devenit student al Institutului Politehnic din Iași și am urmat cursurile Facultății de Mecanică. La terminarea facultății mi s-a propus să rămân în învățământ pentru a urma o carieră didactică. Am acceptat și așa a început drumul meu în cea mai nobilă, frumoasă și mai reponsabilă profesie de pe pământ. Am fost student al unor mari profesori ai școlii politehnice ieșene: Dimitrie Mangeron, Gheorghe Casler, Victor Bausic, Vitalie Belousov, Nicolae Popinceanu, Arsene Oprea și a multor alora și de la fiecare dintre ei am vrut și am încercat să învăț câte ceva. Cu această dorință în suflet și cu multă muncă am parcurs toate treptele

didactice până la cea de profesor. În anul 1976 mi s-a propus să mă ocup de pregătirea și înființarea unei noi specializări în cadrul facultății de Mecanică și anume Secția de Mecanică Fină. Am coordonat această nouă specializare până la ieșirea mea la pensie în anul 2006. Cursurile ținute în fața studenților au fost urmate și de publicarea unor manuale și monografii în edituri din țară și străinătate. Aș enumera câteva titluri din cele 18 cărți publicate de mine: *Mașini-unelte pentru mecanica fină*, *Mașini-unelte și control dimensional*, *Nonconvențional machining technologies*, *Elemente de design pentru mașini-unelte*, *Calitate-control-toleranțe*, *Tehnologie*, *Optică tehnică*.

I.P. *Cunoaștem că ați desfășurat activitate didactică la Universitatea „Apollonia” din Iași, instituție de învățământ superior recunoscută pentru performanțele educaționale, dar la care remarcăm și o bază materială de excepție.*

Gh. L. În afara de Universitatea Tehnică din Iași am fost profesor, un număr important de ani și al Universitatea „Petre Andrei” și la Universitatea „Apollonia”. La Universitatea „Apollonia” am fost profesor la trei facultăți: Stomatologie, Tehnică dentară și Științele comunicării. Tot la această universitate am înființat și am fost directorul colegiului de Optometrie. Colegiu de trei ani, absolvenții acestui colegiu aveau dreptul să efectueze examenul difractometric, să recomande și să confecționeze ochelarii pentru cei cu probleme de vedere. La aceasta universitate am susținut cursuri de Biomateriale, Optică tehnică și materiale optice și Fotojurnalism. Pe langa activitatea didactică, la Universitatea „Apollonia”, am fost și directorul departamentului de Control al calității în învățământul superior. Apollonia este școala care a ținut permanent pasul cu cele mai noi metode și echipamente din domeniile de pregătire a viitorilor medici, tehnicieni dentari, jurnaliști și optometriști. Am fost obligat, dar am făcut-o cu mare plăcere să mă implic în varii domenii de cunoaștere, mai mult sau mai puțin apropiate de domeniul ingineriei și mecanicii fine. Am adus în disciplinele predate studenților noutățile la zi din domeniul tehnologiei informațiilor. Cartea mea - *Semnale și imagini digitale* - cuprinde aspecte legate de preluarea, prelucrarea și transmiterea imaginilor în toate sferile de activitate umană, de la domeniul investigației medicale (CT, RMN), aparatura foto, de înregistrare și redare până la activitățile de entertainment. Mi-a plăcut conceptul de polimatie conform căruia ne putem implica, oricât de adânc dorim, în mai multe domenii ale cunoașterii. Cred că oricare profesor universitar trebuie să facă acest lucru pentru a stârni interesul studenților în fața cărora se prezintă, o cunoaștere intensă pe mai multe domenii permite încadrarea și înțelegerea propriei profesii în multitudinea preocupărilor umane. În anul 2016 am ocupat poziția de director tehnic la Institutul Regional de Oncologie. Am avut prilejul să cunosc o lume în care mi-am valorificat cunoștințele din domeniile tehnice de vârf dar și deprinderile comportamentale a unui pilot al aviației militare. Am găsit o echipă de specialiști care aveau ca scop pregătirea, din punct de vedere tehnic, a desfășurării în cele mai bune condiții a actului medical. La IRO Iași tot personalul, medici și partea tehnică, este preocupat de realizarea în cele mai bune condiții a actului medical spre beneficiul pacienților. Aș putea să scriu o carte întreagă despre ce înseamnă serviciul tehnic într-o astfel de instituție și felul în care colaborează medicii și tehnicienii pentru rezolvarea oricărei situații impuse de tratarea pacienților.

I.P. *Se afirmă justificat că cei care provin din mediul militar au o foarte bună cultură generală. Firul roșu al dialogului este cultura, așadar, vom diseca acest subiect și sub aspectul contribuției personale la dezvoltarea patrimoniului științific și cultural prin prisma lucrărilor ce*

vă poartă semnătura. Domnule profesor în ce se concretizează munca dumneavoastră de cercetare și urmare a experienței acumulate în prodigioasă carieră profesională și didactică rugăm să evidențiați câteva dintre realizările personale?

Gh. L. În prima zi în care am intrat în biroul profesorului Gh. Casler, cel care m-a oprit în învățământ și al cărui asistent deveneam, mi-a spus: Lungule, să-ți explic care sunt regulile în învățământul superior: - Dacă o să vrei să ajungi profesor universitar, să știi că în colectivul nostru, profesorii nu merg la curs în fața studenților cu vreun petec de hârtie. Trebuie să știi cursul foarte bine ca să te poți uita în ochii studenților, nu în niște hârtii de pe care să le citești, că i-ai pierdut și nici renume bun nu o să ai. - Să începi să faci cercetare științific, să publici lucrări științifice în reviste importante, să participi la congrese științifice și să începi să scrii și să publici cărți ca eu să mă pot ocupa de promovarea ta. - La lucrările pe care tu o să le scrii și o să le publici, pe mine să nu mă pui coautor pentru că eu am destule lucrări. Așa mi-am început activitatea didactică și științifică. Am menționat deja câteva titluri din cele 18 cărți scrise de mine, în plus adăuga 15 brevete de invenție, 20 de contracte de cercetare științifică pentru diferite unități industriale din țară, din cele de mai sus rezultând și 170 de articole științifice publicate în reviste din țară și străinătate. Cât am fost în activitate am fost membru în Societatea română de robotică, Societatea română de tehnologii neconvenționale și SME org USA (Society of Mechanical Engineering-Deaborn USA).

Lucrările mele din domeniul laserilor, al tehnologiilor neconvenționale, al structurii cinematice a mașinilor - unelte, continuă să fie citite și azi în țări ca: SUA. Germania. Italia, Franta, Australia, Polonia, China. Există un portal al evidenței urmăririi lucrărilor în lume care se numește Research Gate și unde se prezintă numărul de citări și de consultare a lucrărilor unui cercetător. De acolo sunt datele pe care le menționez, iar semnalarea o primesc aproape săptămânal pe email. În documentele mele păstrez aceste menționări pentru plăcerea mea personală.

I.P. *După cum observăm sunteți posesorul unei impresionante biblioteci, inclusiv cărți rare, firesc la care se adaugă titlurile volumelor menționate. Având în vedere că astăzi cărțile nu mai sunt atât de îndrăgite în sensul de a te bucura de existența unei biblioteci la domiciliu, care ar fi sensul de a avea bibliotecă personală?*

Gh. L. Biblioteca mea personală cuprinde un număr de aproximativ zece mii de volume. Câteva sute de cărți de specialitate le-am lăsat în biblioteca din biroul meu de la facultate în momentul ieșirii la pensie. Spuneți că am și cărți mai deosebite. Am multe cărți care reprezintă ceva mai aparte pentru sufletul meu. Aș menționa *Istoria literaturii române* a lui George Călinescu, ediția din 1941, an care este și anul meu de naștere. Această carte are o istorie la rândul ei de la apariție și până la a ajunge în posesia celor care o doreau. Mai am cele 12 volume *The Second World War*, avându-l ca autor pe Winston Churchill, editura CASSELL&COMPANY LTD London 1954. Țin foarte mult și la cele 81 de volume din ciclul *Descoperă filosofia* editate de universitatea din Barcelona și traduse și în limba română. Am numeroase cărți din domeniul pedagogiei (Jean Jacques Rousseau, J.A.Comenius, Emile Durkheim, Jean Piaget), psihiatriei și psihanalizei (Freud, Jung, Lacan), marea literatură a lumii. Îmi este greu să pomenesc pe scurt toate cărțile pe care le-am citit și care m-au format. Ar trebui să pomenesc cărțile despre artă și albumele de artă, câteva sute la rândul lor. Nu pot să trec cu vederea și rafturile cu cărțile și tratatele de gastronomie. Mai ales ca la Universitatea din Viena, la Facultatea de filosofie este o

secție de gastrosofie, deci filosofia gastronomiei. Și nu ar fi nimic dacă această specialitate de la Viena nu i-ar aparține unei ieșence, doamna profesor Mădălina Diaconu cu tratatul dumneaei *Gastrosofia*. Mai sunt câteva rafturi cu cărți în limba franceză și în limba engleză. Multe dintre cărțile din biblioteca mea sunt aranjate pe colecții și edituri: Romanul secolului XX, Jurnale și călătorii, Editura Meridiane, Colecția Taifas, Editura Humanitas, Biblioteca pentru toti, Le Livre de Poche, Thames and Hudson, Editura Sport-Turism, Editura Științifică și Enciclopedică, Editura Polirom și multe altele. Unul din foștii studenți ai profesorului Theofil Simenschy își amintește că acesta le spunea: „Nu citiți niciodată cărți bune”, iar la mirarea studenților profesorul continua: „Da, da, luați creionul și notați: nu citiți niciodată cărți bune; căci dacă ați avea trei existențe, tot nu ați avea timp să le citiți pe toate cele foarte bune”. Lectura și călătoriile sunt activitățile care contribuie decisiv la definirea personalității fiecăruia dintre noi. Biblioteca este locul nostru de liniște, de întâlnire cu prietenii noștri (autorii cărților) și este sprijinul pentru momentele în care ne refugiem în alt timp, în altă lume. Oricât de mult pătrunde în viața noastră inteligența artificială, cărțile își au locul lor de neclintit pentru formarea noastră ca oameni instruiți, raționali, cu un comportament civilizat. Am crezut că persoanele care se îndreaptă către funcții de înaltă demnitate în stat sunt persoane instruite, educate, au multă școală și pricepere pentru poziția pe care și-o doresc. Cărțile ne învață să fim civilizați, să nu ridicăm tonul într-o conversație, să fim adepții argumentelor pe bază de adevăruri valabile și să contribuim, ca oameni educați, la atragerea cât mai multor semeni spre știință de carte.

I.P. *Ați participat la Congrese, Sesiuni științifice cu tematică diversă. Toate manifestările științifice le considerăm o reușită. Reliefați pentru cititori câteva asemenea manifestări de anvergură?*

Gh. L. Am participat la multe congrese și manifestări științifice atât în țară cât și în străinătate. Pot să amintesc, pe lângă universitățile din România și institutele de cercetare de la noi și manifestări științifice de la Lyon, Viena, Sevastopol, Troy, Cincinnati. La congresul de la Cincinnati, lucrarea mea a fost singura selectată dintre toate țările foste comuniste. Lucrarea este din domeniul tehnologiilor neconvenționale și continuă să fie citată și în ziua de azi de către diverși cercetători din lume. Probabil că studenților mei le-am transmis și pasiunea mea pentru aviație. Doi dintre ei, în calitatea lor de ingineri, sunt angajați la Toulousse, la fabrica de avioane Airbus, un al treilea se află la Munchen la fabrica de trenuri de aterizare pentru avioanele de vânătoare fabricate în Europa.

I.P. *Sunteți un om de cultură și avem convingerea că sunteți atras și de alte domenii având în vedere tendința actuală de a suplini vizionarea face to face cu cea de pe Internet.*

Gh. L. Relația cu arta se datorează școlii pe care am facut-o, aici în Iași. Începând cu anul 1955 școala ne ducea la teatru și la concertele filarmonicii. Pe atunci, sâmbăta, erau concertele educative pentru elevi și studenți și minunatul profesor George Pascu ne făcea prezentarea pieselor muzicale pe care urma să le ascultăm. Unul din colegii mei de liceu, pasionat de muzică, a dat admitere la Conservator la București și peste timp a ajuns prim dirijor al Operei Române de la Iași. Între anii 1972 și 1974 eu organizam, lunar, audiții muzicale în amfiteatrul P10 din corpul A al Politehnicii. Veneau soliști de la operă, veneau instrumentiști și amfiteatrul se umplea de studenți. În același timp eram invitat permanent la emisiunea postului de radio Iași-Fonoteca melomanului. M-am îndreptat și către un alt domeniu al artei-pictura. Profesorul Andrei Pleșu, în prefața cărții *Capodopere în dialog*, spune că apreciază foarte mult nespecialistul pasionat,

cultivat și inteligent care vorbește despre artă în cuvinte mai puțin sofisticate. Eu sunt un nespecialist pasionat, cultivat încerc să ajung și mă străduiesc să prezint studenților, care mă invită, elemente legate de curentul artistic al suprarealismului. Curentul „Suprarealism” s-a vrut inițial a fi doar cu referire la literatură dar, la el au aderat artiști din toate domeniile artelor și nu numai astfel ca, suprarealismul a devenit un curent artistic, social și politic. Inițiatorii principali ai curentului sunt Andre Breton, Louis Aragon și Paul Eluard. Toți trei sunt scriitori, iar primii doi sunt și medici. După ororile primului război mondial în care și-au pierdut viața milioane de tineri, cei trei, și nu numai ei, au considerat că societatea nu a evoluat normal de s-a putut ajunge la un astfel de conflict. În documentul de lansare a noului curent artistic suprarealismul se definește a fi: „automatism psihic pur care își propune să exprime funcționarea reală a gândirii fără intervenția rațiunii sau a altor precepte morale, etice sau estetice”. Credeți că multe din evenimentele care au loc acum în lume, au ca argument-rațiunea? Se pare că avem de-a face cu o formă acut de suprarealism. Colegul meu de generație, profesorul Alexandru Călinescu, a surprins prin titlul uneia dintre cărțile sale esența a ceea ce se întâmplă în lume: „O lume care a luat-o razna”!

AL. FLORIN ȚENE

A apărut nr. 21 al revistei „Nord - Est Cultural” editată de Liga Scriitorilor, Filiala Iași - Nord Est

Articol scris de: Al Florin Țene / 10 dec. 2024

Având un colectiv de redacție format din scriitori, membri ai Ligii Scriitorilor și ai Uniunii Ziariștilor Profesioniști, condus de directorul Ilie Serediuc, redactor șef Silvia Hodaș, redactor-șef adjunct Valeriu Lupu, secretar general de redacție Mihaela Săvuc și seniori editori Martha Eșanu, Mariana Bendou și Grigore Radoslavescu, noul număr al revistei are un bogat conținut literar-artistic.

Apărută în condiții tipografice deosebite, revista se deschide cu un editorial semnat de Valeriu Lupu despre Dimitrie Drăghici, ctitorul sănătății vasluiene.

Formatul A4 al revistei dă posibilitatea colectivului de redacție să organizeze conținutul revistei în rubrici de interes național, cum ar fi: ”Cronică literară și recenzii”, în care descoperim semnăturile lui Al. Florin Țene, Johnny Ciatlos Deak, Silvia Hodaș, Valeriu Lupu și Mariana Bendou. Rubrica ”Poezie” cuprinde o paletă policromă de poeme semnate de Mimi Rotariu, Angelica Manole, Vasilica Grigoraș, Clementa Vasilică-Ciubotariu, Aurel Cârlig, Doina Codreanu, Florin Iftimescu, Elena Sârghe, Mihaela Berari, Rodica Murgu și un evantai de poeme în traducerea Marianeii Bendou. În cadrul rubricii ”Credință, cultură, spiritualitate, istorie” sunt publicate pagini memorialistice și de actualitate – „Un atentat la istoria neamului și memoria înaintașilor” de Valeriu Lupu, Maria V. Stoica face un excurs prin spiritualitatea neamului românesc, educație și cultură, Solo Rotenstain publică ”O poveste cu tâlc”, Mihaela Săvuc evidențiază și analizează reperele psihologice ale ciclurilor vieții umane, iar Florin Buraga explică și deslușește tainele și fenomene naturii.

Tradiții și obiceiuri de Crăciun și Anul Nou în Republica Moldova de Veronica Rusu-Bucico și urare, de la nenea Nicu Citare semnat de Elena Butnariu le citim în rubrica ”Tradiții și obiceiuri.”

Poeziile șugubețe, scrise cu talent, de Ioan Hodaș din cadrul rubricii „Umor contemporan” ne descrețesc frunțile prin felul ironic ce redau adevărul.

O premieră în literatura română este înființarea în cadrul filialei Ligii Scriitorilor Nord-Est din Iași, condusă cu profesionalism de scriitorul Ilie Serediuc, este înființarea subfilialei Junior Liga Scriitorilor Români. În cadrul celor 4 pagini descoperim texte scrise cu talent de Alexandru-Victor Crețu născut în anul 2008.

Noul număr al revistei ”Nord-Est Cultural” este în peisajul revuistic din țara noastră, o „pagină de aur” al istoriei culturii contemporane.

PUBLICAȚII ÎN CARE APARE ARTICOLUL:

<https://curierulnational.ro/a-aparut-nr-21-al-revistei-nord-est-cultural-ediata-de-liga-scriitorilor-filiala-iasi-nord-est/>

<https://uzpr.ro/11/12/2024/a-aparut-nr-21-al-revistei-nord-est-cultural-de-al-florin-tene/>

<https://luceafarul.net/a-aparut-nr-21-al-revistei-nord-est-cultural-ediata-de-liga-scriitorilor-filiala-iasi-nord-est>

MARIA PANCIUC BUCĂTARU

Muiet stimată
Doamnă Ilie Seredine.

Botosani 3 Noie '24

Nu spun stimată pentru că așa om învățat eu de pe vremuri, ci o zic din tot sufletul pentru că reușiți cu brio, să vă faceți stimat de toți acei cu care vă intersectați. Unul dintre ei sunt și eu!

Mă bucur de gura largă de acțiuni pe care le desfășurați și poate pentru prima dată regret că nu sunt mai puțin "pătărușă" ca să pot face și eu mai mult!

Dar nu am voie să plâng pentru ceea ce nu pot avea, mai curând să mă bucur pentru multe daruri primite de la Dumnezeu. Mai mult să învăț a pricepe ceea ce-i de folos sufletului din care să pot privi lumea!

Cu drag vă trimit cele două noi apariții editoriale. Moarturaile Timpului Copacelilor și Arta de a merge înainte - studii patologice, pentru a-mi face prezentă lângă Doamnăle Voastre.

Încă nu am scăpat de regretul că nu am reușit să trimit un buchet de flori Doamnei Silvea Jean Hodob, pe care o iubesc și o stimez, pe 18 octombrie când a publicat "Romorul" - "Jubine Toinuite" în cadrul evenimentului scorebit. Eu vă iubesc, vă stimez cu toată puterea mea sentimentală și intelectuală care sunt în perfectă stare de funcțiune.

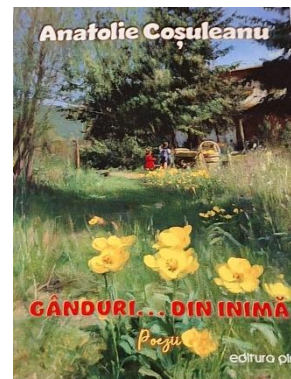
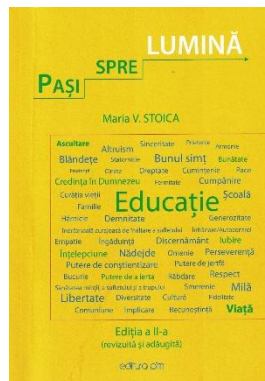
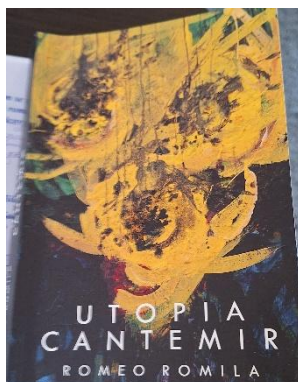
În aetă ordine de idei, urmează "Talismanul" un roman intrat în competiție cu "Jubine Toinuite" așa mi se pare(mie). Văm vedeo! O să ajungă la L's R (la dumneavoastră) împreună cu "Visele, ghid pentru reglitate" - studii psihologice.

Până atunci rămân aceeași admiratoare pentru Doamnăle Voastre, care împărtășiți cu cele mai frumoase și utile gânduri pentru creșterea și spiritualitate, împărțiți bucuria celor din jur.

Cu toată stima!

Maria Panciuc Bucătaru

CĂRȚI ȘI REVISTE PRIMITE LA REDACȚIE

NOUTĂȚI EDITORIALE FEBRUARIE 2025

